DE LEGENDE VAN DE HEILIGE ZEVEN SLAPERS IN HET ATJEHSCH.

DOOR

H. T. DAMSTÉ.

Te Ephesus is het graf van Johannes den Evangelist. De grond — zegt men — is er in stage beroering: een teeken dat hij leeft die daar rust onder de zoden.

Te Ephesus zijn véle graven, en in den grond daar was extra beroering de laatste veertig jaar door de nasporingen die Oostenrijksche archaeologen er verrichtten naar de graven van de Heilige Zeven Slapers.

Hadden die onderzoekingen succes? Het publiek meende van wél.

Hoort de „Nouvelliste Valaisan”, een Zwitsersch blaadje van 30 Juli 1931:

En effet, non loin du tombeau de l'Apôtre (St Jean l'Evangéliste), les archéologues autrichiens (Frantz Miltner) ont découvert un autre lieu célèbre: la Grotte des 7 Dormants.

Sous le règne de Décius, grand persécuteur de la foi nouvelle, en 240 de notre ère, 7 jeunes chrétiens d'Éphèse, condamnés à mort, se réfugièrent dans une grotte. Les gens à leur poursuite découvrirent leur refuge. Ils en murèrent l'ouverture avec des pierres afin de les faire mourir de faim. Les 7 jeunes gens, après avoir prié Dieu, se couchèrent pour dormir. Deux cents ans plus tard la grotte fut par hasard ouverte. Les 7 dormants se réveillèrent. Ils crurent n'avoir dormi qu'une nuit. L'un d'eux se rendit dans la ville, où le Christianisme régnait maintenant et l'histoire des 7 s'ébruita par lui. L'évêque, le gouverneur de la ville d'Éphèse et les notables, suivirent le jeune homme à la grotte, où l'on trouva les 6 autres. „Leurs visages étaient frais comme des roses et l'éclat d'une sainte lumière les couronnait” dit la légende. Après avoir confirmé le miracle, ils se rendormirent du sommeil éternel. Fable! ont déclaré les historiens: les 7 dormants n'ont jamais existé! Mais voilà que le dr. Miltner a découvert leur tombe! Chose curieuse, le sépulcre porte gravée la

date de 445 après J. C., c'est à dire à peu près l'année où les 7 jeunes gens se réveillèrent. Autour de la grotte se trouvaient de nombreux tombeaux. Ils appartenaient probablement à des personnes pieuses qui recommandaient à leurs proches de les inhumer près de ce lieu dans l'espoir que le miracle se répéterait pour eux.

Iets nuchterder is Pfarrer Josef Tremmel in „Tiroler Heimatblätter” Januari 1934. In de 6de eeuw en later — zegt hij — ontmoet men de legende van „Die heiligen Siebenschläfer” in alle talen van het Oosten. Gregor von Tours liet ze door een Syriër vertalen; sinds werd ze, vooral sinds de 11de eeuw, ook in het Westen populair.

Na den inhoud te hebben gegeven, merkt de schrijver op:

In neuester Zeit haben österreichische Forscher die Grabkammer und die Kirche sowie einen anschliessenden altchristlichen Friedhof wieder freigelegt, so dass der Legende irgendeine geschichtliche Grundlage gewiss nicht abgesprochen werden kann.

Zien wij nu de meer wetenschappelijke berichtgeving: het in 1937 verschenen 4de deel der „Forschungen in Ephesos”, veröffentlicht vom Österreichischen Archaeologischen Institute, dan lezen wij, dat o.m. is blootgelegd: een kerk-complex — gemeend wordt, op aangevoerde redelijke gronden, uit het midden der 5de eeuw — met daaronder de catacomben van — naar men meent, omdat men geen reden ziet dat niet te meenen — de zeven heilige jongelingen. Maar jaartallen of inscripties die de juistheid van zulke meeningen bevestigen, zijn niet gevonden; wel muurkrabbels van bezoekers, soms gedateerd, en dan uit de 14e en 15e eeuw: Armeniaansche geestelijken en lieden uit de in den handel op de Levant geïnteresseerde landen, óók uit onze lage-landen-aan-de-zee; zij meenden daar te staan bij de graven der zeven „kinderen” of „broeders”, dat is wel zeker!

Maar tezelfder tijd en vroeger en later waren er anderen, die de rustplaats der Zeven Slapers elders dachten.

Of zij, die — als De Goeje — het Ephesus der legende vereenzelvigden met Afsus of Arabissus in Kappadocië, en zij, die — als Clermont-Ganneau — de grot in Palestina omstreeks Belgā-‘Ammān hadden gezocht, naar aanleiding van de uitkomsten der Oostenrijksche archaeologen de vlag willen strijken?... De plaatsbepaling zal wel één twistvraag blijven, naast die andere over de taal — Syrisch, Grieksch of Latijn — waarin de legende het eerst zou zijn gesteld en doorgegeven.

Nuchterlingen, die de stof waaruit de legende is opgebouwd meenen te herkennen in oud-testamentische apocriefen, in de boeken der Maccabeeën en in legenden als van Onias en Ebed-mélech, zullen 't er minder op aan vinden komen, welk geografisch punt de legendedichter in het spel zijner verbeelding bedoelde te betrekken.

Maar John Koch, die verband legt tusschen Aesculaap-vereering en Kabiren-cultus, en latere christenvervolgingen, aanvaardt Ephesus; en dat sommige Moslimsche schrijvers het hol der Zeven Slapers elders zoeken, verklaart hij uit de verbreiding oudtijds van den Kabirendienst rond de Middellandsche Zee.

Wie over de Zeven Slapers veel wetenschap van vermeende wetenschap begeert, uit vele landen, talen en eeuwen, kan terecht bij P. Michael Huber O.S.B.: „Die Wanderlegende von den Siebenschläfern, eine literaturgeschichtliche Untersuchung“, Leipzig 1910.

Huber's onderzoek evenwel strekt zich niet uit tot Nederlandsch-Indië, waar óók teksten voorkomen — Maleische, Javaansche, Bataksche, Atjèhsche — die op de Zeven Slapers betrekking hebben.

In „De Koranische verhalen in het Maleisch“ (Tijds. Ind. T. L. en Vk., dln 35 en 36, 1892/3) handelt Gerth van Wijk op pp. 633 e.v. dl 36 over „De zeven slapers in de spelonk: Ashaboe'l kahfi wa al Rakim. Koran XVIII“ (er staat abusievelijk XXIII).

Dit stuk bevond zich onder de Maleische geschriften van H. von de Wall, in het bezit van het Bataviaasch Genootschap, Nos 67 en 68, geheeten „Kisasoe'l anbia“ en „Hikajat Radja Firaoen“.

Het verhaal kwam ook voor in een in 1859 te Batavia bij De Lange uitgegeven Javaansche „Kitab Ambija“ met titel „Tapël Adam“.

Eenige verschillen tusschen de Javaansche en Maleische versies noemde Gerth van Wijk in Aanteekeningen 132/134 op pp. 698/699.

Zooals Brandes meedeelde in hetzelfde periodiek dl 41 (1899) op p. 297, had Van der Tuuk onder de verhalen van de groote „Hikayat Baktiyar“ een vertelsel opgeteekend „Van drie mannen in een hol, dat door een vallende rots gesloten werd, en geopend door weldaden, die zij bewezen hadden“.

Zoo'n vertelsel ontmoeten wij ook in het „Maleische Leesboek“ door Chr. A. van Ophuysen (Leiden 1912) op pp. 71/75: „No 39. Tiga orang didalam goea“. Prof. van Ronkel lichtte mij in, dat Van Ophuysen het verhaal ontleende aan een tot de nalatenschap van zijn vader, den oud-resident van Ophuysen, behoord hebbend manuscript „Raudat al 'oelamiä^s“, thans in de Universiteitsbibliotheek te Leiden

(Oph. 145. 8°. 153 bl. 13 r. Vide „Suppl^t Cat^s Mal. en Min. handschr. i/d Leidsche U^bib^l“ door Dr Ph. S. van Ronkel. 1921).

In dl 46 (1896) „Bijdragen t/d T. L. en Vk. v. N. I.” signaleert Dr van Ronkel in zijn „Account of six malay manuscripts of the Cambridge University Library” een Maleische commentaar op Soerah XVIII, waarin van de Zeven Slapers in de Spelonk zeer uitvoerig wordt verhaald.

Dr P. Voorhoeve noemt in zijn akademisch proefschrift „Overzicht v/d Volksverhalen der Bataks” (1927) onder No 224: „Zeven makkers, in een grot opgesloten, doen deze opengaan door het verhaal van hun goede daden”. Dus geen Zeven Slapers en geen Drie Hollemannen, doch een combinatie: het aantal van de Slapers, maar de kwaliteit Holleman.

Op het 20ste internationale Orientalistencongres, in September 1938 te Brussel gehouden, werden de Zeven Slapers ook genoemd. Prof. van Ronkel deed er mededeelingen over een 16de eeuwsch, in Arabische karakters gesteld manuscript uit de Nationale Bibliotheek te Madrid, het éénige Indonesische stuk, dat Dr G. F. Pijper in Iberië had aangetroffen.

Het was gesteld, voor een deel in het Maleisch, voor een ander deel in een Philippijnsche taal, kennelijk door een handelaar, die er, behalve mercantiele notities, ook aanroepingen, tooverspreuken, magische kwadraten en mystische formules in slecht Arabisch in had neergeschreven. Zoo compareerden daar ook twee maal: de Slapers, onder de namen Maksalimina, Mahsalimina, Tamlicha, Marţoenis, Kasjţoenis, Bajroenis, Dajboemis, Maţoenis en Kaloenis, en de bijbehorende hond draagt er den naam Kĩtmir en een ander maal Kĩtmirah.

Van het voorkomen van de legende op Atjèh blijkt uit Snouck Hurgronje's „De Atjèhers”, dl II, p. 173.

Onder de godsdienstige werken der Atjèhers, speciaal de legenden over den vóór-Mohammedaanschen tijd, staat daar onder LVII de „Hikajat Tamlikha” of „èèlia toedjöh”, waarvan wordt gezegd:

In het 18de hoofdstuk van den Qoerān wordt de geschiedenis der zeven slapers behandeld. De Moslimsche overlevering noemt een hunner *Jamlichā* = Jamlichus, waaruit de Atjèhers *Tamlikha* gemaakt hebben.

Nog erger dan deze naam zijn die der zes anderen verknoeid;

de namen dezer „zeven heiligen” en van hunnen hond gelden intusschen in Atjèh als *adjeumat's* (amuletten), die alle onheil afweren en allen zegen brengen.

De hikajat geeft zoowel het verhaal van de drie vromen in de grot, dat de Qoerāncommentaren naar aanleiding van Qoerān 18:8 opdisschen, als de overlevering omtrent de zeven heiligen en hunnen hond. Behalve de verknoeiing der namen biedt de Atjèhsche bewerking nog twee noemenswaardige eigenaardigheden.

Vooreerst wordt het verhaal Ali in den mond gelegd; de schoonzoon des profeets deelt het mede op verzoek van eenen Jood, die zooeven tot den Islam bekeerd is, nadat Ali hem een aantal theologische strikvragen, waarop Oemar tot zijne schaamte het antwoord moest schuldig blijven, heeft opgelost.

Verder wordt de in Qoerān 18:20 vermelde „twist” verklaard als een oorlog tusschen een Mohammedaansch vorst, die eene moskee bij de grot wil oprichten, waarin de zeven heiligen rusten, en een Christenkoning, die genoemde heilige plaats wil ontwijken door eenen tempel met een afgodsbeeld!

De omdooping van Jamlichā in Tamlikha en de „twee noemenswaardige eigenaardigheden”, waarop Snouck Hurgronje wijst, zijn niet specifiek Atjèhsch. In de aan Ali toegeschreven, door Tha'labī overgeleverde Arabische teksten en in de Al-Kisāi-redacties komt men ze ook tegen.

Hoe de naam van der Zeven-Heiligen hond in Atjèh als *adjeumat* dient, vertelde ook Van Ronkel in Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur Juli 1914, waar hij zeven „Brieven uit Atjèh” toelichtte en op p. 48 aantekende, dat op de omslagen veelal mystieke letterteekens of namen waren aangebracht, om het terechtkomen in de goede handen te bevorderen. Zoo het teeken *K.T.M.I.R.* in niet-aaneengeschreven letters, dat den naam *Katmīr* voorstelde van den hond der Zeven Slapers:

De naam van hun trouwen hond werd vroeger, en wordt door oude lieden nog, op den buitenkant van brieven geschreven, om verloren-gaan of in-verkeerde-handen-vallen dier schrifturen te voorkomen.

Curiositeitshalve moge hier nog vermeld worden, dat diezelfde naam door moslimsche onderdanen van den Czar in den Kaukasus en de landen oostwaarts gebruikt wordt op hun brieven in de

beteekenis van „aangeteekend”, welk teeken door de postadministratie ginds als zoodanig schijnt te worden aanvaard.

Van zoo'n gebruik vindt men ook al gewaagd in de „Voyages de Mr le Chevalier Chardin en Perse et autres lieux de l'Orient” (Amsterdam 1711), dl II, p. 301. Sprake is daar van bijgeloovige practijken van Perzische briefschrijvers; zoo:

que sur les lettres qu'ils mettent dans une enveloppe de papier, ils écrivent près du cachet trois fois le mot de *Cratin*, qui est un mot sans signification. Il n'y a rien de plus ridicule & de plus fabuleux que la raison que quelques-uns en donnent. Ils disent que *Cratin* est le nom du Chien des *Sept Dormans*, desquels ils ont la fabuleuse Legende, comme les Chrétiens Orientaux & les autres qui l'ont prise d'eux & que ce Chien preside aux Lettres missives. Ils content que ce Chien étoit dans la caverne des Sept Dormans, où il faisoit le guet pendant les trois siècles qu'ils passèrent à dormir; & que quand Dieu les enleva en Paradis, le Chien s'attacha à la robe d'un de ces Dormans, & fut ainsi enlevé en Ciel. Que Dieu le voyant là, lui dit: *Kratim*, par quel moyen te trouves-tu en Paradis? Je ne t'y ai point amené, aussi ne veux-je pas t'en chasser: mais afin que tu ne sois pas ici sans patronage, non plus que tes maîtres, tu presideras sur les Lettres missives, & auras soin qu'on ne vole pas la valise des Messagers pendant qu'ils dorment.

Kratim en *Cratin* zouden zijn te verklaren uit een *K.T.M.R.* of *K.T.N.R.*, waarin de *R* per abuis uit het 4de naar het 2de gelid versprong (metathesis).

Michael Huber vermoedt nog een ander abuis met dien hond: die hond zou eigenlijk geen hond zijn, maar een eerst door het volk en dan door de Arabieren misverstane Syrische wakende Engel!

Er is veel onzekerheid in Huber's en anderer Zeven-Slapers-wetenschap.

Kan 't kwaad, zoo ik hun gissingen met nog één vermeer? Kan — zou ik willen vragen — er mogelijk rasverwantschap bestaan tusschen Chevalier Chardin's paradijshond *Kratim* en den hond, dien Yudhishtira in den Hinduhemel introduceerde, en die zich daar als Dharma in hoogst eigene goddelijkheid ontpopte? Dharma — Wet — aanwijzing nopens te volgen routes in handel en wandel — wetboeken — geschriften — brieven ... die begrippen laten zich wel associeeren. Verwantschap dus van *Cratin* alias *K.R.T.M.* alias *K.T.*

M. R. en des trouwen Yudhishtira's getrouwen viervoeter óók naar scripturale en postale functiën?...

't Wordt tijd op den beganen Atjèhschen grond terug te keeren.

Daar gelden — hoorden we van Snouck Hurgronje — de namen der Zeven Heiligen en van hun hond als middelen, die onheil weren en zegen brengen.

Die namen en zinspelingen op hun dragers behoorden dan ook tot de papieren munitie van hen, die zich na 1896 verzetten tegen het hun opgelegd gezag. Wie om dit te ontloopen, het kustgebied verlieten en de bergen introkken, wilden wel weten, de voetstappen te drukken van de *èëlia toedjöh*, die, wegluchtend van den ongeloovigen koning *Kianòih* (= Dakianus = Decius), zich verscholen in een grot, waar God het wonder wrocht, dat zij insliepen, om eerst te ontwaken na 309 jaren, die hun waren als één nacht. Er was collegiale belangstelling voor die Heiligen en vraag naar hun voorbede, om gehoeid te worden als hun was geschied; en hun historie, als vervat in de *Hikajat Tamlékha* of *èëlia toedjöh* of *Aseuhabōj Kapi*, was gewilde lectuur in de schuilplaatsen.

Een exemplaar uit een kamp in de Paja Tjitjém in Pasè kwam mij in 1910 te Idi in handen. Ik zond 't aan professor Snouck Hurgronje te Leiden. Zoo maakt 't thans deel uit van diens aan de Universiteitsbibliotheek aldaar vermaakte verzameling Atjèhsche handschriften: tekst A.

Een tweede, half-zoo-lange, en in de woordkeuze en zinswending hier en daar afwijkende tekst bevindt zich onder 't zelfde nummer 11 LX in die collectie: een in 1891 te Koetaradja gemaakt afschrift: tekst B, waarvan onlangs óók nog een transcriptie in Latijnsche karakters werd aangetroffen.

Een vraag: hoe verhouden zich de Indonesische teksten, en wat is hun afkomst?

De voorhanden gegevens laten niet toe, méér te zeggen dan dat zij uit nog al verschillende Arabische- en mogelijk ook Perzische teksten schijnen te stammen, en vermoedelijk via Zuid-Indië hun entree in den Archipel zullen hebben gemaakt.

Maar de twee Atjèhsche teksten, waarop wij onze aandacht concentreren, zijn kennelijk van één komaf. Tekst B met 25 pagina's en 600 versregels, is evenwel géén verkorting van A met 61 pp. en 1200 regels; eer zou A een parafrase kunnen heeten van B: B is trouw en sober in de weergave van een lezing, die over groote gedeelten van

woord tot woord overeenstemt met Tha'labi's „Qiças al anbija", zooals Dr C. van Arendonk de goedheid had mij die uit het Arabisch over te vertellen, en zooals die ook staat weergegeven in Huber's „Textbeiträge zur Siebenschläferlegende des Mittelalters" (Romanische Forschungen XXVI 545-559). Namen van zegslieden en geografische aanduidingen als bij Tha'labi, zijn ook trouwer overgenomen in B dan in A, en van de verhaaltrant bij Tha'labi, waar Ali in zijn vertelsels telkens geïnterrumpeerd wordt door een bijzonderheden wenschend joodsch pandita, is slechts in B een spoor terug te vinden.

A en B geven echter ook: onderling verwante prologen met inhoud waarvan bij Tha'labi niets wordt aangetroffen, echter wèl in een handschrift te München, waarover Huber (p. 309) schrijft: „Nach Cod. Arab. 195 (München) werden die Siebenschläfer angerufen beim Suchen, bei Krieg und Brand, beim Weinen der Kinder, zur Fernhaltung von Dieben, von Schiffbruch, von Zorn und Ärger, zur Vermehrung des Verstandes". Voorts vertellen zij de vóórgeschiedenis van Kianöih, die in Tha'labi gemist wordt, daarentegen wèl voorkomt, zij 't wat anders, onder meer in te Weenen en München aanwezige Al-Kisâi-teksten (Romanische Forschungen XXVI 497).

Heeft de Atjèhsche dichter gewerkt naar nòg weer andere, verwante teksten, die onze arabisten nog niet gespeurd en ontgonnen hebben? Of is het voorbeeld geweest een Indisch? In Garcin de Tassy's *Histoire de la Litterature Hindouie et hindoustanie* wordt gewag gemaakt van vele „Quiças ulanbiyâ" en zelfs van vijf door Tirmizi (le Maulawî Mir Muhammad 'Ali de la ville de Tirmiz) in 1269 (1852-'53) te Cawnpûr uitgegeven masnawis, waaronder een „Quissa-i-ashâb-i Kahf" Maar dat zijn vraagstukken die liggen buiten mijn competentie.

Volge dan nu de hoofdschotel: de Atjèhsche teksten, waaraan ik vooraf doe gaan een overzicht van wat zij inhouden, alles met corresponderende cijfers om de vergelijking te vergemakkelijken.

Vooraf zij dankbaar herdacht, hoe wijlen professor Snouck Hurgronje nu omstreeks tien jaar geleden aan de teksten met vertaling, zooals ik die hem toen vertoonde wel een aandacht wilde schenken, die leidde tot menige opmerking zijnerzijds, en even zoovele correcties door mij aangebracht. Veel dank ik den Meester ook in dezen arbeid.

Op de bladzijden in A staan de versregels, waarvan hieronder de nummers worden aangegeven; in B redacties, welke correspondeeren met de naast de bladzijnummers aangegeven versregels van A.

A			B		
p.	1: r.	1—17	p.	1: r.	1—30
	2:	18—37		2:	30—68
	3:	38—57		3:	68—94
	4:	58—73		4:	95—124
	5:	74—92		5:	124—174
	6:	93—112		6:	174—220
	7:	113—131		7:	220—251
	8:	132—152		8:	252—292
	9:	153—171		9:	295—358
	10:	172—190		10:	358—405
	11:	191—209		11:	405—452
	12:	210—228		12:	453—508
	13:	229—247		13:	508—559
	14:	248—267		14:	559—605
	15:	268—287		15:	605—655
	16:	288—307		16:	656—698
	17:	308—325		17:	698—768
	18:	326—345		18:	769—869
	19:	346—364		19:	869—942
	20:	365—385		20:	942—977
	21:	386—406		21:	977—1032
	22:	407—424		22:	1032—1089
	23:	425—444		23:	1089—1133
	24:	445—464		24:	1133—1190
	25:	465—485		25:	1190—1208
	26:	486—505			
	27:	506—525			
	28:	526—545			
	29:	546—565			
	30:	566—584			
	31:	585—603			
	32:	604—622			
	33:	623—641			
	34:	642—660			
	35:	661—678			

A

p. 36:	r. 679—697
37:	698—718
38:	719—739
39:	740—761
40:	762—781
41:	782—801
42:	802—820
43:	821—840
44:	841—860
45:	861—880
46:	881—901
47:	902—921
48:	922—941
49:	942—961
50:	962—981
51:	982—1001
52:	1002—1022
53:	1023—1042
54:	1043—1063
55:	1064—1085
56:	1086—1104
57:	1105—1125
58:	1126—1143
59:	1144—1163
60:	1164—1183
61:	1184—1208

In de teksten vallen vijf stukken te onderscheiden, op wier onderling verband aanmerkingen zouden zijn te maken:

- I. een proloog, die eigenlijk enkel het straks te noemen vierde stuk inluit;
- II. het verhaal van drie vromen, gevangen in een grot, en de vertelsels van gewerkte goede werken, die zij vertellen om vrij te komen (naar commentaren op *Ḳoerān* 18/6);
- III. geschiedenis van de bekeering van drie Joden met aanhang, naardien Moehammad's schoonzoon Ali weet te antwoorden op door één hunner, een *pandita*, gestelde theologische — althans theologisch opgevatte — problemen, die Chalief Oemar niet aan had gekund;
- IV. de door Ali op verzoek der bekeerlingen vertelde geschiedenis van de Zeven Heiligen en hun Hond: uitwerking van de *Ḳoeranische* versie (18de hoofdstuk) van de Syrische Ephesus-legende;
- V. de kwantitatief niet zeer belangrijke peroratie, die verband houdt met IV, een weerklank is van I, en openbaart de heilbrengende en onheilkeerende formule, waarvan de namen der Zeven Heiligen en hun Hond inzet en hoofds substantie uitmaken.

Eindelijk als appendix een rijmelarij van den copiïst: wanneer hij klaar kwam met de schrijverij, de belijdenis dat hij die niet gewend is en dus maar matig verstaat, en opgave van woonplaats en naam. Zoo althans in A.

INHOUD.

I. *Proloog.*

In naam van Allah, den Genadige en Barmhartige.

Er zijn zeven namen van hoogen adel, die naar het verhaal van Abas' zoon als voorbehoedende medicijn kunnen dienen. Naar het gebod van den Profeet dienen zij te worden geleerd aan de kinderen, om hen te beveiligen tegen gevaar en verre te houden de duivels.

- 8 In de (achttiende) soerah van den Koerân, getiteld „De Grot”, is daar alles over te vinden; daar wordt gehandeld over de zeven mannen met als nummer acht hun hond.
- 11 Wie (de namen van) de zeven grotlieden bij zich draagt is veilig.
- 12 Schrijft ge ze op uw woning, dan genezen er de ziekten en de rampspoeden wijken.
- 13 Pogingen tot brandstichting hebben geen succes, en dieven wagen het niet u overlast te doen.
- 16 Een vaartuig, daarmee geletterd, is verzekerd tegen schipbreuk, ook bij den hevigsten storm, want wervelwind en branding laten af.
- 20 Voor kleine kinderen, die maar al huilen, hebt ge slechts de zeven namen op een papier te schrijven, en dat bij hen te leggen of in het hoofdkussen te doen, en hun rustige slaap is verzekerd.
- 25 Landbouwers hebben, om een goeden oogst te krijgen, de edele namen maar te schrijven op een stuk hout in de juiste karakters, en dat te planten midden op de sawah; — dan is het uit met de plagen, en muizen en walangsangit's schaden niet meer.
- 28 Als medicijn tegen duizeling helpt het ook best, zoo geschreven op het juiste tijdstip en bevestigd aan de rechter hand.
- 31 Zoo ge een barende een met die namen beschreven brief boven de rechter dij bindt, komt het kind voorspoedig ter wereld.
- 36 Wie zich wapent met een stuk papier, dragend die namen, bevestigd aan de rechter pols, — diens betoog in de rechtszaal wordt steekhoudend, en hij wint zijn zaak vast!
- 39 Wilt het toch gelooven, draagt ze op uw hoofd, draagt ze steeds bij u en door 's Heeren genade blijven verre de gevaren.
- 41 Stelt bij voorbeeld de vorst u in staat van beschuldiging en treft u zijn toorn, — wanneer ge dan voor hem verschijnt, zorgt dan zoo'n briefje bij u te hebben! stellig wordt u vergeven, en geweken is de boosheid.

- 44 Geeft ge het briefje aan een kraamvrouw, dan durft de „boerōng” haar niet aan; Oemm ač-čibjān de kinderduivelin blijft op een afstand.
- 48 Groot is het nut van zoo'n briefje, onzegbaar groot! en daarom: in iedere woning hoort men het te hebben.
- 51 Kunt ge het niet zelf schrijven, betaalt er dan iemand voor, dat hij het voor u doe.
- 53 Laten de kosten u niet weerhouden, want anders, — hoe zoudt ge voordeel oogsten?
- 60 Nu ga ik vertellen van de heiligen, en, met den zegen mijns leeraars en volgens de richtlijnen der schriftgeleerden, veratjèhschen het hen betreffende Koerānverhaal. God geve, dat ik daarin slage, opdat de eenvoudigen van geest het gaan verstaan.
- 65 Bij de mirakelen van alle profeten geve de Heer mij een volmaakt gods-vertrouwen, opdat ik huldige Zijn woord, tot mijn stervensuur slaat en mijn ziel vervliedt. Moge ik dan nog, door den zegen van het Goddelijke woord, kunnen zeggen: „La élahā élahā”; want wie in den doodstrijd de edele formule indachtig blijft, ervaart Godes heil.

II. *De drie vromen in de grot.*

- 72 Drie mannen hebben verlaten hun dorp om rond te trekken in de bergen. Op eenmaal is het hun of de hemel neerstort op hun hoofden. Zij vluchten in een grot en deze sluit zich achter hen.
- 78 Zij overleggen en besluiten Gods hulp in te roepen en om die te verkrijgen, één voor één een verhaal te doen van een goed werk dat zij hebben gearbeid.
- 84 Nummer één verhaalt:
- 86 „Ik placht vroeger menschen te betalen om goede werken te doen, en daartoe gaf ik aanvangskapitaal en dagloon.
- 89 Eens kwam er een fakir van bij uitstek vroom uiterlijk, een zeer rechtzinnig man. Ik hield hem aan om Gode eer te bewijzen, een halven dag slechts, dan zou ik hem betalen het loon van een vollen dag.
- 96 Na een halven dag den Heer geloofd te hebben, ontving hij vol loon en ging.
- 100 Maar een fakir die al langer bij mij verbleef, toornde, omdat hij voor een vollen dag niet méér ontving. Hij liep boos weg en zijn loon liet hij staan. Voor dat loon nu kocht ik een koe, en ik verzorgde die, en de koe groeide uit tot een kudde, die het veld bedekte.
- 106 Jaren later kwam de man, oud en verzwakt, zijn éénen dag loon opvragen.

- 110 En ik betaalde hem uit: „Al die runderen” zei ik, „zijn van u”. Hij meende dat ik spotte en verweet mij, dat ik geen deernis had met zijn hoge jaren; maar ik verzekerde hem dat alles van hem was, en vertelde de heele historie.
- 114 Dat is mijn goede daad o makkers. Van God ontvange ik daarvoor mijn loon.
- 115 Ja Heere mijn, hoor mij aan, ik deed dit voor U. O God, geef mij een uitweg. Mocht dit mijn werk liefdadigheid heeten, verlos ons dan nu uit de grot.”
- 118 De woorden zijn nauw van de lippen, of de berg splijt, en eenig licht breekt door het duister.
- 121 Dan vertelt nummer twee:
- 123 „Indertijd heerschte er hongersnood in het land, en ik alleen had nog vol op. Toen kwam er een schoone vrouw mij vragen om voedsel tot stilling van haar honger.
- 132 Haar stem klonk zoo lieflijk en daarbij was zij zóó mooi, dat mijn begeerten werden gewekt. Dus zei ik: „Mijn verlangen gaat uit naar u o schoone. Wat ge wenscht zal ik u geven, mits ook gij mij schenkt wat ik begeer.”
- 137 „Wacht even teungkoe, ik zal het mijn man gaan vragen. Vindt hij het goed, dan kom ik terug.”
- 139 Ze ging tot haar man en deze oordeelde: „Wat zou daar tegen zijn? Hij vraagt dat? wel, sta 't hem toe. Als onze kinderen maar niet sterven!” De vrouw keerde terug. In de zoojuist gestelde voorwaarde stemde ze toe.
- 145 „Kom dan gauw boven!” zei ik. En bij mij boven gekomen, ontblootte zij zich, en haar ledematen werden zichtbaar. Zij pakte haar kleed tezamen en zichtbaar werd haar lijf, en mijn driften laaiden hooger. Maar toen ik haar naderde, begon ze te rillen, een aardbeving gelijk. „Waarom ril je zoo?” vroeg ik.
- 149 „Omdat ik bevreesd ben voor den Heer.” Zij zei dat heel zacht, en met dat ik dat hoorde, voelde ook ik mij bezorgd worden. Mijn krachten weken en mijn hart werd bang, en op mijn vragen antwoordde zij:
- 156 „Teungkoe, ik ben erg bang, want zwaar zijn de hellestraffen. Ik beef uit vreeze dat de Heer zal toornen; wat thans genot geeft zal in het hiernamaals gestraft worden.”
- 159 „Uw geloof is inderdaad zeer hecht!” zei ik, en nadat ik dat gezegd had, werd ik ook heel angstig. Ik vreesde voor God, en ongerustheid beving mij.
- 162 Ik bedekte de naaktheid, het kwam tot niets, snel verwijderde ik mij, en

ik had berouw en gaf een zoenoffer, omdat de schaamte was ontbloot geweest.

- 165 De vrouw schonk ik een gift, waarop zij ging en huiswaarts keerde tot haar echtgenoot. Dus was mijn werk. Was het een góéd werk, moge dat dan blijken! O Heer hoor mij aan, aldus händelde ik om U. Zoo Gij dit mijn werk aanvaardt, mogen wij dan vrij komen en naar buiten kunnen!"
- 169 Nauw heeft hij gesproken, of de berg gaat verder open en het wordt licht; de zon wordt zichtbaar en haar glans doorlicht de heele grot, en naar buiten kijkend zien zij van alles, alom spreidt zich het licht. Maar toch kunnen zij nog niet naar buiten; nòg blijven zij in zorgen in de grot.
- 173 De derde man vertelt:
- 174 „Ik heb indertijd hulde bewezen mijn ouders. Zij waren zeer oud en ik werkte voor de kost. Ik verdiende met geitenhoeden hun onderhoud. Iederen morgen melkte ik en 's ochtends en 's avonds bracht ik hun de melk thuis. Ik spande mij wel zeer voor hen in.
- 179 Op zekeren dag gutste de regen neer tot het avond werd, en in den donker kwam ik thuis, . . . beide mijn ouders sliepen vast. Ik wachtte, de melk in mijn handen, tot zij wakker zouden worden; den heelen nacht stond ik daar, maar niemand werd wakker. Ik was niet weinig bezorgd, en de kom met melk hield ik op tot 't dag werd.
- 185 Ik stond daar alleen in den nacht, bevreesd dat zij mogelijk boos zouden worden. In den vroegen morgen ontwaakten zij. Vader stond op, zag mij, en schielijk reikte ik hem de kom. Hij dacht, dat ik zoo juist was gekomen, nam de kom, ging daarmee naar beneden, zette de melk weg, en ging sembahjang.
- 190 Ik ging toen meteen naar beneden om met vader de kleine ritueele wasching te verrichten. Vader, moeder en ik, dag en nacht loofden wij God, en steeds ná de sembahjang ging ik om loon werken bij rijke lieden. Ik onderhield hen, beiden, en geen dag dat ik niet uittrok om te verdienen, en hun sirih, pinang, rijst en visch te verschaffen; ochtend en avond was ik in touw.
- 195 Ik kocht kleeren en baadjes, dat zij zich niet hoefden te schamen voor de omwonenden. Destijds was ik zeer ijverig, en ook voor zout en voor licht zorgde ik. Ik verdiende met geiten te hoeden en doolde daartoe door alle dorpen, maar op de gestelde tijden verrichtte ik de sembahjang en loofde ik den Heer. Omdat mijn lot moeilijk was, ging ik waar rijkaards waren, om hun geiten te hoeden; vervolgens zocht ik mijn ouders op.
- 201 Toen hun tijd gekomen was en zij de eeuwigheid ingingen, zorgde ik voor

hun begrafenis. Aldus mijn werken toen ik nog jong was. Moge ik daarvoor thans vrij komen en naar buiten kunnen!

- 205 Ja Heere mijn, hoor mij aan, ik deed het voor U. Indien goed was deze mijn arbeid, moge ik dan nu vrijgelaten worden o Heer!"
- 207 Als dit is uitgezegd, opent zich de berg en zijn zij vrij, en ingevolge Allah's voorbeschikking treden de jongelui gedrieën naar buiten.
- 211 „Rakim" wordt gezegd te beteekenen „leisteën". De „Spelonkmannen" staan daarop geschreven, en bewaard bleef die lei aan den grotingang in een kist. Aldus één verhaal.

III. *Bekeering van drie Joden.*

- 214 Van de spelonkmannen is het dat ik nu vertel.
- 215 De geschiedenis speelt in de dagen van ná Jezus en vóór Moehammad. Menschen van de Thora (d.z. Joden) vertelden ze, en aangehoord werd ze door Oemar.
- 217 Drie Joden komen bij Oemar en stellen vragen. Weet hij die te beantwoorden, dan willen zij zich tot den Islām bekeeren.
- 238 Het lukt Oemar niet.
- 241 De Joden hoonen dat Moehammad geen profeet is en zijn leer enkel bedrog.
- 247 Zekere Salmān Fārisī vat vuur: „Wacht even Joden, daar komt onze heer Ali aan!" De Joden worden stil. Oemar blij, staat op, en vat Ali's hand.
- 253 Ingelicht wat de Joden wenschen, moedigt Ali hen aan vrij uit te vragen. Onderwezen door den profeet, zal hij hen weten te staan; maar hij conditionneert: zij zullen zich dan bekeeren!
- 266 Dat wordt aangenomen.
- 273 „Wat is het slot des hemels?" luidt de eerste vraag.
„Allah genooten toe te kennen (polytheïsme). De sleutel op dat slot is: de geloofsbelijdenis!"
- 281 „Een mobiel graf met inhoud, wat is dat?"
„Dat is de visch die den profeet Jonas inslikte!"
- 288 „Geen geest en geen mensch, rara wat is dat?"
„Dat is de mier Namlah van den profeet Salomo!"
- 292 „Welke vijf wezens zijn niet geboren uit hun moeder?"
„De profeet Adam, de kameelin van Salèh, de ram van Abraham, de mier van Salomo, en ons aller stammoeder Eva!"
- 300 „Wat is de beteekenis van het haangekraai?"
„De haan klapwiekt en maakt de ritueele buiging om te prijzen den Heer,

en den kop buigend zegt hij: „Odkoer oelah minal rafilin!” (= Gedenkt Allah o onverschilligen!); daarmee waarschuwend den mensch, dat hij indachtig zij aan God en niet opga in het aardsche. Let op, hij gedraagt zich deemoedig in het spreken, aldus waarschuwend, dat wie zich vergeten, ter helle varen.”

319 „Wat beteekent het gehinnik van het paard?”

„Het hinnikende paard zegt: O God, steun de Moslimsche aanbidders tegen de ongeloofigen.”

325 „Wat kirt de duif?”

„De duif vloekt wie belastingen heffen: adat glé, wasé en adat koeala.”

334 „En de kikvorsch?”

„Deze zegt maar aldoor de tasbih-formule „*soebhāna 'llāh*” ter verheerlijking Gods. Het laatste derde deel van den nacht is hij daar steeds mee doende.”

342 De Joden, hoorend de antwoorden van Ali, spreken uit de twee kalimah's. Alle drie worden zij Moslims door goddelijke ingeving, en mèt hen gaat een heele stam van schriftgeleerden over tot den Islām.

350 Bekeerd, hebben die schriftgeleerden méér nog te vragen: Eertijds zouden zeven mannen en één hond driehonderdnegen jaren ná hun dood in een grot zijn gaan herleven. Wil Ali hun daar de bijzonderheden wel van vertellen?

365 Na even te hebben nagedacht, antwoordt Ali, navertellend het zeggen van den profeet.

IV. *De zeven Heiligen en hun hond.*

367. Vermeld staan in den Koerān de trekken van de zeven Grieksche spelonkmannen uit Akeusoeih (bedoeld Apeusoeih: Afsus: Ephesus), die ná den vromen Malik Salèh, Kianöih (: Kianos: Dakianos: Decius) meemaken, den ellendigen goddeloozen vorst, den Pers, die het van geitenhoeder tot vorst bracht.

375 Als geitenhoeder schuilde hij onder een grooten boom, waarheen ook kwamen de dorstige geiten. Daar gravend naar water, ontdekte hij een kist die fraai geschreven documenten bevatte.

384 Kianos nam ze mee naar de meunasah en vroeg daar een stokouden geleerde om hem de teksten te verklaren.

395 De grijsaard (in B 393 700 jaren oud, in A een overlevende uit Mozes' dagen) zag dat de brieven, gesteld in de oude taal van Mozes (B noemt 't Hebreeuwsch), handelden over koning Karōn (= Korach), die twaalf huizen vol goud had bezeten, maar mèt zijn goud door de aarde verzwolgen was, als gevolg van Mozes' vloek.

- 400 Gelast zakat te betalen, om God niet te berooven, had Karōn, inplaats van naar den profeet te luisteren, dezen beticht van hoererij. Dat was de reden geweest van Karōn's ondergang. Twaalf putten waren met zijn schatten geheel gevuld.
- 405 „Waar zijn die putten?” vroeg Kianos, „dan graaf ik ze uit en we deelen samen.”
- 406 De geleerde wees de plaatsen. Achteraf werd Kianos spijtig, en belust alles alléén te hebben. Hij trilde als een aardbeving, liep naar huis, en riep zenuwachtig zijn vrouw toe: „Geef gauw een spa! Ik wil die meenemen in het veld om putten te graven. Er is nergens meer water voor de geiten.”
- 414 Met de spade ging tegen het begin van den tijd voor de avondgodsdienst oefening Kianos er op uit.
- 415 Halfweg ontmoette hij den duivel, die aan den weg zat in de gedaante van een schriftgeleerde. Hij hield Kianos staande:
- 421 „Keer terug en dood dien ouden man; dan hoef je dat goud niet met hem te deelen!”
- 426 Kianos liep terug naar de meunasah en trok zijn zwaard om te houwen naar den wijze. „Dood mij niet Kianos” riep deze, „dat goud begeer ik niet!” Maar Kianos geloofde hem niet: „Als ik vannacht dat goud uitgraaf, dien jij morgen een vordering in!” en woedend en met rood gezicht stak hij toe.
- 435 De tijd was goed gekozen: niemand die wist dat hij den sjeich had dood gestoken. Later pas werd 't bekend, toen Kianos reeds als vorst regeerde, en toen gaf 't niet meer.
- 438 Den nacht van het sterven van den sjeich groef Kianos al het goud uit. De helft schonk hij den vorst, om niet gedood te worden in weerwraak.
- 440 De vorst loonde Kianos' gulheid met een befaamd vorstelijk lustgebied (Ephesus, volgens B). Daar vestigde hij zich, en groot was nu zijn bezit en velen waren zijn onderdanen. Toen ging hij oorlogen. Dorp voor dorp en land voor land werd door hem overwonnen en ten slotte nam hij 't op tegen den vorst.
- 447 De vorst delfde het onderspit en de koningin, de havens en het land, — alles viel Kianos toe. Nu bouwde Kianos een paleis van groote afmetingen en schitterend van goud en edelsteen. Daarbinnen stonden in het ronde, op gouden banken, lampen, gevuld met olijfolie — o verkwisting! — en iederen nacht was het illuminatie.
- 456 Gouden drachmen deed hij slaan ter zwaarte van tien „mas”, en van de oude munt liet hij geen stuk in omloop.
- 460 In het paleis was een met juweelen bezette gouden troon van tachtig bij tachtig hasta, geflankeerd links en rechts door gouden stoelen voor

hoofdenzonen en schoone hofjuffers, en krijgsoversten, vizieren en ministers hielden den vorst gezelschap, allen met gouden kronen op het hoofd. Vijftig kinderen, goed van handel en schoon van wezen, gekleed in groen, geel, rood enz., hielden gouden staven met kostelijke brillanten.

- 473 Onder die vijftig waren zes kinderen van schriftgeleerden. Hen had Kianos aangesteld tot vizieren, en de bedoeling daarbij was deze: Hij wenschte te laten zeggen dat hij God was, en als de zes knapen daarin vóórgingen, zouden anderen gemakkelijk volgen!
- 485 Tot op dat oogenblik was het zestal steeds om en bij hem geweest, drie links en drie rechts, getooid met gouden en zilveren opschik, dien hij hun had geschonken om hen willig te maken; de drie links met vogels, en de anderen met reukvaten waaruit djeumpa- en andere geuren opstegen en tot welker vulling de vogels de ingrediënten aandroegen. Hun veeren doopten zij in reukwater, en, vliegend tot boven den vorst, klaptten zij met de vleugels, zoodat de vorst bedauwd werd met fijngeurende olie.
- 511 Vele waren de genietingen van den ellendigen vorst; alles had hij; wat hij vroeg, dadelijk was het er. De vogels in de lucht had hij als dienaren, alle dieren waren hem bevriend en verzamelden zich om hem heen. Hij had maar te kijken en hij kreeg alles zooals hij het wenschte.
- 516 Wijd vermaard was koning Kianos, vele landen waren hem onderworpen, steeds groeide zijn aanzien, en toen — ging hij zeggen dat hij de groote God was!
- 520 Dertig jaren had hij geregeerd en de zegeningen Gods op aarde genoten. Maar zijn geschiedenis loopt verder, en dit was eerst het begin.
- 525 Vóór hem waren er andere vorsten geweest, als Pharaó, de zeer vermaarde; later Korach, die tot in het oneindige goud opstapelde; en Nimrod en 'Ad, booze vervloekelingen allen! Maar zij haalden niet bij Kianos! Duizend wegen stonden open voor diens verstand.
- 530 Zoo lang had hij al geregeerd en geen rampen waren hem nog weder-varen; hij wist niet wat hoofdpijn was, zag er nooit betrokken uit, had nog nimmer gehoest, was nog geen oogenblik duizelig geweest, had zelfs geen schurft ook maar gehad! de kafir-koning smaakte niet dan genieting; — toen gelastte hij te zeggen dat hij God was, en zijn onderdanen riep hij bijeen en beval hun dat te getuigen, en wie dat aannamen loonde hij in kleeren en in goed, maar wie niet in hem gelooven wilden sloeg hij dood. Dertig jaren had hij geregeerd en rampen waren hem geenerlei geschied; dàn echter was de ellendige vorst zijn ondergang nabij.
- 541 De zes knapen wilden hem dooden, maar zij weifelden en een minister waarschuwde: „U willen de oelama-zonen dooden. Zij noemen U een

- ellendigen kafir, waar ge gelast te getuigen, dat ge de verheven God zijt!"
- 557 De vorst verbleekte, rilde, ging flauw op zijn troon; de kroon viel hem van het hoofd. Voor de eerste maal voelde hij zorgen. De oelama-telgen gelastte hij te dooden.
- 565 De zes knapen, eerst 's vorsten pages, en groot geworden zijn vizieren, heetten: 1. Tamlékha die uitmuntte in verstand, 2. Maksalémina, 3. Mar-toenis; dezen waren de „ashāb oel jamin” die zaten rechts van den vorst. No. 4. was Nainoenis, 5. Sarboenis en 6 Faliastatajoenis, gedrieën uitmakend de „ashāb oel sjimal” aan 's vorsten linker zijde.
- 580 Op het gezicht van den vorst las Tamlékha, dat de samenzwering was aangebracht. Het was dus zaak te vluchten. (Aldus in A. In B besluit men hem te verlaten, omdat men na die schrik-scène tot het inzicht kwam van zijn ongoddelijkheid).
- 585 Hij filosofeerde: „Als deze vorst God is, waarom is alles aan hem dan zoo menscheijk? Hij eet en drinkt als wij, er is niet het minste verschil. Neen, deze vorst is een mensch. Gods eigenschappen zijn anders. Maar men mag dat niet zeggen, of hij slaat je dood, de kafir-vorst, de vervloekeling. Wie zegt dat deze vorst geen God is, wordt aan den lijve gesneden en gespietst.”
- 591 Zoo pikirde hij, en eten, drinken en slapen vergat hij en op zijn kleeding lette hij niet. Door zijn makers gevraagd wat er aan schortte, gaf hij ten antwoord: „Ik dacht zoo: de hooge hemel wordt niet gestut, die hangt zóó maar. En wie beweegt zon en maan? Wie stelt de sterren? Wie geeft hun glans?
- 600 Waarom komen de bergen niet naar benee? Waarom vloeit de zee niet over het land? 's Avonds, waar wordt de zon dan opgeborgen? En als wij aan onszelf denken, toen wij nog ongeboren bij onze moeder verbleven, vanwaar kwam toen derwaarts het levensonderhoud? Wie maakte ons lichaam zooals het is? Kan deze vorst dat alles bezorgen?
- 610 Hij is aan ons gelijk, terwijl de heer God zijn weerga niet heeft. God heeft geen handen en geen voeten. De opperreine is Allah de verhevene, en deze vorst is een vervloekte ongeloovige. Wat hij ook beweert, gelooft hem niet! Gaat het aan, dat hij gelast te zeggen, dat hij God is? Hij heeft geen geloof, de ellendige kafir. In het hiernamaals zal God het hem loonen met het vagevuur!”
- 618 De makers, hoorend wat Tamlékha zei, bewaarden dat in hun borst en antwoordden: „Zoo is het. Volgen wij den verdoemden vorst, dan vinden wij geen heil. Zeggen wij dat hij God is, dan zal de Heer met hem ons zessen folteren.”
- 626 „Als we niet heengaan” — zei Tamlékha — „dan zal het niet lang duren

- of wij worden gedood. Iemand moet ons hebben beluisterd (lezing A natuurlijk!) De ongere koning kijkt zuur. Ons komplot moet zijn verraden (lezing A), en daarom zeg ik: we moeten den duivelschen vorst verlaten en ons wenden tot den Heer, den Schepper van Hemel en Aarde."
- 638 Om zich reisgeld te verschaffen verkocht Tamlékha een boom voor drie Perzische drachmen van tien mas. Daarop tuigden zij hun paarden op en met hun zessen reisden zij af. Toen de goede weg ophield, besloten zij den tocht te voet voort te zetten, met achterlating van de paarden die eigendom waren van den vorst.
- 652 Zeven parasangen waren zij gegaan, toen bloedden hun voeten die het loopen niet gewend waren. Zij ontmoetten een geitenhoeder met rein gemoed. Groeten werden gewisseld, de knapen vroegen te eten en te drinken en werden onthaald op geitemelk, rozijnen en dadels.
- 666 Den nacht bleven zij over en in de avonduren werd er gepraat. De herder zei in zijn gasten best hovelingen te hebben herkend, vroeg vanwaar zij kwamen, waarheen zij wilden en wat hun aanleiding had gegeven zoo op reis te gaan.
- 676 Het zestal vertelde nu te zijn weggelopen van koning Kianos, die een godsdienstlooze ongeloofige was geworden, voor God zelf wilde worden gehouden, en doodde wie hem zoo niet zagen.
- 688 De geitenhoeder sympathiseerde met hen en wilde mee de bergen in, om daar ascese te doen. Hij stelde zich voor als Doe Noeanis.
- 697 De hem toevertrouwde geiten bezorgde hij den eigenaren terug.
- 700 Met het zestal begaf hij zich op weg, en als nummer acht sloot zich aan des herders hond, een mooie hond van veel kleuren; welke kleuren, daarover zijn de geleerden het al even oneens als omtrent zijn naam.
- 713 Genoemd worden de namen Katmir of Kitmir, Diarah, Hamran, (Salam) Sabeuti, Takeuta, Katimoen; maar volgens Abas' zoon heette hij Katmir.
- 745 Ze gingen op weg, de zeven mannen, en achter hen aan liep de hond. Kwansuis snauwden ze tegen den hond. Tamlékha zei: „Laten we Katmir niet meenemen! dat staat niet als die meegaat. Vinden jullie hem passend gezelschap?"
- 750 „Laat hij maar meegaan!" antwoordden de zes, maar de eigenaar zei: „Bulder maar wat, dat hij terugkeert!" Katmir, dat hoorend, kroop over den grond, en zei weenend: „Laat mij niet achter, neem mij toch mee!" en hij reciteerde: „Er is geen God dan Allah, en met den profeet Mozes heeft God gesproken. Ik getuig, dat God, mijn Heer, niet is als zijn dienaren. Hij heeft geen handen en geen voeten. Opperrrein is de verheven Heer. Ik getuig, dat Mozes waarlijk de profeet is en dat het de geboden Gods zijn die hij gelast te werken. Mij hier moet ge niet achterlaten! Ik

wil waken over U allen. Ik bid God, dat sterk moge zijn Uw aller geloof, dat de booze vorst U zevenen niet vinde! Moogt ge in deze wereld en in het hiernamaals zegen erlangen en nergens gevaren ontmoeten en moge de Heer U het paradijs in leiden!" De hond had zich hiermee zijn plaats als no. 8 van het gezelschap verzekerd.

- 765 Gezamenlijk trokken zij bosch en bergen in, tot zij kwamen aan een schoone grot, in A Ramét, in B Wasit geheeten, in den berg Djabal Choeoes. Door die grot van albast stroomde een beek met kristalhelder bronwater.
- 770 De ingang was nauw zichtbaar, maar daarbinnen was het ruim, en daar groeiden rozijnen en dadels, die er rijpten aan den boom, en tjéndana's spreidden heerlijke geuren.
- 776 De zeven mannen gingen binnen, de hond betrok de wacht aan den ingang.
- 782 En God zond den doodsengel Azrail om hun zielen te nemen, waarop zij bezwijmden.
- 789 Katmîr lag aan den ingang zonder meer honger of dorst te voelen. Aan de engelen uit den hemel werd gelast de doode lichamen te verzorgen, twintig engelen per doode. Den 10den Moeharram van ieder jaar keerden zij de lichamen, met het oog op de mieren en tegen het bederf, en God liet de zon zóó schijnen, dat bij zonsopgang de dooden van rechts werden beschenen en bij dalende zon van links.
- 805 Nu keert het verhaal terug tot den koning. Missend zijn pages, vroeg hij waar het zestal was. Hij vernam, dat men hen had zien uitrijden in de richting van het gebergte, en waar zij nòg niet terugwaren, leek het wel, dat ze een anderen meester waren gaan zoeken. Sinds de vorst was gaan beweren God te zijn, schenen de knapen gedrukt. „Wij gelooven dat zij zijn uitgeweken!" zeiden anderen, en er waren er, die hen had willen tegen houden en doodslaan, maar geen hand hadden ze kunnen uitsteken, geen voet verzetten, geen mond opendoen!
- 826 De vorst mobiliseerde de bevolking om het zestal op te sporen. Zeven dagen lang verzamelde hij zijn menschen en tachtigduizend paarden zond hij uit. Maar de menschen overlegden: „Zij zijn uitgeweken, omdat de vorst zich God wou laten noemen; dáárdoor voelden zij zich bezwaard. Was de vorst God, dan zouden zij, oelama-zonen, stellig niet zijn heen-gegaan!"
- 837 Zoo was de heimelijke gedachte, maar geuit werd die niet, bang als men was te worden gedood. Er was veel innerlijke tweestrijd en veel meeningsverschil; natuurlijk: men verkeerde nog maar in de dagen van de „djāhiliyyah", de wetenschap was maar beperkt.
- 857 De sporen van de vluchtelingen voerden tot voor de grot. De hond, be-

- vreesd voor die menigte menschen, week even op zij; het volk kwam tot vlak aan den ingang. De groote hoop bleef buiten, een deel ging de grot binnen. Maar die binnengingen hadden zoo hun vermoedens: den vorst hielden zij niet voor God!
- 869 Zij troffen de vluchtelingen „slapende” zoo zij meenden, en Allah gaf hun in, om buiten te vertellen, dat zij de knapen niet hadden gevonden; zulks ter voorkoming dat de vorst hen zou spietsen en verbranden.
- 888 Bang dat de slapers, wakker geworden, zouden schrikken en naar buiten vluchten, om te worden gevat en aan den koning overgeleverd, verlieten zij stil de grot, en vertelden buiten, dat er daarbinnen geen spoor van de vluchtelingen viel te bekennen. Zoo keerde men bij den vorst terug met de boodschap, dat men het zestal niet had aangetroffen.
- 902 De dagen gingen en de zaak raakte in vergetelheid, en Kianos was lang gestorven, toen de zeven man nog maar steeds leefden.
- 906 Driehonderdnegen jaren gingen voorbij, vele koningen waren elkaar opgevolgd, koning Schedel gestorven en profeet Jezus ten hemel gevaren, toen tijdens de regeering van Abdoel Rachman de Heer den zeven mannen hun ziel terugvoerde in het lichaam, waarna allen op èènmaal ontwaakten.
- 920 Ze richtten zich op en ziende dat de zon al hoog stond, verwonderden zij zich: „We hebben God heelemaa! vergeten, zoo vast hebben we geslapen!” zei Tamlékha, „de sembahjang is er glad bij ingeschoten!” Zij stonden op, wreven zich de oogen uit en liepen heen en weer, zoekende naar water, — maar de beek was droog, de boomen dood en zonder blad, enkel de stammen waren over. Ze begrepen er niets van. Ze hadden honger en dorst, maar vonden zoomin rozijnen en dadels als water.
- 935 Tamlékha had geld gelukkig. Hij kleeedde zich en ging uit om te fourageeren. Buiten gekomen keek hij vreemd op. Hij vond de wereld veranderd. Weg en marktplaats waren niet te herkennen. Hij zag een plein, en tot zijn verbazing las hij boven de toegangspoort de spreuk „Er is geen God dan Allah en Jezus is de geest Gods.”
- 949 Hij vroeg een man, Chabaran geheeten, hem den weg naar de markt te wijzen. Chabaran loodste hem, en getweën gingen zij er binnen.
- 957 Hij vernam dat de stad Akeusoeih (= Apeusoeih = Ephesus) heette en de vorst Abdoel Rachman. Verbazing! Tamlékha vroeg zijn mentor eten voor hem te koopen en gaf hem daartoe een drachme. Een drachme van tien mas gewicht! „Waar kameraad heb je dien schat gevonden? Halfje mijn, òf ik vertel het aan den vorst!”
- 968 Tamlékha zwoer niets gevonden te hebben. Een boom had hij verkocht,

- omstreeks drie dagen geleden. Daarop had hij de stad verlaten om den onheiligen vorst Kianos niet te hoeven aanbidden.
- 972 Zijn gehoor meende dat Tamlékha opsneed: 309 jaar geleden was de vorst dien hij noemde gestorven! Het werd een relletje op de markt en koning Abdoel Rachman hoorde ervan. Hij wilde Tamlékha zien, en deze werd voorgeleid en een menigte mensen kwam mee.
- 980 „Hoe komt die man zoo hier?” vroeg Abdoel Rachman. „Op de markt werd hij aangetroffen in het bezit van een oude drachme, die hij ontkent gevonden te hebben. Hij wou daar inkoop en mee doen, maar hij moet wel vast een schat hebben ontdekt. Wie weet hoeveel potten! en dan moet de vorst daar immers een vijfde deel van hebben?!”
- 990 Tamlékha, door den vorst ondervraagd, verzekerde geenerlei schatten te hebben gevonden. Hij had alleen maar drie drachmen ontvangen, in betaling van een boom, dien hij $\pm$ 3 dagen geleden had verkocht, toen hij uitweek voor den onheilsvorst Soeltan Kianos, koning van Perzië, die met verzaking van het goede geloof, gelast had, dat men hem God zou noemen, op poene van te worden gespietst en verbrand.
- 1000 Wij vluchtten het bosch in, en in de grot Wasét op den berg Djabal Choe-loes verborgen wij ons. Dat is nu drie dagen geleden. Eén nacht sliepen wij daar en toen ik wakker werd kwam ik hierheen. We hebben honger en er is niets te eten. Daarom ging ik naar buiten. Mijn makkers bleven achter, en ik liep naar de markt om te fourageeren. Wij resorteeren onder den heer van Ephesus en hooren thuis in deze stad. Wij waren pages van den ongeluksvorst, maar toen hij voor God wou worden aangezien, hebben wij hem niet gehuldigd doch zijn het bosch in gevlucht. Koning Kianos is inderdaad een groote verdoemeling. Velen heeft hij ongelukkig gemaakt. Vroeger hoedde de vent geiten en in eens — niemand begrijpt hoe — is hij koning geworden.
- 1012 Vergeving Heer, ik wilde graag weten of het huis er nog staat van Ibnoe Chatin, mijn „bapa” die hier woonde dicht bij den vorst en wiens ouders ook hier thuis hoorden. Hij was uit Medinah en verhuisde naar hier in de dagen van Malik Saleh. Die vorst werd bij zijn overlijden opgevolgd door een ander, en onder den boozen vorst ging de godsdienst te niet.” Tamlékha duidde de ligging aan van het huis, en de vorst stond paf. Hij liet Tamlékha geleiden naar de bedoelde plaats en veel volk trok mee. Bij het huis gekomen werden de bewoners naar beneden geroepen.
- 1025 Een oude heer kwam te voorschijn. Zijn hoofdhaar was dun: hier en daar nog een plukje, maar wit als katoen. De rug was gebogen, het vel gerimpeld, de wenkbrauwen waren als borstels die de oogen zoowat bedekten. „Wie daar beneden roept mij? Vanwaar komt hij en hoe heet hij?” „De

- soeltan stuurt ons met dezen jonker, die zegt dat dit huis niet van U is. Hij heeft het pàs verlaten zegt hij. Wie heeft U gezegd hier te gaan wonen? U zult zich moeten wegscheren! Dit huis is niet van U!"
- 1037 De oude werd woedend, zijn oogen fonkelden: „Zeg eens, hoe heet je? Als je afkomst en staat kunt bewijzen, zal ik moeten aftrekken! Je schijnt geen klein beetje knap op het punt van bedriegerijen en je durft! Zeker, ik zal je mijn huis geven! Je hebt heel wat streken op je kompas! Sinds mijn overgrootvader stierf, is dit huis van mij. Wat beteekent dat zeggen van den vorst?"
- 1043 Tamlékha zei: „Hier woont Tamlékha, zoo heet ik, en dit huis is de voorouderlijke woning. Ibnoe Chatin is mijn vader. Eergisteren trokken wij het bosch in en vader bleef toen achter. Radja Kianos — hij zij vervloekt — beweerde dat hij God was, en wie dat niet aannamen spietste hij of hij sneed hun de tong uit en hun lijk wierp hij in het vuur. Wij vluchtten de bergen in en gingen de grot Ramit van den Djabal Choeloes binnen."
- 1052 Toen de grijsaard dat hoorde werd er een herinnering wakker en hij verwonderde zich: „Wat praat je van (eer)gisteren? dat is zéér oude geschiedenis! Die vorst is al 309 jaar lang dood. Ik herinner mij dat alles niet meer zoo precies." Maar op eenmaal schoten hem de feiten te binnen en de oude boog voor den jonker en bewees hem eer. Hij herinnerde zich dat verdwijnen van die jongens; vroeger had Jezus wel verhaald van de zeven in de grot, en dat zich herinnerend knielde de grijsaard voor de voeten van Tamlékha en kuste diens handen: In Tamlékha herkende hij den verdwenen broeder van den vader zijns grootvaders.
- 1064 Algemeene huldiging van Tamlékha volgde en aan den vorst rapporteerde men het resultaat van de confrontatie. Ook Abdoel Rachman maakte zich nu op om den jongeling eer te bewijzen. Op eenigen afstand steeg hij van zijn paard; hij vatte Tamlékha's hand en panglima's en hoofden volgden; allen brachten eerbiedige hulde. Men zat in vergadering bijeen, Tamlékha werd geëerd en men vroeg hem vergiffenis. De vorst informeerde naar de zes makkers. Tamlékha antwoordde dat zij nog in de spelonk verbleven. Dàt wilde de vorst gaan zien wat God daar in de grot had gewrocht! Met groot gevolg van hoofden en onderdanen begaf hij zich op weg.
- 1090 Nòg een radja ging mee: de radja Nasrani, ook met veel onderdanen en hoofden en soldaten. Zoo trokken twee vorsten de bergen in, de vorst der Islamiëten en de vorst der ongeloovigen. Bij de grot gekomen vroeg Tamlékha, het volk niet mee naar binnen te laten gaan: zijn zes makkers mochten eens schrikken en, meenend dat Kianos gekomen was, zich te-

weerstellen! Naar binnen gingen dus enkel de beiden vorsten en Tamlékha, Abdoel Rachman gebeden reciteerend, de vorst der Nazareners zwijgzaam.

- 1108 De zes man, door de vorsten ondervraagd hoe lang ze reeds in de grot verbleven, antwoordden: één dag, een halven dag, enz. De vorsten lichtten hen in dat zij een tuk van 309 jaren hadden gedaan, de booze koning lang dood was, en Jezus had geregeerd maar alweer ten hemel was gevaren.
- 1118 De uitnoodiging om met de vorsten mee te gaan naar de bewoonde wereld, werd afgeslagen. De zeven mannen bleven maar liever in de grot.
- 1130 Zij richtten een gebed tot God: Om de zichtbare dingen dezer wereld gaven zij niet meer en zelf wilden zij nu ook maar liever niet langer zichtbaar zijn... Toen ze hadden uitgebeden was hun ziel gevloten.
- 1137 De koningen verlieten de grot. De Islamietische ging terade met zijn volk en gelastte de zeven mannen te wasschen en van lijkwaden te voorzien. Vervolgens verrichtten de oelama's de passende sembahjang en in koor klonk het amin van de lippen der rajat's. Ook door fakir's werd er gebeden en duizende buffels werden geslacht, want buiten de grot richtte de vorst een kandoeri aan die zeven dagen duurde. Dan werd de ingang van de spelonk toegemetseld.
- 1150 De vorst der Islamieten stelde zijn lieden voor, ter plaatse een moskee te bouwen ter gedachtenis. Maar de vorst der Nazareners oordeelde, dat, waar de slapers gestorven waren in zijn, het Joodsche geloof, het aan hem was een gedenkteeken te stichten, een kapel ter berging van afgodsbeelden.
- 1157 Beiden hadden zij volk bij zich met geladen geweren, en de grot lag op een grensgebied waarop beiden aanspraak maakten. Zoo gingen de geweren af; het werd een groote strijd, die ten slotte door de Islamieten werd gewonnen
- 1170 Op Tamlékha's graf verrees een moskee en al maar door wordt daar gewaakt. Tamlékha hoorde thuis in Byzantium, en de Byzantijsche moskee heeft een diamanten spits met acht groote zuilen. De heele wereld gaat er ter bedevaart; aanhoudend stroomen de menschen toe om gedane geloften te lossen, en zoo wolkt er de rook maar steeds omhoog. De zeven mannen toch zijn zeer „kramat"! God maakte hen tot groote heiligen. Zij zijn de heiligen die in Gods nabijheid verkeerden en wie hun voorbede verzoekt krijgt wat hij wenschte.
- 1178 Na het verscheiden van de zeven mannen stierf buiten de grot ook de hond, en door de wil van den almachtigen God is die hond wel vast het paradijs binnengegaan. De vorst deed den hond begraven op een plaats buiten de grot en buiten de moskee.

V. *Besluit.*

- 1182 Uit is het verhaal van de spelonkmannen, waarnaar Ali door de Joden gevraagd werd. Alles heeft hij hun verteld en dan vraagt hij: „Staat het zoo ook in Uw thora” „Net eender!” zegt de eerste Jood. „Laat ons nu den godsdienst van Moehammad ingaan, en bidt U voor ons.” De Joden spreken de geloofsbelijdenis uit en omhelzen fluks den Islām.
- 1189 Nopens de spelonkvrienden zijn de vertellingen vele, al naar de oelama's die ten beste gaven, maar, zijn er onder de geloovigen tegenstrijdige lezingen, ieder meent het ernstig tegenover God, ieder is rechtzinnig jegens onzen Heer, ieder spreekt naar hij leerde van de oelama's.
- 1192 Tot zoover het verhaal van de spelonkmannen. Vraagt er verder de geleerden maar naar.
- 1193 Wie de zeven spelonkmannen bewaart, van hem blijft ver het gevaar.
- 1194 De zeven mannen, met als nummer acht de hond, — hier o verwanten stel ik de hen betreffende doe'a:....

Voltooid werd de schrijverij op Zaterdag, halverwege den tijd voor de verplichte middaggodsdienstoefening.

Mijn schrift deugt niet vrienden, te schrijven ben ik niet gewoon.

Op den 12-den Doelkaidah werd mijn verhaal geheel voltooid, in het jaar 1329.

Nu zeg ik de plaats waar ik schreef, opdat ge wete waar ik de vertelling deed. Het was te Matang Keupoela in Blang Awé. Teungkoe Ali heet de verteller.

Wilt ge (dit geschrift) voor een oogenblik (teleen) vragen, richt U dan aan dat adres o broeder.

Geëindigd werd deze schrijverij tegen twaalfen. Uit is ze. Amin! o Heer aller werelden, uitgezegd is het woord, Amin!

TEKST A.

- Béseumélahirahmanirahim — toedjöh bòh isim njang that meulia ébeunoe 'abaih njang pò riwajat — djeuët keu oebat tamsé peunawa sabda nabi sòjdénkarim — toedjöh isim neujoë adja neujoë peuroenòë kana^s-kana^s — nameung djara^s mara baja
- 5 bè^s djeuët djipeurab iblih la^snat — deungòn beureukat nama èëlia antara 'isa deungòn moehamat — oereuëng njan meuhat sabòh masa dalam tapeusé geuriwajat — nan ngòn sipheuët geupeunjata soeratòjkapi ba^s djoeih sòbeuhan — disinan tèëlan lahé njata padoem-padoem na peureuman toehan — peungadjaran keu nabi kita
- 10 oereuëng njan toedjöh lapan ngòn asèë — that meuteuntèë kalam rabana aseuhabòjkapi oereuëng toedjöh — baranggasòë tròh djara^s baja sangkira tasoerat niba^s roemòh — peunjakét gadòh dji^sòh bala adat geutòt roemòh han toetòng — toehan toelòng ngòn sababnja doem pantjoeri han djeuët djikarat — sabab beureukat nama èëlia
- 15 ngòn raseuki keumoedahan. — karónja toehan rabònsama sangkira tasoerat njan ba^s bidò^s — han lé doedò^s barangdjan masa han lé karam dalam la^sòt — beuthat ribòt njang lagòëna djara^s toepheuën dji^sòh bakat — deungòn beureukat nama èëlia hana toehan bri geutanjòë meukarat — ngòn beureukat asòë goeha
- 20 aneu^s miët mòë njang that kajém — tasoerat isim toedjöh nama 'òh lheuëh tasoerat ba^s keureutaìh — teuma takeubah ba^s teumpatnja atawa tabòh dalam bantaj — han lé sagaj djimeudjaga djimòë han lé dji^séh mangat — sabab kramat nama èëlia bè^s han tasoerat wahé sahbat — kasiët le that toehan karónja
- 25 oereuëng njang meugòë na gèt padé — tasoerat lé nama meulia tasoerat ba^s kajèë harah beukeunòng — diteungòh oemòng njan tapoela sigala peunjakét han lé keunòng — tikòih ngòn geusòng han lé djilangga oebat moemang pi sit djeuët that — njan tasoerat beukeunòng koetika ba^s djaròë oeneun njan ta^sikat — karónja halarat sidjoeë^s angèëta
- 30 moemang gadòh toebòh mangat — ngòn beureukat nama èëlia oereuëng njang boenténg djeuët soekaran — tasoerat tèëlan sigra-sigra 'òh lheuëh tasoerat teuma talipat — lheuëh njan ta^sikat ba^s oeram pha ba^s pha oeneun njan ta^sikat — toelòng halarat boeda^s keuloea boeda^s teubiët deungòn mangat — karónja rahmat toehan asa
- 35 aneu^s ngòn nang djeuët seulamat — deungòn beureukat nama èëlia

- sangkira tamè ba^s meuhoekōm — meunang hé kawōm djinòë gata
 beutangoej soerat hé tèëlan — keunòng atoeran narit gata
 ba^s sapaj oeneun njan ta^sikat — meunang meuhat da^swa gata
 beutapatéh soenggōh-soenggōh — sit beutabōh ba^s koepala
 40 sit beutangoej baranggadjan — karōnja toehan djara^s baja
 sangkira gata radja bōh salah — keunòng amarah teumeureuka
 teuma 'òh tadjā^s tangoej soerat — meuhah meuhat han lé meureuka
 akaj peunòh sòë njang soerat — leubèh pangkat lagi ngòn kaja
 sangkira tabri ba^s inòng madeuëng — boerōng badjeuëng han djeuët djidaja
 45 han djeuët lé djidja^s òmi sébeujan — meuteumèë meunan dalam sabda
 òmi sébeujan inòng tjèetan — djidaja énsan boeda^s keuloea
 meung na soerat djara^s dji that — deungòn beureukat nama meulia
 pa^sidah le that han é^s peugah — malingkan alah njang é^s hingga
 djeuëb-djeuëb roemòh beuna tatrōh — soepaja dji^sòh mara baja
 50 wahé kawōm tatrōh soerat njòë — adoeën adòë doem beurata
 adat han djeuët tasoerat keudròë — ta^soepah adòë tabri blandja
 ka han djeuët dròë gòb ta^soepah — blandja tabōh doem sikada
 bè^skeu tatjhén oepah tabri — meung han pakri meuteumèë laba
 deungòn sabab tatrōh soerat — neubri beureukat ba^s areuta
 55 ngòn raseuki keumoedahan — sabab tèëlan nama meulia
 raseuki moedah baja gadòh — sòë njang na trōh nama èëlia
 beureukat kramat isim njang toedjōh — toehan peutrōih ban njang sabda
 sōbeuhanalah wabihamdihi — meuha soetji alah ta^sala
 gadòh bantji teuka gaséh — meung tapatéh kalam rabana
 60 sōbeuhanalah waleuhamdoelélah — njòë lōn kisah nama èëlia
 toehan toelōng niba^s malang — djinòë lōn karang seun sibandja
 lōn toeëng beureukat niba^s goerèë — lōn toeëng teuradjèë ba^s oelama
 oelōn peu^satjèh djoeih sōbeuhan — toelōng toehan beu^sé^s leungka
 soepaja moephōm ba^s oereuëng doengèë — njang na èleumèë doem sikada
 65 deungòn mò^sdjidat sigala nabi — beu toehan bri iman sampōreuna
 kalam toehan beu^sé^s lōn seu^sōn — hingga adjaj lōn hilang njawa
 deungòn beureukat kalamoelah — la élaha élalah beu^sé^s lōn kata
 watèë soekreuët neubri seulamat — sòë njang ingat kalimah meulia
 deungòn beureukat ajat koeroe^san — peureuman toehan njang meulia
 70 peureuman alah dalam koeroe^san — doemteu tèëlan bè^s taloepea
Kala'llahoe Ta'ala: Am ḥasibta anna aṣḥāba'l-kahfi wa'r-raḳīmi
kānoe min ājatinā 'adjaba
 neuleungò niba^s 'òjnòn na'im — ma^sna rakim njang tjalitra
 lhèë dròë oereuëng wèh di gampōng — dja^s lam goenòng meudiwana
 teukeudirōlah meuleuha koedrat — njeum rōt langèt ateuëh koepala

- ban djikalòn laloe djiploeëng — seun-sreut meuteumeung sabòh goeha
- 75 goeha batèë sangat indah — djitamòng pantaih sigra-sigra
 'òh saré trôih djih oedalam — rôt lé meugam pintō goeha
 goeha teutōb njan ngòn batèë — pakri lagèë lheuëh oeloea
 laloe djimarit sabé keudròë — pakri geutanjòë teubiët oeloea
 baranggakri han é^s ta^silah — meung kòn ba^s alah tamoepinta
- 80 peuë na 'amaj toehan trimòng — djinòë tatoeëng sinan pahla
 talakèë ba^s alah doemteu djinòë — beuleupaïh geutanjòë niba^s goeha
 tjoeba ta^singat doem geutanjòë — tangadoe dròë ba^s rabana
 kri tjit narit teuma njang sidròë — geuhareutòë ba^s njang doea
 tangò adòë lòn hareutòë — masa sabòh ròë lòn keureudja
- 85 niba^s peunjeum lòn mòseutadjabah — djinòë lòn peugah ba^s rabana
 lòn peu^soepah gòb poeboeët 'amaj — lòn bri pangkaj ngòn blandja
 ban njang ma^sloem lòn bri meuhat — oelòn peu^sadat barangdjan masa
 ba^s si^soeròë oepah ka meuhat — meunan adat lòn keureudja
 niba^s si^soeròë toehan teukeudi — sidròë paki njan djiteuka
- 90 roepa pi gèt salèh han sòë — oereuëng lakòë that takoea
 oelõnteu peudòng lòn joeë ibadat — oepah meuhat oelõnteu peuna
 oelõnteu kheun ba^s oereuëng njan — tadòng kaman sinòë gata
 ta^sibadat sikhan oeròë — oepah doemnòë koebri keu gata
 sadoem ngòn oepah njang si^soeròë — tadòng sinòë moeda balia
- 95 lheuëh njan djidòng sikhan oeròë — toehan djipoedjòë hana reuda
 'òh trôih ba^s hat sikhan oeròë — djilakèë dròë njan djigisa
 lòn bri oepah ban njang djandji — laloe paki ka djiboengka
 oereuëng njang dilèë teuma soedi — padoemna tabri keu moeda balia
 teuma lòn peugah ban njang lòn bri — beungèh paki njang peutama
- 100 oelõn njang poeboeët si^soeròë soentō^s — sadoem tjit tadjō^s lagòë blandja
 jòh njan ka beungèh boekòn boebarang — paki djiriwang ka djiboengka
 tinggaj oepah djih djibòih dròë — oelõnteu doedòë soesah raja
 oepah njang tinggaj leumò lòn blòë — oeseuha dròë oelõn plara
 djimeu^saneu^s hana teudòh — hingga trôih plòh peunòh blang raja
- 105 padoem lawét akhé doedòë — oereuëng sabòh ròë lòn ka teuka
 oemoe toeha sangat la'èh — thatkeu leumòh djeuëb angèëta
 laloe djingadab ba^s lòn sidròë — oepah sabòh ròë njan djipinta
 leumò pi le djeuët ba^s oelõn — ka trôih roekòn ba^s lòn kira
 oelõn peudjō^s teuma oepah — leumò bahròlah milé^s gata
- 110 teuma djikheun lòn poewajang — hana sajang lòn ka toeha
 oelõn meusoempah walah bélah — sabét njò sah milé^s gata
 lòn peugah haj keulakoean — di asaj phòn lòn tjalitra
 teuma djipoewòë leumò habéh — sit lòn gaséh até soeka

- njankeu 'amaj lôn hé tèëlan — niba^s toehan lôn toeëng pahla
 115 ja toehankoe taleungò kamòë — lôn poeboeët njòë keureuna gata
jā ilāhī wa jā rabbī — keu lôn neubri djalan keuloea
 meungnjò ékeulaīh 'amaj lôn njòë — beuleupaīh djinnòë niba^s goeha
 kalam pi rôt njan di babah — goenòng pi tjrah peungeuīh teuka
 barō leumah tjahja oeròë — djijoeë lôm doedòë ba^s tèëlanja
 120 tjoeba digata meuhòn ba^s alah — kadang mèë teuhah pintò goeha
 teuma meutoetò sidròë tèëlan — di lôn pi rakan bah lôn tjoeba
 di lôn pi na sabòh 'amaj — peureuboeëtan oentòng moeda
 ba^s sabòh masa jòh sabòh ròë — deuë^s that nanggròë makanan hana
 makanan le ba^s lôn sidròë — la^sén sinaròë han sapeuë na
 125 inòng dara teuka ba^s kamòë — ngòn sambinnòë djròh that roepa
 roepa that djròh hana lawan — tamsé intan djiploeëng tjahja
 djidja^s gadè ba^s lôn makanan — jòh masa njan peuë halé na
 djilakèë makanan ba^s lôn sidròë — dara sambinnòë djròh that roepa
 peuë na makanan teungkoe djinnòë — oelõnteu njòë lapa dahga
 130 adat na makanan neubri djinnòë — deuë^s oeròë njòë hana tara
 soeara mangat han treu peugah — roepa indah sang meutia
 roepa sambinnòë djròh that lakoe — oelõn nabsoe teuka hawa
 teuma lôn kheun ba^s oereuëng binòë — oelõnteu njòë nabsoe keu gata
 taleungò oelõn pò sambinnòë — oelõnteu njòë teuka hawa
 135 njang keu gata até lôn that — peuë njang hadjat oelõn peuna
 meung tapeutròih hawa lôn njòë — barangpeuë djinnòë lôn bri keu gata
 dami djileungò lôn kheun lakoe — neuprèh teungkoe siklèb mata
 lôn dja^s tanjòng ba^s soeami — meungka neubri oelõnteu teuka
 oereuëng binòë djiwòë ninan — djidja^s kheun jòh njan ba^s djoedõnja
 140 'oh saré tròih ba^s soeami — djitanjòng kri pantaiīh sigra
 habéh djipeugah gòb meukeusoet — lakòë djiseu^sòt peuë salah na
 ka djilakèë dja^slèh tabri — moebè^s maté aneu^s tjoet raja
 lheuēh njan djidja^s oereuëng binòë — djandji boenòë ka djirila
 teuma lôn kheun ba^s oereuëng binòë — ta^sé^s keunòë sigra-sigra
 145 'oh saré tròih dji^sé^s ba^s oelõn — ladjoe djilhòn leumah angèëta
 djitoempò^s idja leumah 'èërat — lôn makén that teuka hawa
 'òh saré rab oelõn keunan — jò djih jòh njan misé geumpa
 teuma lôn kheun ba^s oereuëng binòë — pakòn meunòë jò angèëta
 oereuëng binòë teuma seu^sòt — sabab lôn takòt keu rabana
 150 ngòn leumbang-leumbòt njan djiseu^sòt — djikheun djitakòt keu hakoe ta'ala
 sabab lôn takòt njan keu toehan — leungò badan jò angèëta
 dami lôn leungò meunan djipeugah — di lôn pi soesah até lam dada
 leumòh ngòn toebòh teumakòt até — lôn tanjòng lé pantaiīh sigra

- pakri tataköt njan keu toehan — lön soekaran hana tara
 155 oereuëng binöë löm djiseu^söt — leumah-leumböt deungòn soeara
 alah hé teungkoe lön taköt that — sé^ssa sangat lam noeraka
 njankeu sabab leungò badan — lön taköt keu toehan teumeureuka
 peuë djeuët mangat teungkoe djinöë — pagé doedöë keunòng sé^ssa
 teuma lön kheun ba^s inòng njan — bit kòng iman that di gata
 160 lheuëh lön kheun njan teuma doedöë — lön pi han sòë teumaköt raja
 oelön taköt keu pòteu alah — teuka goendah até lam dada
 lön tób 'èërat boeët han djadèh — teuma lön wèh pantaïh sigra
 boeët han djadèh lön tób 'èërat — lheuëh njan lön tèëbat ngòn nasoeha
 oelön tèëbat lön bri kiparat — keureuna 'èërat ka teuboea
 165 lön bri seudeukah keu oereuëng binöë — djitrön djiwöë ba^s djoedönja
 njankeu 'amaj ka lön peugah — meung njò ékeulaïh beuleumah tanda
 ja toehankoe taleungò kamöë — lön poeboeët njöë keureuna gata
 djakalëë neutoëng 'amaj lön njöë — beuleupaïh djinöë meuteubiët oeloea
 djikheun pi lheuëh goenòng pi teuhah — deuïh lé leumah njan oeloea
 170 kakeu leumah mata oeröë — peungeuïh sampöë ban sabòh goeha
 dji^seu oeloea leumah doempuë — peungeuïh meusimpneuë sigala dönja
 han tjit na djeuët löm djiteubiët — mantòng meugriët dalam goeha
 teuma meutoetö sidröë tèëlan — njankeu rakan njang keutiga
 di lön pi na jòh sabòh ròë — bakeuti lön sidröë keu iboe bapa
 175 ma lön ngòn koe toehaneu that — lön hareukat mita blandja
 lön toeëng oepah goebeuë kamèng — keu napakah iboe ngòn bapa
 geunab beungòh lön prah ië abin — keu minòman dröëneu doea
 beungòh seupöt poewöë ië abin — that bit jakin keu nang apa
 ba^s si^soeröë teukeudirölah — oedjeuën djöhdjah tröih ngòn sindja
 180 oeröë pi seupöt oelönteu wöë — ajah doea dröë teungeut indra
 ngòn ië abin lön mat di djaröë — ajah doedöë lön prèh djaga
 simalam soentö^s lön dòng sidröë — ajah lön sidröë hana djaga
 phòn sindja kòn hinga soebòh — hana sabòh pi na djaga
 até lön goendah boekòn boebarang — mangkōng lön tatang tröih 'òh padja
 185 lön dòng sidröë dalam seupöt — até teumaköt salèh meureuka
 awaj soebòh teukeudi toehan — djaga jòh njan oereuëng doea
 neubeudöih ajah neukalòn oelön — lön djö^s mangkōng pantaïh sigra
 ba^s neusangka oelön ban tröih — neutjò^s mangkōng neutrōn landja
 neutrōh ië abin jòh njan reudjang — neudja^s seumajang poedjöë rabana
 190 lön pi lön trōn jòh njan sadjan — dja^s toeëng ië seumajang ngòn ajaheunda
 ajah boenda oelönteu sidröë — malam oeröë poedjöë rabana
 'òh lheuëh seumajang baranggadjan — dja^s toeëng oepahan
 ba^s oereuëng kaja

- oelön plara oereuëng doea dròë — han lheuëng oerèë mita blandja
 ranoeb pineung boe ngòn eungköt — beungòh seupöt lön dja^s mita
 195 lön blòë idja deungòn badjèë — na bè^s malèë ba^s oereuëng lingka
 jòh masa njan lön that djeumòt — sira ngòn panjòt lön dja^s mita
 lön toeëng oepah goebeuë kamèng — djeuëb-djeuëb gampōng meureuraba
 'òh trōih watèë lön seumajang — reudjang-reudjang poedjòë rabana
 keureuna oelön peudéh oentōng — pat meuteumeung oereuëng kaja
 200 lön beudòih ninan dja^s goebeuë kamèng — 'òh lheuëh njan
 saweüë ajaheunda
 tinggaj rahmat teuma doedòë — wòë oe nanggròë keukaj baka
 'òh lheuëh lön tanòm ban doea dròë — teutab lön njòë han lé gōga
 meunankeu boeët di lön sidròë — masa jòh ròë oentōng moeda
 njankeu 'amaj di lön sidròë — beuleupaïh djinòë teubiët oeloea
 205 ja toehankoe tadeungò kamòë — lön poeboeët njòë keureuna gata
 meunjò ékeulaïh 'amaj lön njòë — beuleupaïh djinòë ja rabana
 kalam pi lheuëh goenòng pi teuhah — jòh njan leupaïh teubiët oeloea
 teukeudirōlah meuleuha koedrat — ban lhèë meuhat lheuëh oeloea
 jòh njan ka teuteubiët oereuëng lhèë dròë — meunan adòë sabòh tjalitra
 210 meunankeu doem maséng riwayat — deungò sahbat doem beurata
 ma^sna rakim neukheun lòh batèë — meunan meuteumèë sabòh tjalitra
 aseuhabōjkapi sinan meusoerat — geutrōh meuhat di pintō goeha
 lòh njan geubòh dalam peutòë — meunan adòë sabòh tjalitra
 sòbeuhan alah pò lön rabi — aseuhabōjkapi lön tjalitra
 215 antara 'isa ngòn moehamat — meunan sahbat dalam sabda
 aseuhabōjtèërit njang riwayat — teuleungò ba^s sòjdina 'oema
 ba^s si^s oeròë toehan teukeudi — lhèë dròë jahoedi keunan teuka
 lhèë dròë jahoedi teuka keunan — meutoetò jòh njan sidròë panita
 ngòn toeanteu 'oema jahoedi marit — djitanjòng keubit djiparé^s sa
 220 jahoedi djidòng dihadapan — djitanjòng jòh njan pantai h sagra
 hé ja 'oema di likòt moehamat — peutimang ra^s jat mat neuratja
 gata radja ba^s masa njòë — peutimang nanggròë peukòng agama
 djinòë koetanjòng doem masa^salah — beutapeugah hé ja 'oema
 meung djeuët tapeugah masa^salah njòë — reumbang ba^s *
 kamòë agama gata
 225 njò moehamat sibeuna nabi — hana meudeungki kamòë doemna
 meung han djeuët tapeugah masa^salah njòë — kòn ba^s kamòë agama gata
 nabi moehamat boekòn rasoej — njò barangpeuë tipèë daja
 sòjdina 'oema neuleungò meunan — neudjaweuëb jòh njan pantai h sagra
 tatjoeba tanjòng hé jahoedi — toelòng rabi akan hamba
 230 laloe djitanjòng oelè jahoedi — langèt peuë goentji ngòn geuboeka

- koeboe njang dja^s ngòn asòë-asòë — njang peu^singat kawōm
dròë kòn manoesia
kòn djinèh djén wahé sòjdi — beurapa lagi masa^salahnja
limòng peukara djinòë lòn tanjòng — peugah beukeunòng bè^s meuriba
njang limòng njan tapeugah ma wang — hana djikandōng lé iboe bapa
235 manò^s koekoeë^s peuë djipeugah — takheun beusah tapeunjata
di tjanggoeë^s peuë djikheun djinòë — di mirahpati peuë djikata
bahkeu doemnan dilèë si^sat — tjoeba ta^singat oebé njang ka
sòjdina 'oema toendō^s oelèë — meunjeum malèë ba^s panita
neutoendō^s oelèë njan oe boemòë — seureuta neumòë trō ië mata
240 han djeuët neupeugah tanjòng jahoedi — hana toehan bri èleumèë lam dada
laloe djibeudòih panita jahoedi — ngòn djikheun kri pantaìh sigra
nabi moehamat njò kòn nabi — djinòë meudeungki kamòë doemna
agama éseulam njò bit bateuë — njò barangpeuë tipèë daja
teu^siëm soekòt doemna éseulam — meunjeum masam ngòn ië moeka
245 panita jahoedi makén girang — soelòjman grantang pantaìh sigra
na sikeudjab jahoedi girang — meugrantang ngòn soeara
njan geupeunan soelòjman parisi — hé jahoedi taleungò hamba
piòh si^sat hé jahoedi — sòjdina 'ali djéh ka teuka
dami leumah sòjdina 'ali — teu^siëm jahoedi sikoetika
250 sòjdina 'ali peutròih keunan — 'oema jòh njan até soeka
jòh njan beudòih neudja^s mat djaròë — sira neumòë trō ië mata
moemat djaròë ban njang adat — até mangat sòjdina 'oema
lheuëh njan teuma nakeu si^sat — soelòjman itjarat djaweuëb sigra
peuë djih djitanjòng oelé jahoedi — soelòjman parisi neutjalitra
255 na sikeudjab lheuëh niba^s njan — 'ali jòh njan laloe beureukata
hé jahoedi djinòë kapeugah — peuë masa^salah tanjòng gata
djinòë tatanjòng hé jahoedi — djaweuëb lòn bri tanjòng gata
rasoelōlah neupoebeuët oelōn — èleumèë meuhimpōn didalam dada
meuribèë pintō niba^s èleumèë — alah bri theë akan hamba
260 éntja alah tatjoeba tanjòng — beukeunòng-keunòng soe^seuë gata
teutapi na hadjat kamòë — taleungò djinòë hé panita
meunjò tatém masō^s éseulam — djinòë lòn bri pham njang sidjahtra
meutatém oetjab doea kalimah — djinòë lòn peugah tanjòng gata
meutatém poeboeët ban di kamòë — lòn djaweuëb djinòë tanjòng gata
265 djinòë lòn djaweuëb dalam tèërit — ban njang narit nabi 'isa
djaweuëb jahoedi djikheun na'am — sòjdi lanam njò sibeuna
njò moehamat sibeuna nabi — han meudeungki kamòë doemna
oelōnteu tém masō^s éseulam — oelōnteu pham ban di gata
oelōnteu tamòng agama moehamat — beule rahmat keu kamòë doemna

- 270 lheuëh njan djitanjòng oelé jahoedi — niba^s 'ali djiparé^ssa
 sòjdina 'ali toendō^s oelèè — neungò lagèè tanjòng panita
 phôn djitanjòng lé jahoedi — sòjdina 'ali neungò njata
 pintō langèt peuë keu goentji — wahé 'ali peuë ngòn geuboeka
 moetjré^s bélah djaweuëb 'ali — njankeu goentji la^sén hana
- 275 oereuëng moetjré^s 'amaj dji tan — neutōb lé toehan pintō doemna
 aneu^s goentji ta^soetjab tjahdat — langèt meuhat pintō teuboeka
 pintō langèt toedjōh lapéh — bandoem habéh pintō teuboeka
 kaphé moetjré^s meugoentji meuhat — ta^soetjab tjahdat mangat geuboeka
 lòm meutoetō sòjdina 'ali — hé jahoedi tanjòng landja
- 280 lòm djitanjòng oelé jahoedi — oeba^s 'ali djiparé^ssa
 koeboe djidja^s asòè didalam —^s djinòè tabri pham keu kamòè doemna
 djaweuëb 'ali tanjòng jahoedi — neupeugah kri pantaìh sigra
 koeboe njang dja^s asòè didalam — djinòè tapham hé panita
 njankeu eungkōt njang 'oeët nabi nòh — djimè ban sabòh oe la^sōt raja
- 285 njankeu koeboe djidja^s ngòn asòè-asòè — njang la^sén sinaròè
 meunan hana
 lòm djitanjòng lé jahoedi — oeba^s 'ali djiparé^ssa
 na sapeuë treu^s wahé kawōm — deungò bandoem tjoeba peunjata
 geukheun kòn djén boekòn énsan — salèh peuë nan ja sòjdina
 djaweuëb 'ali jōh masa njan — neupeugah nan niba^s panita
- 290 njankeu sidòm nabi soelòjman — ba^s ri toerōn nan hé panita
 lòm djitanjòng oelé jahoedi — oeba^s 'ali djiparé^ssa
 limòng peukara djinòè koetanjòng — hana djikandōng oelé boenda
 salèh peuë nan njan geurasi — hé ja 'ali tjoeba peunjata
 djaweuëb 'ali jōh masa njan — neupeugah nan limòng peukara
- 295 nama njang phôn nabi adam — njankeu tapham njang peutama
 keudoea oenta nabi salèh — keulhèè kibaìh ébeurahima
 keupeuët sidòm nabi soelòjman — binatang njan asòè tjeuroega
 njang limòng njan tadeungò djinòè — nini geutanjòè toeanteu hawa
 teuma djitanjòng lé jahoedi — hé ja 'ali neupeugah landja
- 300 manò^s koekoeë^s oeròè ngòn malam — njan tabri pham keu kamòè doemna
 peuë djipeugah njan djikoekoeë^s — that bit koetjhoeë^s ta^seu roepa
 djitangah oe langèt djiteukoeë oe boemòè — sang djimòè trō ië mata
 oelèè meu^sanggō^s gèt that lagèè — peuë djibri thèè manò^s beureukata
 djikeupa^s sajeuëb dji^sanggō^s oelèè — gèt that lagèè ta^seu roepa
- 305 djitangah djiteukoeë peuë djikheun — pleuheuën-pleuheuën njan djikata
 leumbang-leumbōt soeara pleuheuën-pleuheuën — that bit hireuën
 ta^seu roepa
 djipeugah peuë oeròè ngòn malam — djinòè tabri pham ja sòjdina

- djaweuëb 'ali tanjòng jahoedi — neupeugah kri manò^s beureukata
 djikeupa^s sajeuëb djiroekoe^s soedjoet — toehan ma^sboet han djiloepa
 310 djikeupa^s sajeuëb jòh masa njan — djipoedjòè toehan rabõnsama
 djikeupa^s sajeuëb dji^sanggò^s oelèè — sit djibri thèè keu manoesia
 seureuta djikheun *oedkoer allāh min al- gāfilin* — wahé mò^smin bè^s
 that loepa
 djijoeë ingat keu pòteu alah — bè^s that dasah ingat keu dōnja
 njankeu djikheun manò^s koekoeë^s — takalòn koetjhoeë^s jòh djikata
 315 djipeu^singat oereuëng njang lalòè — han thèè keudròè ateuëh dōnja
 han thèè keudròè peuneudjeuët toehan — pagé tèëlan masò^s noeraka
 manò^s koekoeë^s njan djipeugah — tapham beusah hé panita
 lòm djitanjòng lé jahoedi — oeba^s 'ali djijoeë tjalitra
 soeara goeda tadeungò meuhihi — djinòè neukheun kri peuë djikata
 320 djaweuëb 'ali tanjòng jahoedi — goeda meuhihi neupeugah ma^sna
 tadeungò koepeugah hé jahoedi — goeda meuhihi njòè djikata
allāhoemmā anšoer 'ibādanā moe^sminīn 'alaika fārrin — doe^sa keu
 mò^smin djilakèè lé goeda
 boemeunang mò^smin beutalō kaphé — meunan sabé djikheun lé goeda
 neupeugah pi lheuëh oelé 'ali — panita jahoedi tanjòng landja
 325 di mirahpati peuë djipeugah — hireuën dasah koedeungò soeara
 sang-sang djikheun keubroe broe — meunan lakoe boenjòè soeara
 'ali deungò djitanjòng meunan — neupeugah jòh njan pantaih sigra
 di mirahpati djikheun jahoe — djikheun teungkoe alim oelama
 djiseurapa njang toeëng adat glé — njang toeëng wasé adat koela
 330 djiseurapa geunab oeròè — riòh boenjòè geunab masa
 hana teudòh njan di babah — *allāhoemmā al'oēn al-'asjarah* njan djikata
 ja toehankoe tabri la^snat — keu oereuëng toeëng adat koela
 njankeu djikheun di mirahpati — hé jahoedi pham lé gata
 jahoedi tanjòng hana teudoeë^s — soeara tjanggoeë^s peuë djikata
 335 tjanggoeë^s peuë djikheun riòh sabé — neupeugah lé ja sòjdina
 djaweuëb 'ali hana teudoeë^s — soeara tjanggoeë^s neutjalitra
 njang soe tjanggoeë^s oetjab teuseubèh — lapaj sarèh poedjòè rabana
 hana lalòè teuseubèh djiseuboet — *soebhāna rabbī'l-ma'boed* njan
 djikata
 dji^soetjab teuseubèh hana khali — djipoedjòè rabi toehan asa
 340 soelòih njang akhé doem djibeudòih — hana sabòh njang han djaga
 seureuta dji^soetjab sòbeuhan rabõnma^sboet — di toehan djiseuboet
 rata-rata
 jahoedi deungò djaweuëb 'ali — dji^soetjab lé kalimah doea
 kalimah dji^soetjab até mangat — éleuham halarat dalam dada

- asjhadoe allā ilāha illā'llah wa asjhadoe anna moçhammadan*
'abdoehoe wa rasocloehoe — jahoedi soenggōh masō^s agama
 345 njang doea treu^s disinan tèclan — djimeu^s iman sadjan panita
 habéh ban lhèe masō^s éseulam — trôn éleuham dalam dada
 teuma doedòe sabòh treu^s kawōm — ban sabòh bhōm roekōn panita
 njang na rōh bhōm bandoem keu biè^s — habéh masō^s ba^s agama
 bandoem djitamòng agama éseulam — trôn éleuham ba^s alah ta'ala
 350 teumanjòng lòm panita jahoedi — oeba^s 'ali djiparé^s sa
 djitanjòng éleumèedji hana tō^s — 'òh lheuèh djimasō^s ba^s agama
 jōh njan djitanjòng reudjang pantaìh — na masa^s alah njang gòh lōn boeka
 njòe na sabòh masa^s alah — djinòe tapeugah ja sòjdina
 djaweuèb 'ali reudjang pantaìh — tanjòng beuhabéh oelè gata
 355 toelōng alah mò^s djidat nabi — djaweuèb lōn bri tanjòng gata
 jahoedi deungò toetò 'ali — djitanjòng lé pantaìh sigra
 oereuèng djameun geukheun toedjōh dròe — han lōn toesòe
 geukheun nama
 lhèereutòihikoereuèng thōn lheuèh maté — teuma oedèb lé misé
 njang ka
 nanggròegeu pat namageu sòe — oereuèng toedjōh dròe maté lam gocha
 360 asèe sabòh geukheun sadjan — ngòn njan lapan geudja^s tapa
 oereuèng toedjōh dròe lapan ngòn asèe — sit meuteuntèe geudja^s tapa
 geudja^s tapa dalam goenòng — teuma geutamòng dalam gocha
 peuë nan gocha peuë nan goenòng — njan lōn tanjòng oeba^s gata
 sit njan keu toean tanjòng kamòe — tapeugah djinòe ja sòjdina
 365 sòjdina 'ali lheuèh neupiké — neudjaweuèb lé tanjòng panita
 jōh njan neudjaweuèb oelè 'ali — sabda nabi neutjalitra
 na teuseuboet dalam koeroe^s an — sipheuèt gòb njan ban sineuna
 aseuhabòjkapi ban toedjōh dròe — di roem nanggròe teupat ajaheunda
 mideuën akeusoeih nan bariah — djahélich njang bōh nama
 370 oereuèng éseulam nama teusoerat — meunan teuseuboet dalam tjalitra
 silajeuë keuradjeuën malé^s salèh — além pi leubèh lagi war'a
 'òh lheuèh maté njan teuma doedòe — la^s én meugantòe njang beuragama
 keuradjeuën kianòih teuma doedòe — radja pindòe tan agama
 kianòih njan radja parisi — djimeu^s oengki keu agama
 375 djigoebeuë kamèng djihnjan dilèe — hana sòe thèe djeuèt keu radja
 teukeudirōlah meuleuha koedrat — meuteumèe teupat kajèe raja
 dijoeb kajèe njan sinan djipiōh — kamèng peutrōih keunan teuka
 na sikeudjab kianòih piōh — kamèng pi trōih sangat dahga
 djikoerè^s tanòh iè djimeung bri — toehan teukeudi lagi mata

- 380 djikoerè^s tanòh jòh masa njan — leumah disinan peutòë raja
 'òh ban dji^s eu leumah peutòë — djipeurab djaròë ka djiboeka
 teuma djikalòn keureutai^h djròh-djròh — kianòih plòih jòh njan sigra
 meusoerat didalam misé kitab — khuët pi djròh that hana tara
 kianòih mè oe beunasah — ba^s toean siah djijoeë batja
- 385 tjoeba teungkoe beuët soerat njòë — koeteumèë boenòë lam peutòë raja
 lam peutòë boenòë koeteumèë — dijoeb kajèë koekoeëh teulaga
 lòn koerè^s tanòh ba^s bri ië kamèng — seun-sreut meuteumeung peutòë raja
 ië kamèng pi han meuteumèë bri — ladjoe peureugi keunòë ba^s gata
 le that teungkoe soerat didalam — han djeuët lòn pham poeëh that basa
- 390 peunòh peutòë soerat didalam — han djeuët lòn pham la^s én basa
 njankeu teungkoe lòn mè keunòë — neubeuët djinoë peuë na haba
 kianòih djò^s soerat keunan — teungkoe tjhèh njan djeuët neubatja
 siah njan toeha oemoe ka djameun — silajeuë keuradjeuën nabi moesa
 soerat neubeuët basa dilèë — tjhèh njan geuthèë oemoe ka lama
- 395 haba lam soerat that djilakab — basa kitab nabi moesa
 siah neubeuët soerat ba^s djaròë — radja karòn njòë njang pò areuta
 haba lam soerat habéh moephōm — doeabla^h geudōng meui^h lingkanja
 masa radja boemòë peureulan — ngòn meui^h sadjan dji'oeët landja
 masa karòn dji'oeët lé boemòë — seurapa sidròë nabi moesa
- 400 nabi moesa joeë bōh djakeuët — bè^s djireubōt alah ta'ala
 han dji^s ikōt nabi peugah — nabi djitoekai^h djikheun meudina
 njankeu sabab radja karòn — boemòë peureulan oejoeb dōnja
 doeabla^h mōn peunòh limpah — tjhèh njan peugah neutjalitra
 tjhèh njan peugah ba^s kianòih — meui^h that damòh djeuëb-djeuëb teulaga
- 405 kianòih tanjōng djinoë pat teumpat — na koedja^s koeëh tatoeëng doea
 teungkoe tjhèh njan peugah teumpat — kianòih meutat-tat até lam dada
 njeum beuhabéh tatoeëng sidròë — jò ngòn asòë misé geumpa
 kianòih wòë lé oeroemòh — djihej mèhmòh éseutirinja
 tasoerōng lham keunòë reudjang — koemeung mè oe blang dja^s
 koeëh teulaga
- 410 hana pat lé bri ië kamèng — tamè reudjang oeròë ka sindja
 oereuëng binòë teuma seu^sōt — pakòn 'òh seupōt neukoeëh teulaga
 adat malam pi leumah deu^h — boeleuën peungeu^h peuë goendah gata
 oereuëng binòë teuma soerōng lham — kianòih oe blang djidja^s landja
 watèë moegréb rab trōih 'itjha — kianòih landja njan djisapa
- 415 na sikhan rèt kianòih dja^s — seun sreut meuroempa^s iblih tjilaka
 teudōng di rèt misé siah — hana oebah sang oelama
 kianòih kalòn jòh njan that deu^h — oereuëng keumiët meui^h ban djisangka
 kianòih eu hana oebah — moebadjèë djoebah sang oelama

- iblih la^snat joeë dòng kianòih — bè^s that mèhmòh tadj^s gata
 420 hé kianòih kadòng dilèë — kaleungò kèë sabòh bitjara
 kadja^s riwang dilèë pantaìh — kapòh siah njan boepahna
 kapòh siah djéh boematé — meuih njan bè^s lé kaweuë^s doea
 meuih na habéh katoeëng keukah — dja^slèh pantaìh ka^sinanj^a
 ban djileungò iblih peugah — doem geukeubah didalam dada
 425 gòtkeu koepòh siah dilèë — koetoeëng keu kèë meuih doem njang na
 kianòih riwang oe beunasah — teungkoe siah djidja^s mita
 landja dji^sé^s oe beunasah — peudeuëng pantaìh djisocèt sigr^a
 djikeumeung tjang teungkoe siah — neukheun pantaìh meunòë haba
 hé kianòih bè^s pòh oelôn — meuih sikeulian han lôn hawa
 430 kianòih kheun peuë tapeugah — meung kèë koedja^s koeëh hana hawa
 'òh koedja^s koeëh ba^s malam njòë — singòh oeròë kabòh da^swa
 kianòih beungèh moeka mirah — djitòb siah maté pahna
 kianòih tòb ba^s oelèë até — siah maté ilang njawa
 keunòng koetika ròh that watèë — han sabòh thèë manoesia
 435 siah djitòb han sabòh thèë — reumbang watèë djròh koetika
 akhé djameun teuma meugah — kianòih dasah ka djeuët keu radja
 han hasé lé doedòë meugah — kianòih limpah keuradjeuën raja
 maté siah ba^s malam njan — djikoeëh jòh njan meuih doem njang na
 djidjò^s keu radja meuih nam geudòng — beuna bè^s maté geupòh keu bila
 440 djidjò^s keumaìh ban njang nabsoe — hingga meutjeuhoe tō^s ba^s radja
 teuma geubri mideuën kianòih — teumpat ma^sròh meuneu'èn radja
 jòh njan kianòih kaja limpah — meuih bahròlah djibri doemna
 disinan ka teutab keudiaman — kianòih jòh njan kaja raja
 areutadji le ra^sjat meukatòë — djiprang nanggròë hana reuda
 445 seun sigampông seun sinanggròë — teuma doedòë djiprang radja
 'òh habéh talò nanggròë djiprang — doedòë djiriwang djiprang radja
 radja pi talò nanggròë pi djitoeëng — habéh djiboeloeëng doem rata
 teutab djitoeëng keudjih nanggròë — djipeugòt meuligòë sabòh njang raja
 djipeugòt meuih pira^s leureu^soepam — loeaih didalam siteuntang mata
 450 loeaih didalam sabòh peureusah — meunan peuneugah dalam tjalit^a
 meuligòë njan that bit indah — meuih meutatah moepeureumata
 ban siseun lingka djibòh keu ki^sièng — hana bandéng indah roepa
 djipeudoeë^s di ateuëh prataìh meuih — tjahja peungeuih sigala dōnja
 minjeu^s dōjtoen djipasòë didalam — geunab malam peungeuih lingka
 455 meunankeu boeët radja kianòih — meuih that damòh ladjoe teuka
 deureuham djipeugòt siplòh maìh brat — meunankeu boeët silajeuë djiradja
 deureuham njang dilèë habéh djibòih — han lé meung sabòh
 djeuëb-djeuëb banda

- radja kianòih meuihdji le that — loerông halarat ateuëh dônja
 minjeu^s dòjtoen djipasòë lam kandé — radja djahé bòih areuta
 460 dalam meuligòë keuta sabòh — meutatah djròh lalòë mata
 boedjoe linteuëng lapanplòh haìh — meuih meutatah moepeureumata
 di wië oeneun kroesi meuih — djijoeë doeë^s di ateuëh njang
 moeda-moeda
 djijoeë doeë^s aneu^s oelèëbalang — sadjan déndajang djròh-djròh roepa
 oelèëbalang wadi meuntròë — doem sinaròë sadjan radja
 465 bandoem di oelèë koelahkama meuih — tjahja peungeuih hana tara
 koelahkama meuih ban peuët sagòë — ban mata oeròë limpah tjahja
 na limòngplòh aneu^s miët sinan — djròh lakoean ilò^s roepa
 aneu^s béntara bandoem sadjan — djibri peukajan bandoem rata
 djibri peukajan idjò biroe — djròh that lakoe indah roepa
 470 peukajan idjò koenèng mirah — hireuën dasah pandang roepa
 wareuna peukajan le that bagòë — toengkat di djaròë moepeureumata
 niba^s toengkat meuih sinaròë — intan poedòë djampoe meutia
 na limòngplòh aneu^s miët njan — nam dròë disinan aneu^s oelama
 njang nam dròë njan djibòh keu wadi — habéh djipiké si tjilaka
 475 djibòh keu wadi aneu^s miët nam dròë — radja pindòë la^sén bitjara
 habéh piké deungòn khimat — kaphé la^snat sabòh masa
 hadjat djijoeë kheun dròëdji toehan — kianòih njan asòë noeraka
 meuka djikheun lé aneu^s miët nam dròë — la^sén sinaròë
 reudjang seureuta
 meunan djipiké dalam até — teutapi tjré aneu^s oelama
 480 aneu^s miët nam dròë doem djibòih dròë — radja pindòë balé^s agama
 meunan piké radja pindòë — aneu^s miët nam dròë toepeuë basa
 pat njang djidoeë^s radja pindòë — aneu^s miët nam dròë djara^s hana
 aneu^s miët nam hana djithèë — la^sén lagèë piké radja
 radja kianòih njan dji kaphé — aneu^s miët nam tjré sabòh masa
 485 ba^s masa njan hanatòm tjré — meung sipadé deungòn radja
 di wië lhèë dròë oeneun lhèë dròë — han si^soeròë njang han seureuta
 radja kianòih waham dji meunan — aneu^s miët nam djeuët ban kata
 djeuët ban djikheun djikira doedòë — djijoeë kheun dròë alah ta'ala
 djibri peukajan meuih ngòn pira^s — pandang gala^s sòë eu roepa
 490 pat njang djidoeë^s hò njang djidja^s — hantòm djara^s aneu^s oelama
 lhèë dròë di oeneun lhèë dròë di wië — hantòm meusië ban dji^sadja
 njang lhèë dròë di wië djimat tjitjém — meunan kajém rō^s-rō^s masa
 njang lhèë dròë njan djimat peunoeman — dalam njan kleumba^s djeumpa
 tjitjém oetòih that bit ragòë — djitoepuë keudròë 'òh djibasa
 495 'òh ka djiglib djitoepuë lé — kleumba^s hasé dalam piala

- kleumba^s hasé dalam peunoeman — teureubang tjitjém njan pantaìh sigra
 djimè ië mawò sabòh peunoeman — barangdjan geunab masa
 minjeu^s ata sabòh peunoeman — njan pi meunan djeuëb koetika
 kleumba^s djeumpa sabòh peunoeman — neungcej radja gèt dji^sadja
 500 peunoeman meuih deungòn intan — meuteurapan moepeureumata
 teuma djipeulheueh tjitjém di djaròë — sit that ragòë goena biasa
 djiteureubang dalam peunoeman — lheuëh tjitjém njan maséng djeumba
 niba^s ië mawò sabòh djiblòh — tjitjém oetòih gèt dji^sadja
 ba^s minjeu^s ata sabòh djidòng — tahe mantòng sòë eu roepa
 505 ba^s kleumba^s sabòh djidòng — ra^sjat teutjangang kalòn roepa
 ba^s kleumba^s sabòh djidòng — doem teutjangang ra^sjat njang na
 hingga rata boelèë basah — teureubang pantaìh ateuëh radja
 djikeupa^s sajeuëb itam mirah — meuhambò ië ateuëh radja
 lheuëh njan tjitjém maséng djiwòë — ba^s teupat dròë aneu^s miët tiga
 510 lhèë peunoeman mantòng asòë — aneu^s miët lhèë dròë wòë ba^s radja
 le that nè^smat radja pindòë — meuribèë bagòë sit doempuë na
 peuë djipinta sit tròih reudjang — tjitjém teureubang djipeuhamba
 ka neuloeròng oelé toehan — djeuët keu tèëlan binatang njang na
 sigala binatang sinan meukawan — loeròng toehan si tjilaka
 515 djeuët ban djikheun tròih hadjat — loeròng halarat ateuëh dōnja
 radja kianòih that bit meugah — loeròng alah dalam dōnja
 le that nanggròë ta^slò^s ba^s djih — oesò habéh keunan teuka
 peuë njang djikheun doempuë hasé — radja djahé asòë noeraka
 habéh ta^slò^s ba^s djih moewòë — teuma djikheun dròë alah ta'ala
 520 oemoe lhèëplòh thòn keuradja^san — loeròng toehan ateuëh dōnja
 haba kianòih hana habéh — meung silapéh disinòë na
 haba kianòih that landjoet — lòn bōh batjoet meung keu poentja
 lòn tjò^s poentja ninan sipatah — meung lòn kisah haba èëlia
 haba èëlia asaj disinòë — njang ka djeuët njòë lòn tjò^s poentja
 525 dilèë pi le radja njang la^sén — misé pra'òn meugah raja
 'òh lheuëh pra'òn meugah karòn — meuih djitamòn han é^s hingga
 misé meugah nameuroet deungòn 'at — bandoem la^snat daròhaka
 hantòm sakét kaphé pindòë — djijoeë kheun dròë alah ta'ala
 han tjit sabé kianòih sidròë — meuribèë bagòë di djih bitjara
 530 padoem lawét djikeuradjeuën — hantòm reuën-mareuën keudjih teuka
 hantòm sakét pi oelèë — hantòm lajèë meung ië moeka
 sit meung batō^s djih pi tan — loeròng toehan si tjilaka
 hantòm moemang pi meung sikléb — hantòm sakét sikléb mata
 hantòm timòh pi meung koedé — radja kaphé nè^smat lam dōnja
 535 djijoeë kheun dròëddji pòteu alah — ra^sjat djikrah sigala dōnja

djikrah ra^s jat djeuëb-djeuëb nanggròë — djijoeë kheun dròë alah ta'ala
 sòë njang patéh djih njò toehan — djibri peukajan ngòn areuta
 sòë han patéh djipòh maté — that bit djahé si tjilaka
 oemoe lhèëplòh thòn teutab keuradjeuën — hantòm reuën-mareuën
 keudjih teuka

- 540 lheuëh niba^s njan teuma doedòë — radja pindòë rab binasa
 teukeudiròlah teuma doedòë — aneu^s miët nam dròë keumeung pòh radja
 aneu^s miët nam dròë djikheunda^s boenòh — radja kianòih rab binasa
 adat kòn tròih sidròë meuntròë — radja pindòë ka binasa
 aneu^s miët nam dròë meutjoekèh-tjoekèh — teuma han djadèh djipòh radja
- 545 teuma teupiké dalam até dròë — kadang sòë teuma pòh bila
 radja pi tan geutanjòë pi maté — meunan piké maséng rata
 taleungò lòn peugah sidròë meuntròë — oereuëng njan tòë deungòn radja
 meuntròë peugah ba^s kianòih — gata djimeung pòh lé aneu^s oelama
 djimoepakat djihnjan nam dròë — gata sidròë djipoepahna
- 550 djikheun gata kaphé pindòë — tajoeë kheun dròë alah ta'ala
 dèëlat toehankoe tjahi beudèëlat — lòn peu^singat doeli sròëpada
 djikheun djipòh radja parisi — that djideungki toeankoe gata
 djikheun djipòh toeankoe boematé — djikheun kaphé keu doeli sròëpada
 meuntròë peugah djihareutòë — aneu^s miët nam dròë si^sat hana
- 555 si^sat leupaìh aneu^s miët nam dròë — djihareutòë lé ba^s radja
 aneu^s miët nam dròë leupaìh dja^s manòë — meuntròë peuroenòë
 radja tjilaka
 ban djileungò meuntròë peugah — radja goendah poetjat moeka
 poetjat ngòn moeka jò ngòn badan — rôt lé jòh njan ateuëh keuta
 koelahkama rôt di oelèë — kakeu lajèë ngòn ië moeka
- 560 sit njan phòn até goendah — teuka soesah radja tjilaka
 até goendah moeka hiram — jòh njan djidam aneu^s oelama
 jòhnjan djijoeë pòh aneu^s nam dròë — ba^s peudana meuntròë
 ngòn peutoea
 amaba^sdoe teuma doedòë — aneu^s miët nam dròë lòn kheun nama
 tangò lòn peugah aneu^s nam dròë — djròh samlakòë koenangan radja
- 565 dilèë oentòng djih koenangan — wadi geupeunan 'òh ka raja
 nama njang phòn nan tamlékha — njan njang bidja^s niba^s njang na
 njang keudoea na tatoeri — nan geurasi makeusalémina
 mareutoenih nama njang lhèë — meunan meuteumèë dalam tjalitra
ashāboe'l-jamīn njan geupeunan — koenangan njan oeneun radja
- 570 nama njang keupeuët noenoenih — sareuboenih njang keulima
 paliaseutatioenih nama njang keunam — habéh tamam lòn peunjata
ashāboe'sj-sjimāl njan geupeunan — di wië radja njan aneu^s miët tiga

- di wië lhèë dròë oeneun lhèë dròë — radja pindòë sangat kaya
 lhèë dròë di wië lhèë dròë di oeneun — radja hireuën poetjat moeka
 575 keureuna boenòë meuntròë peugah — njankeu goendah até radja
 hiram moeka jòh masa njan — 'òh tròih koenangan kalòn radja
 masa dilèë hana meunan — ba^s oeròë njan beungèh radja
 koenangan kalòn moeka oebah — radja goendah até lam dada
 jòh njan tamlékha ka teupiké — ka meutjawé dalam dada
 580 na sòë peugah narit geutanjòë — njankeu djinnòë beungèh radja
 njang dilèë kòn hantòm meunòë — njò oeròë njòë oereuëng peuhaba
 salèh sòë leungò pakat geutanjòë — hantòm meunòë dilèë njang ka
 radja beungèh 'òh tròih geutanjòë — njò na boenòë oereuëng peuhaba
 jòh njan tamlékha lòm neupiké — han djeuët dòng lé sinòë ba^s radja
 585 adat njang radja njòë toehan — pakòn ban énsan doem peukara
 makeuën minòm ban di kamòë — hana sapeuë njang na bida.
 doem peukara ban di kamòë — njò radja njòë manoesia
 sipheuët toehan hana meunan — teutapi han djidjeuët kata
 meung djikkeun kòn djipòh maté — radja kaphé la^s nat raja
 590 meung sòë kheun kòn radja njòë toehan — djikòh badan teuma djisoela
 oeròë malam dawò^s neupiké — soesah keu até aneu^s oelama
 makeuën pi tan minòm pi han — tidò pi meunan doempuë hana
 han lé djikira keu peukajan — teumanjòng jòh njan makeusalémina
 hé tamlékha pakòn goendah — ba^s lòn tapeugah hé tjèëdara
 595 geutanjòë nam dròë hoekòm sabòh — peugah adòë djròh peuë keureuna
 teuma seu^sòt moeda samlakòë — koepiké keudròë hé tjèëdara
 langèt manjang toempangdji tan — kòn njan toehan njang meuroepa
 langèt meugantoeng lòn kalòn hireuën — oeròë ngòn boeleuën sòë poeba-ba
 sòë hoeë boeleuën sòë bòh bintang — peungeuìh bandrang sòë bòh tjahja
 600 boemòë teuleuëng hana moemòt-mòt — pakri han hanjòt boekét njang na
 meunan teupiké lòn hé adòë — njang boemòë njòë pat geuhanta
 boemòë teudoeë^s sapat ngòn la^sòt — pakri han hanjòt sòë plara
 djinnòë lòn piké that teumakòt — 'òh djan seupòt oeròë hò geuba
 lòm teupiké keu oentòng dròë — jòh tjoet kamòë lam kandòng ma
 605 jòh masa lòn lam kandongan — panè keunan raseuki teuka
 sòë peugèt ban djinnòë toebòh — panè oetòih keunan teuka
 meung radja njan djeuët dji pi tan — pakri toehan dròë djikata
 pakri djijoeë kheun dròëdji toehan — oetòih dji tan doem peukara
 tjoeba piké doemteu djinnòë — njò radja njòë njang plara
 610 djih pi saban deungòn geutanjòë — pakri djinnòë tòh bitjara
 toehan geutanjòë hana lakoean — hana saban mèë tapeusa
 hana djaròë hana gaki — meuhasoetji alah ta'ala

- radja njòë kaphé la^s natélah — beuthat djipeugah gadjah ngòn goeda
 beuthat djikheun bè^s tapatéh — radja paléh asòë noeraka
- 615 radja paléh kaphé pindòë — han thèë keudròë djih gòb peuna
 patòt djijoeë kheun dròèdji toehan — imandji tan kaphé tjilaka
 radja kianòih loeròng alah — pagé balaìh di djih noeraka
 rakan leungò tamlékha peugah — doem geukeubah didalam dada
 rakan njang limòng djaweuëb jòh njan — sabét meunan ban kheun gata
- 620 sabét beuna ban tapeugah — hana salah ban takata
 kamòë njang limòng bitjara tan — bandoem sadjan keu ngòn gata
 ban njang takheun han moebantah — ban tapeugah meuseureuta
 meungnjò ta^s ikòt radja la^s nat — hana rahmat geutanjòë doemna
 meungnjò tapeugah radja njòë toehan — geutanjòë sadjan dalam noeraka
- 625 toehan bri adeuëb pagé doedòë — geutanjòë nam dròë sadjan radja
 tamlékha kheun jòh njan pantaìh — hana ilah meung kòn taboengka
 meukòn taboengka geutanjòë nam dròë — beudji^s òh nanggròë
 djinnòë tasapa
 meungnjò tadoeë^s sinòë sabé — han meudjan maté dji^s inanja
 na sòë leungò pakat geutanjòë — radja pindòë hiram moeka
- 630 pakat geutanjòë na sòë peugah — meunan oelah bangòn roepa
 hantòm meunòë njang ka dilèë — geu^s eu keu kèë meunan roepa
 pakat geutanjòë na sòë peuthèë — njankeu lajèë ngòn ië moeka
 njankeu lòn kheun han djeuët dòng lé — akhé maté dji^s inanja
 tatjrè niba^s radja tjèëtan — tawòë ba^s toehan rabònsama
- 635 toehan njang peudjeuët langèt boemòë — keunan geutanjòë hé tjèëdara
 njò moepakat geutanjòë nam dròë — tatjrè djinnòë hé adé^s nda
 akhé meugah kadang doedòë — oereuëng nam dròë djadèh boengka
 tamlékha poeblòë kajèë siba^s — keu pangkaj dja^s la^s én hana
 lhèë bòh deureuham nanggròë parisi — boeët kianòih peugèt ria
- 640 siplòh maìh brat sabòh-sabòh — keuradjeuën kianòih djijoeë peuraja
 njankeu pangkaj njang na meuteumèë — siba^s kajèë djitoeëng hareuga
 'òh saré lheuëh kajèë djipoeblòë — beudòih samlakòë pasang goeda
 jòh njan djiboengka oereuëng nam dròë — djibòih nanggròë ka djisapa
 djibòh peulana teubiët oe blang — goeda djipasang doemdji rata
- 645 ka djibòh ngòn talòë keukang — jòh njan djipasang goeda pòh lawa
 ka djiteubiët oereuëng nam dròë — radja pindòë djithèë hana
 hana djithèë koenangan ploëëng — leupaìh djoeròng meudiwana
 teuma meutoetò sidròë rakan — bè^s lé tèëlan tapasang goeda
 takeubah goeda tadjas ngòn tapa^s — tië^s lé gala^s areuta radja
- 650 jòh njan moepakat oereuëng nam dròë — djitròn oe boemòë doemdji rata
 goeda nam bòh sinan djikeubah — djitjò^s langkah ka djiboengka

- toedjöh peureusah dji^söh djidja^s — beusöt tapa^s darah keuloea
 sabab hantòm peudjalanan — ngòn sabab njan djeuët binasa
 teukeudirölah printah halarat — meuteumeung ngòn sahbat di rèt raja
 655 meuteumèè sidròè oereuëng di djalan — teukeudi toehan njang that kaya
 oereuëng toeëng oepah goebeuë kamèng — até hanèng soetji sapha
 djidoë^s di glé toeëng oepahan — njankeu rakan njang seutia
 moebri saleuëm oereuëng nam dròè — ka tröih ba^s kamòè keunòè ba^s gata
 asalamoe 'alòjkòm dalém meutoeah — printah alah meuteumèè ngòn gata
 660 kamòè dalém apöh-apah — that sangat grah lapa dahga
 makanan pi tan minòman pi han — peuë na rakan djinòè ba^s gata
 kri tjit narit si goebeuë kamèng — até hanèng geumaséh raja
 djibri ië abin keu minòman — djibri makanan djabét keureuma
 oereuëng nam dròè padjöh makanan — nè^smat jöh njan djati rasa
 665 djipadjöh pi lheuëh nè^smat hasé — oeròè njan lé teuka sindja
 ba^s malam njan teutab sinan — djibri makanan peuë hasé na
 niba^s malam peugah-moepeugah — panè langkah dròëneu teuka
 panè gampông dipat teupat — peugah sahbat hò dja^s gata
 oelôn kalôn gata rakan — sang lakoean koenangan radja
 670 panè tadjas^s hò neuhadjat — peugah sahbat deungòn sibeuna
 panè gata wahé rakan — lôn eu peukajan ba^s angèeta
 ngòn peukajan le ba^s asòè — salèh hò nanggròè tameung boengka
 salèh peuë sabab tabòih nanggròè — peuë na adòè peugah sigra
 peuë na sabab tabòih keuradjeuën — peuë reuën-mareuën salèh teuka
 675 peugah ba^s kamòè adòè meutoeah — takheun beusah adòè radja
 oereuëng nam dròè teuma peugah — habéh djikisah asaj boengka
 njang djeuët meutjré kamòè nam dròè — tangò djinòè lôn tjalitra
 kamòè njòè rakan radja kianòih — njò bit sahèh koenangan radja
 njang djeuët moeminah kamòè di nanggròè — radja pindòè tan agama
 680 radja kianòih ka djikaphé — han djeuët dòng lé kamòè di tangga
 ka djijoeë kheun dròëdji toehan — radja tjèetan asòè noeraka
 djikheun dròëdji pòteu alah — njankeu soesah kamòè doemna
 sòè han patéh djipòh maté — radja kaphé la^snat raja
 djijoeë seumah dròëdji ba^s kamòè — moeploeëng keunòè njan baròè sa
 685 njankeu poentja moebòih nanggròè — kamòè nam dròè meuteumèè
 ngòn gata
 meudòng di nanggròè baja keunòng — bahlé lam goenòng meudja^s tapa
 njankeu sabab moebòih gampông — mita oentòng njang sidjahtra
 adat meunan wahé adòè — lôn njòè sidròè sadjan taba
 meungnjò meunan ban tapeugah — di lôn goendah até lam dada
 690 lôn pi han lé koedòng di nanggròè — akhé doedòè djeuët binasa

- teuma tanjòng oereuëng nam dròë — namateu sòë geuhej gata
 sòë nan geuhej gata sidròë — peugah adoeën dròë ba^s kamòë njang na
 oereuëng doeë^s di glé djihareutòë — ba^s oereuëng nam dròë djitjalitra
 oelõnteu njòë njang meutjeuhoe — dawõnoeanisoe geurasi nama
 695 djinòë pi lôn dja^s taprèh si^sat — lôn dja^s euntat kamèng tjèèdara
 lôn dja^s poelang kamèng rakan — lôn dja^s sadjan deungòn gata
 teuma djidja^s pantaìh reudjang — habéh poelang doem areuta
 'òh tròih keunan kamèng poelang — meuh^sabang lôn koeboengka
 kamèng djipoelang meuh^sabang djilakèë — habéh djiteuntèë doem peukara
 700 kakeu djidja^s ngòn oereuëng nam dròë — djibòih nanggròë takòt keu radja
 toedjòh ngòn njan nam dròë dilèë — djiseutèt asèë djeuèt lapan ka
 asèë njan djròh roepa le ban — beusalahan geukheun oelama
 ladoem idjò koenèng meudjampò — ladoem kheun lakoe mirah roepa
 ladoem riwayat wareuna langèt — poetéh moemèt-mèt bangòn roepa
 705 sang idja sòh ladoem peugah — meunan oelah ladoem roepa
 roepa le ban nama le that — le riwayat khileuëh oelama
 meunan teuseuboet ba^s kitab arab — asèë geuhisab le that nama
 meunan peuneugah dalam hisabi — sòjdina 'ali njang tjalitra
 neuleungò niba^s rasoelòlah — doedòë neupeugah ba^s panita
 710 doedòë niba^s wapheuèt nabi — tanjòng jahoedi neupeuhaba
 doedòë niba^s njan teuma geukisah — ébeunoe 'abaìh njang tjalitra
 geuriwajat roepa asèë — le ban lagèë le peuë nama
 ébeunoe 'abaìh neukheun jòh njan — asèë djimeunan kateumi nama
 si kateumi djimeuhej nan — asèë djihnjan sadjan djiba
 715 pò asèë njan dawõnoeanisoe — meunan teungkoe kheun oelama
 sit hantòm tjré djiba sadjan — keumeung meukawan asèë seureuta
 di toeanteu 'ali neuriwajat — asèë njan meuhat diarah nama
 si diarah djimeuhej nan — di noeanisoe njan njang plara
 njan nan neukheun di toeanteu 'ali — hana sabé khileuëh oelama
 720 di 'èdra^si neukheun jòh njan — asèë djipeunan kiteurab nama
 si kiteurab djimeuhej nan — asèë djihnjan gèt dji^sadja
 di 'èdra^si kheun njan nan asèë — di meudjahit njan neukheun sahia
 si sahia djimeuhej nan — asèë djihnjan gèt dji^sadja
 di meudjahit neukheun njan nan — di soe'ib jòh njan la^sén tjalitra
 725 di meusoe'ib neukheun jòh njan — asèë djipeunan ahma nama
 si ahma djimeuhej nan — asèë djihnjan mirah wareuna
 di meusoe'ib meunan neupham — abeudòlah salam la^sén kata
 abeudòlah bin salam jòh njan neukheun — katiroelabila geurasi nama
 si labila djimeuhej nan — asèë djihnjan bidja^ssana
 730 abeudòlah bin salam neukheun njan nan — di wahab jòh njan la^sén tjalitra

- di wahab neukheun jōh njan — asèë djipeunan takat nama
 si takat djimeuhej nan — asèë djihnjan djigaséh raja
 di wahab neukheun njan nan — aboe hanipah jōh njan la^sén tjalitra
 di aboe hanipah neukheun jōh njan — asèë djipeunan kitamoen nama
 735 si kitamoen djimeuhej nan — asèë djihnjan tjeureudé^s raja
 aboe hanipah neukheun njan nan — oelama la^sén lòm khileuëh na
 nama le that roepa le ban — meunan tèëlan dalam tjalitra
 si kateumi ladoem kheun nan — asèë djihnjan idjō wareuna
 han é^s habéh sòë keutahwi — malingkan rabi thèë sibeuna
 740 kata moehamat ébeunoe manjèt — asèë njan sabét teulheuëh njan nama
 teulheuëh djimeuhej nan — asèë djihnjan koenèng wareuna
 ahlōjtapeusé le that khileuëh — teutapi alah thèë sibeuna
 njang riwajat ébeunoe 'abaïh — si kateumi sah neukheun nama
 si kateumi seutèt di liköt — oereuëng peudhōt poera-poera
 745 djidja^skeu oereuëng njan toedjōh dròë — asèë sidròë sadjan djiba
 oereuëng dilèë asèë di liköt — teuma djidhōt poera-poera
 tamlékha kheun njan ba^s rakan — kateumi sadjan njan bè^s taba
 si kateumi bè^s taba sadjan — 'ajéb tèëlan njeum di mata
 sang-sang 'ajéb djih di liköt — pakri patōt rakan ba^s gata
 750 oereuëng nam dròë teuma seu^sōt — pakòn tadhōt bahlé seureuta
 oereuëng pò kheun teuma batjoet — bahlé kadhōt na djigisa
 kateumi leungò meunan geukheun kri — lipat gaki pantaïh sigra
 djab ngòn dada jōh njan oe boemòë — seureuta djimòë ngòn ië mata
 seureuta dji^soetjab doea kalimah — bè^s takeubah oelōn taba
 755 jōh njan djikheun *lā ilāha illā'llāh — nābī mōēsā kalāmoellāh*
 koe^sé^s sa^ssi pòkoe toehan — hana saban misé hamba
 hana djaròë hana gaki — meuhasoetji alah ta'ala
 koe^sé^s sa^ssi moesa njò nabi — soerōh rabi neujoeë keureudja
 oelōnteu njòë bè^s tatinggaj — oelōnteu kawaj doemna gata
 760 koelakèë doe'a oeba^s toehan — beukòng iman teungkoe doemna
 lōn lakèë beuteutab gata toedjōh dròë — radja pindòë bè^s djimita
 beuseulamat dōnja akhirat — bè^s na sapat meuteumèë baja
 barangri baja pi bè^s keunòng — beutoehan peutamòng dalam tjeuroega
 oereuëng toedjōh dròë djipoedjòë toehan — djiba sadjan oe lam rimba
 765 oereuëng toedjōh dròë lapan ngòn asèë — meunan meuteumèë
 dalam tjalitra
 oereuëng toedjōh dròë teungòh oe glé — meuteumèë lé sabòh goeha
 disinan meuteumèë goeha batèë — gèt that lagèë indah roepa
 djabajkoeloeih nama glé njan — ramét djimeunan nama goeha
 goeha that djròh moeplinggam — kroëng didalam ië moemata

- 770 pintō goeha oebit langgam — locaïh didalam siteuntang mata
dalam goeha jōh masa njan — le that disinan djabét keureuma
padoem-padoem ngòn ba^s kajèë — njang mangat bèë gahroe tjeunana
djabét keureuma masa^s di ba^s — tapadjōh gala^s djati rasa
masa^s di ba^s rōt ba^s tangké — tapadjōh lé ban njang hawa
- 775 dalam tapeusé meunan peuneugah — ébeunoe 'abaïh pò tjalitra
oereuëng toedjōh dròë peutrōih keunan — geutamòng jōh njan
bandoem rata
asèë diloea di djih teumpat — djikeumiët meuhat pintō goeha
si kateumi keumiët di pintō — oereuëng laloe doem djisangga
oeròë malam teungeutdji tan — baranggadjan djimeudjaga
- 780 djikeumiët pintō di djih lalòë — oereuëng toedjōh dròë teutab lam goeha
amaba'adoe teuma doedòë — oereuëng toedjōh dròë pansan lam goeha
ba^s 'èdra^si peureuman toehan — neujoeë trōn jōh njan oe lam dōnja
hé 'èdra^si katrōn lam goenòng — kadja^s toeëng njawòng asòë goeha
kadja^s toeëng njawòng oereuëng toedjōh dròë — radja pindòë balé^s agama
- 785 'èdra^si ngò peureuman toehan — geutrōn jōh njan pantaïh sigra
'èdra^si trōn dalam goenòng — neudja^s toeëng njawòng asòë goeha
neudja^s toeëng njawòng oereuëng toedjōh dròë — radja pindòë
bè^s djiisoela
'èdra^si trōn dalam goeha njan — oereuëng toedjōh dròë sinan pahna
si kateumi kawaj di pintō — deungòn kheunda^s pò toehan asa
- 790 dji^séh di pintō disinan sabé — deuë^sdji han lé grah pi hana
hana djiwèh asèë disinan — printah toehan njang koeasa
oereuëng toedjōh dròë sinan pansan — peureuman toehan njang koeasa
toehan joeë trōn asòë langèt — plara manjèt dalam goeha
sidròë-dròë manjèt doeaplōh mala^sikat — toehan halarat joeë plara
- 795 djibalé^s wië deungòn oeneun — sithōn siseun meunan keureudja
sithōn siseun manjèt djibalé^s — bè^s kamoeë é^s ba^s angèëta
sit djeuëb-djeuëb thōn meunan soentō^s — nameung bè^s brō^s
toebōh meulia
'òh trōih-trōih ba^s boeleuën mèhram — disinan tapham toebōh meugisa
siplōh oeròë boeleuën mèhram — sinan gata pham nan atjoera
- 800 ba^s boeleuën mèhram siplōh oeròë — manjèt toedjōh dròë mala^sikat gisa
mata oeròë toehan soerōh — neujoeë peutrōih dalam goeha
na thō toebōh bè^s brō^s djasat — soerōh halarat keupadanya
dji^sé^s oeròë njan oe langèt — di oeneun manjèt keunòng tjahja
djilōb oeròë blah wië keunòng — ateuëh goenòng dalam goeha
- 805 aseuhabōjkapi teudoeë^s si^sat — moewōë riwajat oeba^s radja
kata sahéb pò koerangan — teumanjòng jōh njan radja tjilaka

- ka djiteubiët jōh masa njan — dji^seu koenangan teuka hana
 aneu^s miët nam dròë hò ka leupaìh — tjoeba peugah hò djiboengka
 seu^sòt ra^sjat tandi boedjang — keunan oe blang njan djisapa
 810 keunankeu boenòë kamòë pandang — djiteubiët oe blang pasang goeda
 trōih an djinòë hana djiwòë — salèh hò nanggròë ka djiboengka
 keunankeu rèt boenòë oe toenòng — salèh lam goenòng djidja^s tapa
 djidja^s mita la^sén toehan — keu gata han djipeutjaja
 ba^s peunjeum lōn djiploeëng leugat — lawét njòë that doekatjita
 815 silawét neukheun dròëneu toehan — aneu^s miët nam doekatjita
 njang dilèë kòn hana meunòë — oereuëng nam dròë djara^s hana
 hana tòmm tjré aneu^s miët nam dròë — toeankoe sidròë djigaséh raja
 'òh neukheun dròëneu pòteu alah — njan phōn soesah aneu^s oelama
 hana djipatéh toeankoe toehan — aneu^s miët nam ka djiboengka
 820 na njeum kamòë njò ka djiploeëng — salèh lam goenòng djidja^s tapa
 meuri djidja^s hana djiwòë — aneu^s miët nam dròë hò salèh ka
 meukeumeung tham moepòh maté — teutōb até kamòë doemna
 hana meugra^s gaki djaròë — aneu^s miët nam dròë leupaìh boengka
 djipasang goeda aneu^s miët nam dròë — ra^sjat meukatòë kalòn roepa
 825 bit pi meunan han sòë tanjòng — tahe mantòng hana haba
 ban radja ngò meunan peuneugah — ra^sjat djikrah sigala dōnja
 djijoeë dja^s mita aneu^s miët nam dròë — ban sabòh nanggròë djisranta
 lapenplōhribèë goeda djibri — kandreuën parisi dja^s moemita
 djibri haba djeuëb-djeuëb nanggròë — aneu^s miët nam dròë djijoeë mita
 830 toedjōh oeròë djikrah ra^sjat — habéh meusapat doem barang na
 toedjōh oeròë djikrah sabé — ra^sjat ilé djeuëb-djeuëb dōnja
 njan teupiké doemna ra^sjat — meutjawarat ban sineuna
 njang djeuët djiploeëng aneu^s miët nam dròë — djijoeë kheun
 dròë alah ta'ala
 kòn radja njan pòteu alah — njankeu soesah aneu^s oelama
 835 djakalèë njò radja njòë toehan — aneu^s miët ban nam han djiboengka
 hana patòt djiwèh sinan — aneu^s miët ban nam aneu^s oelama
 meunan teupiké doem ba^s até — hana lahé njan djikata
 djikheun kòn toehan hana lahé — djitakòt maté djipòh lé radja
 le that ra^sjat meunan piké — radja kaphé djibòih agama
 840 siteungòh ra^sjat njan ba^s até — 'òh djipiké gadòh bitjara
 han djeuët kheun njò han djeuët kheun kòn — sabab djikalòn
 doem peukara
 pakri radja njòë salèh toehan — salèh sit kòn ba^s geukira
 peuëkeu sabab njang djeuët meunan — èleumèë han didalam dada
 jōh masa njan djahélieh — oebah-oebah niba^s agama

- 845 meudjan-djan njò meudjan-djan kòn — 'òh djikalòn doem peukara
le that ra^sjat han trōih piké — han meu'òh lé sò^s-sò^s sangka
siteungòh kheun njò siteungòh kheun kòn — meunan bangòn
ra^sjat doemna
djahélich 'è^stikeuët le ban — ma^sripat keu toehan èleumèè hana
han djitoe'òh keu ma^sripat — èleumèè singkat dalam dada
- 850 le that ra^sjat jōh njan kaphé — ladoem meung lahé djiseureuta
sabòh bangòn djitakòt meung lahé — djiniët ba^s até asòè noeraka
djikeymeung kheun kòn han moepakat — le that ra^sjat radja tjilaka
le njang ta^slō^s ra^sjat keunan — ngòn sabab njan han djeuët djikata
jōh njan ra^sjat habéh meusapat — djiboengka leugat han djeuët meuda^swa
- 855 djijoeë mita aneu^s miët nam dròè — ra^sjat meukatòè jōh njan boengka
lapanplōhribèè goeda djibri — kandreuën parisi dja^s moemita
djiseutèt euntjit masa djidja^s — beukaìh tapa^s gidoeë^s goeda
hingga trōih ba^s sabòh goenòng — ra^sjat djitamòng dalam rimba
ra^sjat peutrōih dalam goenòng — meuteumeung sinan sabòh goeha
- 860 djipoewèh asèè jōh masa njan — djitamòng keunan ra^sjat doemna
jōh masa njan teumakòt asèè — dji^seu meurèè-rèè ra^sjat teuka
djiminah asèè sinan si^sat — djipeurab ra^sjat oe pintō goeha
djiprèh diloea ladoem ra^sjat — ladoem leugat tamòng lam goeha
njang prèh diloea that bahrōlah — djahélich tamòng lam goeha
- 865 djahélich na tatoeri — niët ba^s até sò^s-sò^s sangka
radja pi kòn djimeuniët toehan — la^sén pi meunan sò^s-sò^s sangka
njankeu oereuëng djahélich — ma^sripat keu alah èleumèè hana
djahélich tamòng keunan — lam goeha njan doem dji rata
'òh saré leupaìh djitamòng keunan — dji^seu oereuëng njan
teungeut indra
- 870 neupeutrōn éleuham oelé alah — djahélich gèt that bitjara
neubri éleuham oeba^s até — sit leumah lé akaj bitjara
djahélich habéh moepakat — tapeungeut ra^sjat euntreu^s diloea
ra^sjat diloea euntreu^s tapeungeut — oereuëng njan teungeut takheun hana
boe moepakat doem geutanjòè — aneu^s miët nam dròè takheun hana
- 875 hana meuteumeung aneu^s miët nam dròè — salèh hò nanggròè
ka djiboengka
salèh habéh ka rimoeëng plah — meunan tapeugah euntreu^s oeloea
aneu^s miët nam dròè han meuhò lé — salèh ka maté dalam rimba
meunan pakat doem geutanjòè — oedéh djinòè teubiët oeloea
meung kòn meunan tapeungeut ra^sjat — djipòh meuhaf asòè goeha
- 880 djipòh lé radja aneu^s miët nam dròè — 'òh trōih oe nanggròè
teuma djisoela

- 'òh^s saré trôih njan oe peukan — geutamòng sadjan siseun doea
 tamlékha tanjòng ba^s habaran — peuë lakab nan nama banda
 peuë nan mideuën teungkoe peugah — sòë kaliphah peuë nan radja
 habaran peugah jòh masa njan — abeudōrahman nama radja
 960 nama radja abeudōrahman — keusoeih geupeunan nama banda
 tamlékha deungò habaran peugah — hireuën dasah até lam dada
 tamlékha kheun jòh masa njan — tablòë makanan teungkoe lé gata
 njòë deureuham wahé tèëlan — tablòë makanan keu kamòë haniba
 habaran kalòn deureuham njan — 'adjab jòh njan akaj bitjara
 965 rajeu^s deureuham siplòh maïh brat — tahe ra^s jat ban sineuna
 habaran tanjòng ba^s samlakòë — pat hé adòë tameuteumèë peudeuna
 di lòn ladoem adòë meutoeah — meung han lòn peugah oe ba^s radja
 tamlékha seu^s ot dami alah — djimeusoempah kòn peudeuna
 siba^s kajèë oelõnteu poeblòë — na lhèë oeròë ba^s lòn kira
 970 oelõnteu boengka di madinah — hana koeseumah radja tjilaka
 keuradjeuën kianòih radja pindòë — na lhèë oeròë tjré ngòn hamba
 habaran leungò tamlékha peugah — boekòn brakah narit gata
 hana patòt takheun meunan — keureuna radja ka tréb pahna
 lhèëreutòih thòn ngòn sikoereuëng — doemnan djameun sit ka lama
 975 padoem-padoem radja meugantòë — 'adjab that kamòë narit gata
 teuma meutjeuhoe didalam peukan — keuleungòran trôih ba^s radja
 meugah ba^s radja abeudōrahman — geupanggé jòh njan oereuëng moeda
 geuba oedalām jòh masa njan — ra^s jat sadjan meuribèë la^s sa
 tamlékha pi trôih jòh masa njan — radja tanjòng neuparé^s sa
 980 abeudōrahman neutumanjòng — panè oereuëng keunòë teuka
 djaweuëb boedjang sabda soeloetan — meuteumèë di peukan doeli sròëpada
 meuteumèë ngòn kamòë toeankoe boenòë — oereuëng moeda njòë
 keunòë moeba
 meukalòn ba^s djih deureuham djameun — meutanjòng djikheun
 kòn peudeuna
 djikeumeung moeblòë toeankoe boenòë — ba^s peunjeum kamòë
 njòë peudeuna
 985 padoem bòh goetji salèh djiteumèë — toeankoe lakèë ba^s oereuëng moeda
 toeankoe lakèë di geutanjòë ladoem — meunan moephòm adat njang ka
 patòt toeankoe trimòng boeloeëng — bagi limòng misé njang ka
 sabòh bagi milé^s djoendjòngan — njang ka meunan hoekòm sròëpada
 di djih han djitém peugah ban teupat — salah njan that teumeureuka
 990 radja tanjòng jòh masa njan — ba^s oereuëng njan neuparé^s sa
 hé oereuëng moeda takheun beusah — tjoeba peugah njang sibeuna
 tamlékha jòh njan ka djingadoe — di lòn toeankoe hana peudeuna

- dèelat toekoe tjahi alam — lhèe böh deureham njang na ba^s hamba
 siba^s kajèe oelönteu poeblöe — barö lhèe oeröe ba^s lön kira
 995 oelön poeblöe kajèe siba^s — lön ploeëng niba^s radja tjilaka
 soeloetan kianöih radja parisi — djimeu^s oengki keu agama
 djijoeë kheun dröedji pöteu alah — sòe han seumah habéh djisoela
 manjèt djitöt dalam apoej — toeböh rangoej djeuèt keu badja
 meunankeu boeët radja kianöih — ra^s jat djiboenöh ban sineuna
 1000 teukeudirölah meuleuha koedrat — moeploeëng leugat dalam rimba
 djabaj koeloeih nama glé njan — ramét djimeunan nama goeha
 dalam goeha njan kamöe sòm dröe — barö lhèe oeröe ba^s lön kira
 na simalam teungeut disinan — djaga niba^s njan njöëhò lön hala
 kamöe doem deuë^s makanan tan — keulaparan hana tara
 1005 oelön teubiët tinggaj rakan — lön trôn oe peukan dja^s moemita
 oelön dja^s keunöe mita makanan — tinggaj rakan sidéh lam goeha
 mideuën keusoëih toekoe kamöe — dalam nanggröe njöe roemöh tangga
 dèelat toekoe seumah laman — kamöe koenangan radja tjilaka
 djijoeë kheun dröedji pöteu alah — hana meuseumah moeploeëng lam rimba
 1010 radja kianöih bit that la^s nat — le that ra^s jat dji^s inanja
 djigoebeuë kamèng sidjihndan dilèe — hana sòe thèe ka djeuèt keu radja
 ampön toekoe oelönteu keunaj — meung na tinggaj mantòng tangga
 ébeunoe katén bapa lön sinöe — dalam nanggröe njöe rab ngòn radja
 dèelat toekoe roemöh disinöe — dalam nanggröe njöe iboe bapa
 1015 asaj dilèe di madinah — teuma moeminah keunöe ba^s radja
 silajeuë keuradjeuën malé^s salèh — doe lön neuwèh keunöe neuboengka
 'òh maté njan la^s én meugantöe — radja pindöe reulöih agama
 tamlékha peugah djihareutöe — harah teumpat dröe roemöh tangga
 habéh djipeugah meujoeb manjang — hireuën teutjeungang jöh njan radja
 1020 sabda radja neujoeë euntat — oeba^s teumpat njang djikata
 tamlékha jöh njan ka geu^s euntat — djiseutèt ra^s jat sadjan seureuta
 tamlékha peutröih geu^s euntat oe gampöng — tamòng djoeröng
 leumah tangga
 ra^s jat peutröih é^s oe roemöh — djihej mèh-möh asòe tangga
 salèh sòe na di roemöh njöe — tatrön keunöe na peue haba
 1025 asòe roemöh leungö meunan — trôn lé jöh njan oereuëng toeha
 oereuëng toeha njan that bit datö^s — ka djareuëng ö^s di koepala
 si^s ön-^s ön treu^s tinggaj di ateuëh — poetéh sang gapeuëh poetéh raja
 oemoe ka djameun hana lagèe — ö^s di oelèe moepoeta-poeta
 boengkö^s ngòn roeëng koelét ka kröt — keunèng karöt teutöb mata
 1030 oereuëng toeha njan seu^s öt sidröe — salèh sòe meuhej kamöe hamba
 sòe njan di joeb meuhej kamöe — panè nanggröe sòe nan gata

- ra^sjat seu^sōt oereuëng toeha njan — dèelat soeloetan soerōh ba^s gata
 njankeu djeuēt trōih kamōë keunōë — oereuëng moeda njōë keunōë
 neujoë ba
 oereuëng moeda njōë kheun ba^s kamōë — njang roemōh njōë kōn di gata
 1035 djikheun barōë djitjré sinōë — sōë joeë doe^s njōë oe^sba^s gata
 djinōë pi tawèh gata sinōë — njang roemōh njōë kōn di gata
 oereuëng toeha ngò narit meunan — beungèh jōh njan hoe ngòn mata
 oereuëng toeha kheun ngòn amarah — tjoe^sba peugah sōë nan gata
 meung ka meunè meung ka meusōë — patōt moebōih drōë hò langkah ba
 1040 boekōn lé oetōih tadjā^s teumaki — that beurani atē gata
 roemōh di lōn sit koekoe bri — le that taki lagōë ba^s gata
 éntoekoe tinggaj di lōn roemōh njōë — pakōn meunōë sabda radja
 oereuëng toeha njan sangat amarah — tamlékha peugah sipatah haba
 teumpat tamlékha nama kamōë — njang roemōh njōë éntoe hamba
 1045 ébeunoe katén nama ajah — barōë sa leupaïh kamōë lam rimba
 tinggaj ajah lōn disinōë — leupaïh kamōë dalam rimba
 radja kianōih alōjhi la^snat — toehan halarat drōë djikata
 sōë han patéh djih pōteu alah — djikōh lidah badan djisoela
 manjèt djitōt dalam apoej — toetōng rangoej hangōih angèeta
 1050 di kamōë moeploeëng dalam goenōng — ladjoe meutamōng dalam goeha
 djabaj koeloeih nama glé njan — ramét djimeunan nama goeha
 oereuëng toeha ngò narit meunan — teu^singat jōh njan 'adjab raja
 peuë tjit barōë njan tapeugah — sit bahrōlah njan ka lama
 lhèereutōihisikoereuëng thōn radja ka maté — han moepat lé doem peukara
 1055 oereuëng toeha njan barō teu^singat — soedjoet khōdeumat ba^s
 oereuëng moeda
 barō teu^singat keu oereuëng gadōh — dilèë meuteu^sōh ngòn nabi 'isa
 'isa peugah jōh sabōh rōë — oereuëng toedjōh drōë dalam goeha
 masa keuradjeuën radja kianōih — nam drōë gadōh koenangan radja
 oereuëng geumoebeuë sadjan sidrōë — meunan sabōh rōë haba 'isa
 1060 oereuëng toedjōh drōë lapan ngòn asèë — 'isa bri thèë oentōng moeda
 meunan teu^singat barō teupiké — neusoedjoet lé oereuëng toeha
 seumah di gaki tjōm di djarōë — koe tjhi^s kamōë lagōë gata
 tjèédara koe tjhi^s lōn njang gadōh — masa meuteu^sōh ngòn nabi 'isa
 seumah keu ra^sjat ban sabōh nanggrōë — trōih moeboenjōë oe^sba^s radja
 1065 radja joeë euntat boenōë keunōë — oereuëng moeda njōë ba^s oereuëng
 toeha
 sabétkeu beuna ban teupeugah — radja pantaïh brangkat oeloea
 radja pi jōh njan neubrangkat — neudja^s peu'èdat oereuëng moeda
 sabét ban kheun oereuëng moeda njan — abeudōrahman dja^s poemeulia

- radja peutrōih rab ka keunan — neutrōn jōh njan di tjōng goeda
 1070 njang phōn radja moemat djarōë — lheuēh njan doedōë doem panglima
 habéh bandoem imeum ra^sjat — geupeu'èdat oereuēng moeda
 radja ngòn ra^sjat doeë^s meuhimpōn — djarōë djiseu^sōn ateuēh djeumala
 lheuēh mat djarōë doeë^s meuhimpōn — lakēë ampōn ba^s oereuēng moeda
 radja teumanjōng teuma doedōë — rakan nam drōë hò salèh ka
 1075 tamlékha seu^sōt radja teumanjōng — mantōng lam goenōng sidéh lam
 goeha
 sabda radja ba^s tamlékha — oedéh rakan djinōë lam goeha
 taba kamōë kalòn piasan — peuë ròë boeëtan toehan dalam goeha
 tamlékha seu^sōt reudjang pantāih — peuë na salah dja^s oedéhta
 amaba'adoe nakeu si^sat — neujoeë krah ra^sjat oelé radja
 1080 neumeung dja^s sadjan ngòn sanlakōë — neumeung dja^s eu prōë dalam
 goeha
 neumeung dja^s kalòn peuroesahan — peureuboeëtan toehan wahidōkaha
 habéh geukrah jōh njan ra^sjat — doeli halarat kheunda^s meusapa
 habéh meusapat sigala ra^sjat — kheunda^s brangkat soeloetan radja
 geutjhi^s waki tandi boedjang — oelēëbalang imeum peutoea
 1085 wadi kali peudana meuntrōë — ra^sjat sinarōë sadjan seureuta
 habéh meusapat doem sibarang — panglima prang ngòn sabanda
 habéh meuhimpōn ngòn sipa^si — sigala paki ngòn oelama
 saré habéh ra^sjat keunan — abeudōrahman brangkat oeloea
 radja jōh njan neubrangkat — habéh meusapat balatantra
 1090 amaba'adoe ma^sna kōmdian — djiseutèt sadjan sabōh treu^s radja
 kata sahéb ampoenja rawi — nasrani djadèh boengka
 di djih pi le that habéh meusapat — djiba ra^sjat ngòn peutoea
 radja nasrani sadjan brangkat — padoem ngòn ra^sjat balatantra
 doea radja brangkat oe goenōng — han peuë tanjōng balatantra
 1095 radja éseulam ngòn radja kaphé — han peuë tanjōng lé balatantra
 'òh saré trōih ra^sjat keunan — tamlékha jōh njan kheun ba^s radja
 ampōn toeankoe djarōë gaki — ra^sjat bè^s tabri tamōng lam goeha
 lōn takōt teukeudjōt rakan nam drōë — radja pindōë djisangka teuka
 dèelat toeankoe djiteumèë lawan — djisangka rakan radja tjilaka
 1100 radja kianōih djisangka keunōë — rakan nam drōë djithèë hana
 njankeu sabab lōn peu^singat — bè^s neubri ra^sjat tamōng lam goeha
 radja leungò meunan hareutōë — moeda samlakōë ban kheun gata
 djakalèë meunan moeda samlakōë — geutanjōë doea drōë tamōng lam
 goeha
 radja nasrani djitamōng sidrōë — ka djeuët lhèë drōë tamōng lam goeha
 1105 geutamōng peutrōih lam goeha njan — abeudōrahman neubatja doe'a

- neubatja doe'a hana khali — radja nasrani iëm dròë sadja
al-ḥamdoe lillāh alladī naddjakoem min Dakjānos doe'a
 radja teumanjòng ba^s oereuëng nam dròë — padoem oeròë sinòë gata
 ladoem djikheun *javman aw ba'da javmin* ladoem djikheun djikata
 1110 ladoem djikheun na si^soeròë — sikhan oeròë ladoem kata
 adat han si^soeròë sikhan oeròë — kamòë sinòë teungeut lam gocha
 radja neukheun narit meunòë — gata sinòë tréb ka lama
 lhèereutôihsikoereuëng thôn lam gocha njan — teuma lheuëh njan
 teungeut indra
 gata pansan hana tathèë — meunan meuteumèë dalam tjalitra
 1115 padoem radja la^sén meugantòë — radja pindòë tréb ka pahna
 nabi 'isa keuradjeuën di nanggròë — gata sinòë hana djaga
 nabi 'isa mè^sreuët ka tréb — barò oedéb gata lam gocha
 radja tanjòng oeba^s meuntròë — pakri djinòë geutanjòë tagisa
 sang na hadjat doem geutanjòë — tapoewòë djinòë doem oe tangga
 1120 tamaba wòë djinòë sadjan — sit han djeuët han beuseureuta
 jòh masa njan meuntròë tanjòng — ba^s oereuëng njan dalam gocha
 pakri djinòë wahé teungkoe — peuë na nabsoe niba^s radja
 neukheunda^s poewòë gata oe nanggròë — pakri djinòë dja^s oedéhta
 sit han djeuët han teungkoe neuwòë — ban toedjòh dròë sadjan radja
 1125 oereuëng toedjòh dròë seu^sòt leugat — hana hadjat lôn keu tangga
 hana hadjat lôn keu nanggròë — bahkeu sinòë dalam gocha
 dèelat toeankoe neuwòë djinòë — meuh^sah keu kamòë doem barang na
 neulakèë doe'a toeankoe keu kamòë — beuteutab disinòë dalam gocha
 na si^sat teuma doedòë — ban toedjòh dròë neubatja doe'a
 1130 minta^s doe'a ban toedjòh dròë — meunòë boenjòë doem geukata
 seureuta geu^sangkat doea djaròë — ban toedjòh dròë siseun seureuta
allāhoemmā bihakki ma arajtana min al-'adja'ibi fi anfoesinā alā kabadta
arwāḥanā walam jattali' 'alainā ahadoen
 ja toehankoe moepandang han lé — barang njang lahé ateuëh dōnja
 na bè^skeu leumah lé njang 'adjajéb — kamòë bè^s tréb tatocëng njawa
 bè^s leumah lé kamòë toedjòh dròë — beuséb ngòn njòë ja rabana
 1135 doe'a pi habéh njawòng pi gadòh — siseun ban toedjòh sigò pahna
 kata sahéb pò koerangan — radja jòh njan teubiët lam gocha
 radja éseulam ngòn radja kaphé — djiteubiët lé sadjan seureuta
 radja éseulam sabòh teumpat — sadjan ra^sjat balatantra
 radja éseulam jòh njan moepakat — deungòn ra^sjat doem barang na
 1140 neujoëë poemanòë oereuëng toedjòh njan — neujoëë peukaphan
 bandoem rata
 'òh lheuëh manòë deungòn kaphan — oelama sadjan seumajang sigra

- sigala ra^sjat doem leuëng amin — paki meuseukin lakèë doe'a
geusië keubeuë trôih meuribèë — radja meudjamèë diloea goeha
geusië keubeuë keu kanoeri — sigala paki lakèë doe'a
- 1145 toedjöh oeròë radja kanoeri — sadjan paki diloea goeha
pintö goeha geutöb jöh njan — geulabö deungòn geula^s dama
lheuëh njan radja tanjòng pakat — pakri mangat geutanjòë doemna
pakri mangat geutanjòë djinòë — keureuna gòb njòë beuragama
boemoepakat doem geutanjòë — patöt keu djinòë tabòh tanda
- 1150 sabòh meuseudjit patöt takeubah — teumpat diarah sòë na teuka
meunankeu pakat radja éseulam — radja djahnam la^sén bitjara
radja nasrani djimeudjamèë — la^sén lagèë di djih keunira
radja nasrani kheun bè^s meunan — maté gòb njan agama hamba
maté gòb njan agama oedéb — di kamòë pi wadjéb moebòh tanda
- 1155 patöt moepeugèt sabòh koebah — teumpat meukeubah patòng beurala
meunankeu pakat radja nasrani — hana khali djibòh da^swa
doea radja hana moepakat — meuköseumat di babah goeha
radja éseulam ngòn radja kaphé — meus^sasòë beudé ra^sjat that bha
doea radja jöh njan meusoegang — hingga djeuët prang meuseunòh goeha
- 1160 keureuna goeha njan ba^s tjeuë nanggròë — ban doea dròë geukheun
areuta
radja éseulam ngòn radja kaphé — lheuëh beudé djeuët prang raja
haba poeprangan sit ma^sloem lé — ladém maté barang hò na
le alat poeprangan sit that ma^sloem — beudé meutoem la^sén pi na
piasan prang le that bagòë — ma^sloem ba^s dròë doem peukara
- 1165 meung ka djeuët prang meuhat pantaïh — talö siblah kòn ban doea
meunang éseulam talö kaphé — hana sòë lé ngòn meuda^swa
geupeugèt meuseudjit teuma disinan — sipeureuti peureuman alah ta'ala
lanattachiðanna 'alaihim masdjidan — peureuman toehan njang peunjata
saré maté radja nasrani — geupeugèt lé meuseudjit raja
- 1170 ba^s koeboe tamlékha geupeudòng meuseudjit — oereuëng keumiët
barang djan na
nan tamlékha beuna tatoesòë — di roem nanggròë roemòh tangga
meuseudjit roem poentja^sdji intan — tamèh lapan sit raja-raja
doemna oereuëng dja^s diarah — ra^sjat bahròlah kajém teuka
inòng agam dja^s peulheuëh ka^söj — asab moebøj-bøj barang djan na
- 1175 oereuëng toedjöh dròë kramat that — printah halarat èëlia raja
njankeu wali dampéng halarat — ka trôih hadjat sòë meunada
oereuëng peulheuëh ka^söj geunab oeròë — hantòm padòë geunab masa
'òh lheuëh maté oereuëng toedjöh dròë — asèë sinòë maté diloea
iradat toehan meuleuha koedrat — asèë njan meuhat masö^s tjeuroega

- 1180 radja joeë tanòm jōh njan asèë — teumpat meuteuntèë diloea goeha
 diloea meuseudjit radja joeë tanòm — meunan moephōm ba^s tjalitra
 tamat kisah aseuhabōjkapi — tanjòng jahoedi asaj moela
 tanjòng jahoedi oeba^s 'ali — habéh neukheun kri doem peukara
 'ali tanjòng jōh masa njan — njò bit meunan lam tèërit kata
- 1185 seu^sōt jahoedi phōn beunalah — hana oebah ban kheun gata
 meutamòng djinòë agama moehamat — neulakèë rahmat keu kamòë doemna
 jōh njan jahoedi dji^soetjab tjahdat — éleuham halarat dalam dada
asjhadoe allā ilāha illā'llāh wa asjhadoe anna moehammadan
rasōēloe'llāh — jahoedi pantaih masō^s agama
 aseuhabōjkapi kisah le that — maséng riwayat doem oelama
- 1190 khileuēh bandoem oereuēng mò^smin — maséng jakin akan rabana
 maséng takoea keu pòteu alah — maséng peugah doem oelama
 'òh nòë kisah aseuhabōj kapi — neutanjòng kri ba^s oelama
 aseuhabōj kapi oereuēng toedjōh — baranggasòë trōh djara^s baja
 oereuēng toedjōh lapan ngòn asèë — lōn bōh hé sampèë sinòë doe'a
- 1195 tamlékha makeusalémina mareutoenih noenoenih
 sareuboenih dawōnoeanisoe paliaseutatioenih kateumi waboedoe
 la élaha élalah moehamadan rasoelōlah
 ja aboebaka ja 'oema ja òseuman ja 'ali
 ja djébra^si ja mika^si ja ésrapi ja 'èdra^si
- 1200 tamat soerat oeròë sabtoe — watèë teungkoe teungòh leuhō
 kheuēt hana gèt wahé sahbat — lōn seumoerat hana biasa
 doeablaih oeròë boeleuēn dōjka^sidah — habéh soedah tamat haba
 hadjarat siribèèlhèëreutōihdoeaplōhsikoereuēng — meunan geukheun
 lam tjalitra
 njòë lōn peugah teumpat soerat — na tatoepat oelōn rika
- 1205 matang keupoela ri blang awé — teungkoe ali njang meurika
 meung na nabsoe lakèë si^sat — keunòë ta^seuntat hé tjèédara
 tamat soerat wahé adòë — rab tjòt oeròë habéh haba
tammat amīn ja rabba'l-'ālamīn — tammat kalām amīn

TEKST B.

(De cijfers voor de verzen duiden aan, dat deze overeenstemmen met de gelijk genummerde verzen van A. Uit de nummering kan ook blijken welke verzen uit A in B worden gemist. Verzen van B die in A geen equivalent vinden, zijn aangegeven met drie stippels.)

- Béseumélahirahmanirahim — toedjöh isim sangat meulia
 ébeunoe 'abaïh njang pò riwajat — djeuët keu oebat tamsé peunawa
 sabda nabi 'alòjhé salam — toedjöh isim neujoë adja
 neujoë peuroenòë keu kana^s-kana^s — nameung djara^s mara baja
 5 tjëëtan la'in han djipeurab — sabab beureukat nama èëlia
 antara 'isa deungòn pangoelèë — oereuëng njang dilèë sabòh masa
 dalam tapeusé njan teuseuboet — nama sipheuët sinan njata
 soeratōjkapi ba^s djoeih sōbeuhan — sinan tèëlan lahé njata
 padoem-padoem ajat koeroe^san — adjaran toehan keu sòjdina
 10 oereuëng toedjöh dròë lapan ngòn asèë — sit meuteuntèë kalam rabana
 aseuhabōjkapi sit ban toedjöh — barangsoë trōh moebagia
 djakalèë tasoerat diba^s roemòh — peunjakét gadòh njang ampoenja
 lagi roemòh pi han toetōng — toehan toelōng niba^s bala
 lagi pantjoeri han djipeurab — deungòn beureukat nama èëlia
 15 raseuki pi moedah sòë njang 'amaj — karōnja toehan teuka areuta
 djakalèë tasoerat diba^s bidō^s — tan lé doedō^s barangdjan masa
 han lé karam baja la^sōt — teuka ribōt badè raja
 djara^s toepheuën dji^sōh hantoe — beureukat teungkoe asòë goeha
 20 aneu^s miët mòë njang that kajém — tasoerat isim toedjöh nama
 njan tasoerat ba^s keureutaiḥ — teuma takeubah ba^s koepala
 22 adat han takeubah dalam bantaj — han lé djimòë teungeut mata
 25 oereuëng njang meugòë na gèt padé — tasoerat lé nama meulia
 tasoerat ba^s kajèë harah beukeunòng — diteungòh oemòng njan tapoela
 sigala peunjakét han lé keunòng — tikōih geusòng han lé teuka
 oebat moemang pi sit djeuët that — njan tasoerat ba^s keunòng koetika
 teuma ta^sikat ba^s aweuë^s — djaròë oeneun kòn wië gata
 30 moemang pi gadòh hé sahbat — deungòn beureukat toedjöh èëlia
 31 oereuëng meu^saneu^s soekaran that — soerat ta^sikat ba^s oeram pha
 33 ba^s pha oeneun njan ta^sikat — toelōng halarat boeda^s keuloea
 35 seulamat boeda^s deungòn iboe — toelōng toehankoe beureukat èëlia

- 36 beukit tatamòng ba^s peuhokōman — tamè sadjan soerat meulia
 38 ba^s sapaj oeneun njan ta^sikat — meunang meuhat keunòng ngòn da^swa
 41 djakalèë ba^s radja gata salah — keunòng amarah ateuëh gata
 meungka tadjā^s tamè sadjan — ampōn meuhat han lé meureuka
 akaj peunòh sòë njang soerat — leubèh pangkat lagi kaja
 djakalèë djingoej oelè inòng madeuëng — han lé boerōng keunan teuka
 45 han lé teuka òmi sébeujan — meuteumeung meunan dalam sabda
 48 pa^sidah le that han treupeugah — malingkan alah thèë hat hingga
 49 sit beutatrōh sabòh sapò — hé adòë pò doemteu rata
 51 djakalèë han djeuët dròë ba^s gòb tajoeë — meung han pakri
 meuteumèë laba
 53 bè^s tatjhén-tjhén keu neuroegòë — alah gantòë ngòn sababnja
 54 deungòn sabab soerat hikajat — neubri beureukat ba^s areuta
 56 raseuki moedah baja gadòh — sit beutatrōh doemteu rata
 58 sòbeuhanalah meuhasoetji — toehan njang bri gata meulia
 60 sòbeuhanalah waleuhamdoelèlah — djinòë lòn kisah haba èlia
 meuhasoetji pòkoe toehan — njòë koerangan phōn lòn moela
 oelōn soerat lòn peuteuntèë — lòn toeëng teuradjèë ba^s oelama
 oelōn peus^satjèh tapeusé koeroe^san — harab keu toehan ampōn dèësa
 soepaja moephōm ba^s njang doengèë — beureukat pangoelèë nabi kita
 65 deungòn mò^sdjidat pangoelèë nabi — keu lòn toehan bri iman sampōna
 kalam toehan ba^s lòn seu^sōn — hingga adjaj lòn ilang njawa
 deungòn beureukat kalamōlah — la élahā élahā ba^s lòn kata
 watèë soekreuët ba^s seulamat — beuteu^singat kalimah meulia
 deungòn beureukat ajat koeroe^san — peureuman toehan njang that meulia
 70 peureuman alah sabòh ajat — njòë lòn soerat sabòh bandja
 kalalahoe ta'ala — am hasébeuta anna aseuhaban kahpi warakimi kanoe
 mèn ajatina 'adjaba
 ... kata siah aboe moehamat — leungò hé sahbat doemteu rata
 71 neuleungò niba^s 'òjnòn na'im — ma^sna rakim neutjalitra
 lhèë dròë oereuëng wèh di gampōng — dja^s lam goenòng meudiwana
 teukeudirōlah meuleuha koedrat — njeum rōt langèt ateuëh koepala
 ban djikalòn laloe djiploeëng — teuma meuteumeung sabòh goeha
 75 goeha batèë sangat indah — djitamòng pantaih sigra-sigra
 'òhsaré trōih djih oedalam — rōt lé meugam pintō goeha
 77 teutōb goeha deungòn batèë — pakri lagèë rèt keuloea
 79 baranggari han é^s ilah — meung kòn ba^s alah njan tapinta
 80 peuë na 'amaj neutrimòng — sinòë tatoëëng djinòë pahla
 talakèë beuleupaìh lam dōnja njòë — beulheuëh geutanjòë dalam goeha
 tjoeba ingat hé teungkoe — njan tangadōe ba^s rabana

- kri tjit narit di oereuëng sidròë — tangò djinòë lôn peuhaba
 di lôn pi na 'amaj sabòh — masa djandéh lôn keureudja
- 85 ba^s peunjeum lôn mòseutadjabah — djinòë lôn peugah ba^s rabana
 lôn peus^soepah gòb ba^s poeboeët 'amaj — lôn bri beukaj ngòn blandja
- 87 ban njang ma^sloem lôn peus^soepah — lôn peus^sadat barangdjan masa
- 89 lheuëh njan teuma teuka sidròë — oereuëng lakòë njang that takoea
- 90 lagi dahét amat sangat — roepa djròh that hana tara
- 91 kamòë peudòng meujoeë ibadat — oepah meuhat kamòë peuna
- 93 ta^sibadat sikhhan oeròë — oepah doemnòë oelôn peuna
 sadoem oepah ngòn njang si^soeròë — tadòng sinòë moeda balia
- 95 lheuëh njan djidòng teuma sinan — poedjòë toehan hana reuda
 djipoeboeët 'amaj sikhhan oeròë — djilakèë dròë njan djiboengka
 lôn bri oepah ban njang djandji — djiboengka lé sigra-sigra
 oereuëng njang dilèë teuma seumoedi — padoemna geubri keu moeda balia
 teuma djipeugah ban njang koebri — beungèh paki njang peutama
- 100 kamòë njang poeboeët si^soeròë soentò^s — sadoem tjit tadjò^s ngòn
 moeda balia
 jòh njan beungèh boekòn boebarang — han djitém toeëng ka djiboengka
 tinggaj oepah djih djibòih dròë — soesah kamòë hana tara
 oepah njang tinggaj lôn blòë leumò — oeseuha kamòë moeplara
 djimeus^saneus^s hana teudòh — hingga tò^s plòh hana reuda
- 105 padoem lawét teuma doedòë — oereuëng sabòh ròë lòm ka teuka
 oemoe toeha sangat la'èh — that ka leutéh doem angèëta
- 107 laloe djingadoe oeba^s kamòë — oepah sabòh ròë njan djipinta
- 109 lôn peutoenjò^s lé ngòn oepah — leumò bahròlah njan di gata
- 110 teuma djikheun lôn poewajang — hana sajang lôn peuhaba
- 111 oelôn meusoempah walah bélah — sahbat njò sah milé^s gata
- 113 teuma djitoeëng habéh bandoem — ngòn rila^san até soeka
- 114 njankeu 'amaj lôn hé rakan — djinòë ba^s toehan lôn toeëng pahla
- 116 ja ilahi wa ja rabi — keu lôn tabri djalan keuloea
 djakalèë njò 'amaj ngòn keureuna alah — toehankoe peuleupaìh
 niba^s goeha
- 118 kalam pi rôt njan di babah — goenòng pi tjrah njan sikada
- 120 barò leumah tjahja oeròë — tjoeba hé adòë djinòë di gata
 kri tjit narit teuma njang la^sén — di lôn pi kaman bah lôn tjoeba
- 122 di lôn pi na jòh sabòh ròë — boeëtan kamòë masa moeda
- 125 oereuëng binòë teuka ba^s lôn — njan djimeuhòn peuë halé na
- 132 roepa sambinòë that gèt lakoe — meunjeum na nabsoe teuka hawa
- 133 laloe meukheun ba^s oereuëng binòë — tangò kamòë pò djròh roepa
- 135 di lôn keu gata até lôn that — peuë njang hadjat pi lôn peuna

- meung tapeutrôih hadjat kamôë — baranggapeuë pi lôn peuna
 ban djileungò lôn kheun meunan — taprèh toean siklèb mata
 lôn dja^s tanjòng ba^s soeami — meungka neubri oelôn teuka
 dja^skeu tawôë pò sambinôë — beureudjang djinôë njan tateuka
 140 'òh saré tō^s ba^s soeami — djitanjòng lé sigra-sigra
 habéh djipeugah ban njang meukeusoet — laloe djiseu^sòt han meungapa
 ban njang djilakèë bahlé tabri — asaj bè^s maté aneu^s tjoet raja
 lheuëh njan djidja^s oereuëng binôë — djandji boenôë kamôë rila
 ada^s meunan hé oereuëng binôë — ta^sé^s keunôë njan beusigra
 145 'òh saré rab oelõnteu keunan — djibòih peukajan ba^s angèëta
 djibòih idja leumah 'èërat — oelõnteu peurab sigra-sigra
 'òh saré rab oelõnteu keunan — jòkeu badandji ban geumpa
 laloe lôn tanjòng ba^s oereuëng binôë — pakòn meunôë jò angèëta
 teuma djidjaweuëb leumah leumbôt — sabab lôn takôt keu rabana
 150 sabab lôn takôt njan keu toehan — leungò badan misé geumpa
 ban lôn leungò meunan djipeugah — di lôn pi soesah hana tara
 la'èhkeu toebòh teumakôt até — lôn tanjòng lé oeba^s nisa
 154 pakri tatakôt njan keu toehan — keusoekaran han takira
 165 lôn bri seudeukah kan oereuëng binôë — teuma djiwôë tinggaj hamba
 njankeu 'amaj ka lôn peugah — djakalèë ékeulaïh leumah tanda
 167 ja toehankoe tabri djalan — beuleupaïh lôn nilam goeha
 169 djikheun pi lheuëh goenòng pi beukah — kakeu leumah tjahja adara
 170 kakeu leumah mata oeròë — kakeu sampòë sigala dônja
 172 han tjit na djeuët lòm djiteubiët — teuma marit njang keutiga
 174 di lôn pi na jòh sabòh ròë — jakin kamôë keu nang apa
 175 ma lôn ngòn doe toehaneu that — lôn hareukat hana tara
 lôn goebeuë kamèng lôn toeëng oepah — kan napakah dròëneu doea
 177 geunab seupôt lôn mè ië abin — kan minòman iboe bapa
 179 ba^s si^soeròë teukeudi toehan — teuka oedjeuën trôih an sindja
 180 oeròë pi seupôt oelõnteu wôë — han doea dròë teungeut njidra
 181 ngòn ië abin njan di djaròë — meudòng sidròë moeprèh djaga
 183 niphòn sindja hingga soebòh — hana sabòh pi na djaga
 184 até lôn goendah boekòn boebarang — tjawan lôn tatang trôih an padja
 186 'òh djaga ma niba^s pansan — lôn djō^s tjawan lôn keuloea
 204 njankeu 'amaj ka lôn peugah — djakalèë ékeulaïh leumah tanda
 205 ja toehankoe tabri djalan — beuleupaïh lôn nilam goeha
 207 kalam pi habéh goenòng pi teuhah — ka leupaïh teubiët ban tiga
 208 kakeu lheuëh teubiët ban lhèë — meunan lagèë sabòh tjalitra
 ... njan riwajat ébeunoe 'oema — meunan neungò ba^s sòjdina
 210 ébeunoe 'abaïh le riwajat — leungò hé sahbat doemteu rata

- ... ma^sna rakim neukheun wadi — aseuhabōjkapi neukheun disana
 ... sa'at ébeunoe doebé sabòh riwajat — hana moepakat neutjalitra
 211 ma^sna rakim ban lòh batèë — meunan lagèë sabòh haba
 aseuhabōjkapi sinan teusoerat — geutròh meuhat ba^s pintō goeha
 lòh njan geubòh dalam peutòë — meunan adòë neutjalitra
 sōbeuhan alah meuhasoetji — aseuhabōjkapi lòn tjalitra
 215 antara 'isa ngòn pangolèë — meunan meuteumèë dalam sabda
 aseuhabōjtèërit pò riwajat — teuleungò ba^s sahbat sòjdina 'oema
 217 ba^s si^soeròë lhèë dròë jahoedi — datang keumari oeba^s 'oema
 219 oeba^s 'oema njan djitanjòng — laloe djidòng dihadapannja
 221 hé ja 'oema dilikòt moehamat — gata meugah that lagi radja
 223 meukeunda^s tanjòng sabòh masa^salah — beutapeugah ngòn sō^ssama
 meung djeuët tapeugah njang meutanjòng — njò bit reumbang agama gata
 225 nabi moehamat njò bit nabi — han meu^soengki kamòë njang na
 laman han djeuët njan tapeugah — njò bit han sah agama gata
 nabi moehamat njò boekòn rasoej — njò meureuroej tipèë daja
 ban 'oema ngò soe^seuë jahoedi — neudjaweuëb lé pantaìh sigra
 han peuë katanjòng hé jahoedi — toelòng rabi djaweuëb hamba
 230 na taleungò wahé sòjdi — langèt peuë goentji ngòn peuë boeka
 teuma koeboe njang dja^s ngòn asòë — njang peu^singat kawòm dròë
 kòn manoesia
 232 kòn niba^s djén wahé sòjdi — teuma lagi na lòm 'lòn tanja
 234 njang ateuëh boemòë teuma na sidròë — hana djikandòng oelé boenda
 235 manò^s koekoeë^s peuë djipeugah — hih-hih paraìh peuë kheun goeda
 236 tjanggoeë^s peuë djikheun sana-sini — mirahpati peuë djikata
 njankeu soe^seuë dilèë silapéh — peugah beuhabéh hé sòjdina
 sòjdina 'oema toendō^s oelèë — meunjeum malèë ba^s panita
 239 neutoendō^s oelèë djab oe boemòë — seureuta neumòë njan neukata
 240 ba^s han moepeugah pi han meulagèë — han tō^s èleumèë neukheun hana
 241 laloe djibeudòih panita jahoedi — ma djikheun lé haba njang ka
 atjeuhadoe^s anna moehammadan lam jakòn ambia
 wa^sanna dina ésculami batilon — meunan djikheun sabét beuna
 247 lheuëh njan marit salman parisi — hé jahoedi leungò hamba
 248 piòh si^sat hé jahoedi — sòjdina 'ali djéh ka teuka
 250 'òh sadjan tròih aboehasan — 'oema jòh njan até soeka
 252 geumeutjòm-tjòm sabé 'èdat — até mangat sòjdina 'oema
 ... teuma neupeugah oeba^s 'ali — tanjòng jahoedi oeba^s 'oema
 253 sòjdina 'oema neu^sisarah — tjoeba peugah peuë djipinta
 256 hé jahoedi tanjòng djinòë — baranggapeuë heunda^s gata
 258 rasoelòlah neupoebeuët kamòë — baranggapeuë èleumèë na

- 259 siribèë pintō niba^s èleumèë — la^sén teuma lòm meuganda
 ba^s sabòh pintō lòm siribèë — meunan èleumèë niba^s hamba
 261 teutapi na djandji kamòë — tangò djinòë hé panita
 262 tatém éseulam ada^s moepeugah — beukeuhan salah meutjalitra
 265 pròë haj sabét ban lam tèërit — njankeu sarat djandji hamba
 266 seu^sòt jahoedi djikheun na'am — han peuë meutém ban kheun gata
 270 lheuëh njan djitanjòng seun-seun sabòh — 'ali peugah ngòn sò^ssama
 ... teutapi ngòn mò^sdjidat nabi — tanjòng jahoedi njang peutama
 273 pintō langèt peuë keu goentji — djaweuëb 'ali neukheun tjeuroega
 moetjrè^s bélah njankeu goentji — hé jahoedi la^sén hana
 275 oereuëng njang moetjrè^s 'amaj han lé — laloe teutòb lé pintō doemna
 276 aneu^s goentji teuma tjahdat — langèt meuhat ngòn njan teuboeka
 279 sabab 'amaj oereuëng éseulam — tòh lòm la^sén tanjòng landja
 281 koeboe njang dja^s deungòn asòë — peugah keu kamòë hé sòjdina
 284 njan ikan hoet njang 'oeët joenòih — djiba ban sabòh la^sòt raja
 285 njankeu koeboe njang dja^s ngòn asòë — la^sén peuë djinòë tanjòng landja
 288 teuma na sidròë proenòë kawòm — boekòn djeunèh djén manoesia
 290 njankeu sidòm nabi soelòjman — nameulah geubòh nan hé panita
 ... njan ka habéh hé jahoedi — tanjòng lagi doem njang hawa
 292 limòng peukara njang lòn tanjòng — njang han djikandòng oelé boenda
 295 njang han meugah dalam areuham — njang phòn adam éntoe kita
 keudoea oenta nabi salèh — keulhèë kibaih ébeurahima
 keupeuët sidòm nabi soelòjman — binatang lhèë njan asòë tjeuroega
 njang limòng njan na tatoesòë — nini geutanjòë toanteu hawa
 ... njan ka habéh na lòm la^sén — tanjòng reudjang hé panita
 300 manò^s koekoeë^s oeròë malam — peuë djikheun njan hé mèëlana
 312 òdeukoeròlah ja rapilin — peu^singat énsan sòë njang loepa
 319 hihi goeda njan peuë djikheun — djaweuëb djoendjongan neutjalitra
 322 alahōmansō 'ibadahōn mò^sminin 'alan kapihin —
 doe'a keu mò^smin barangdjan masa
 323 boemeunang mò^smin beutalō kaphé — djan meuhihi meusoeara
 325 di mirahpati djikheun jahochoe — njan hé teungkoe salèh peuë ma^sna
 329 njan djiseurapa oereuëng toeëng wasé — njang toeëng adat glé
 oesō koeala
 331 alahōma la'ina 'atjarahoe — ja toehankoe tabri la^snat
 ateuëh oereuëng toeëng adat glé ngòn oesō koeala
 335 tjanggoeë^s meusoeara kiam boenjòë — di djihnjan peuë salèh haba
 337 moetjab teuseubèh poedjòë rabi — han teungeut lé malam djoela
 340 soelòih njang akhé bandoem djibeudòih — hana sabòh njang han djaga
 sòbeuhanalah rabénma^sboet — njan djiseubòt bandoem rata

- 342 jōhnjan jahoedi mangat até — moetjab lé kalimah doea
 344 atjeuhadoe^san la élahá élahá wa atjehadoe anna moehamadan
 'abeudoehoe wa rasoeloehoe — doedòë teungkoe masō^s tjeuroega
 345 njang sidròë treu^s teuma rakan — ka lōn meu^siman misé di gata
 346 habéh bandoem dji^séseulam — trōn éleuham dalam dada
 353 na sabòh treu^s masa^salah — djinòë tapeugah hé mèèlana
 357 oereuëng djameun geukheun toedjōh dròë — han meutoesòë
 geukheun nama
 358 lhèereutōihikoereuëng thōn gòbnjan ka maté — teuma oedéb
 lé misé njang ka
 nanggròëgeu pat namageu sòë — dilèë doedòë neutjalitra
 360 asèë sabòh geukheun sadjan — salèh peuë nan pakri roepa
 363 goenòngdji peuë goehadjí peuë nan — doem sikeulian neutjalitra
 365 laloe meusabda sòjdina 'ali — sabda nabi neupeuhaba
 367 na teuseuboet dalam koeroe^san — sipheuët gòbnjan ban sineuna
 aseuhabōjkapi ban toedjōh dròë — di roem nanggròë asaj moela
 mideuën akeusoëih nan kariah — djahélich njang bōh nama
 370 oereuëng éseulam tan teuseuboet — meunan ma^sroeih dalam tjalitra
 lajeuë keuradjeuën malé^s salèh — além pi leubèh ngòn war'a
 372 'òh maté njan la^sén meugantòë — radja pindòë tan agama
 374 di kianòih radja parisi — djimeu^soengki keu agama
 375 djigoebeuë kamèng djihnjan dilèë — hana sòë thèë djeuët keu radja
 376 teukeudirōlah ba^s si^soeròë — djidoë^s sidròë joeb kajèë raja
 379 djikoeëh tanòh ba^s ië kamèng — meuteumeung sinan peutoë raja
 381 ban djikalòn leumah peutoë — doea djaròë lé djiboeka
 dji^seu didalam doem keureutaìh — laloe djiplòih djipeunjata
 dji^seu soerat misé kitab — khuët pi djròh that hana tara
 384 lheuëh njan djimè oe meunasah — toean siah djijoeë batja
 393 siah njan teuseuboet oemoe djameun — toedjōhreutōih thōn ba^s
 tjalitra
 395 'èbeuraniah basa kitab — basa soerat nabi moesa
 toean siah neubeuët phōn-phōn — radja karōn pò areuta
 397 haba lam soerat sit ka ma^sloem — meuìh djitanòm doeablaìh teulaga
 403 doeablaìh mòn doem meuìh peunòh — siah peugah sigra-sigra
 ... kri tjit narit di kianòih — takheun beudeuìh hé mèèlana
 405 tapeugah pat oelōn dja^s toeëng — tamoeboeloeëng bagi doea
 406 siah neupeugah lé ngòn teumpat — atédji mangat hana tara
 409 djilakèë lham ba^s oereuëng binòë — djidja^s koeëh djinòë koerè^s teulaga
 415 kianòih dja^s pantaìh-pantaìh — seun sreut leumah oereuëng toeha
 416 teudòng di rèt na misé siah — badjèë djoebah seureuban raja

- 420 hé kianòih kadòng dilèë — kaleungò niba^s kèë sabòh bitjara.
 422 kapòh siah tjit dilèë boematé — areuta han lé bagi doa
 424 ban djileungò iblih peugah — doem geukeubah dalam dada
 425 gèt koedja^s pòh siah njan dilèë — koetoeëng keu kèë doem areuta
 laloe djiwòë oe meunasah — teungkoe siah djidja^s mita
 teuma meuteumeung teungkoe siah — peudeuëng pantaih djikeuloea
 siah neukheun hé kianòih — lòn bè^s tapòh ta^s inanja
 429 tapeu^s oedéb lòn bè^s maté — areuta bahlé toeëng keu gata
 432 han djipeungò narit siah — djitjang pantaih teuma pahna
 438 djidja^s koeëh meuih ban njang nabsoe — hingga meuseuhoe tròih ba^s radja
 439 siteungòh meuih keu radja djibri — nabè^s maté geupòh bila
 441 teuma radja bri mideuën akeusoeih — sabab le meuih djibri keu radja
 443 sinankeu teutab keudiaman — akhé daman djeuët keu radja
 areuta le that rakan seureulòë — djiprang nanggròë hana tara
 445 seun-seun sigampông seun-seun sinanggròë — teuma doedòë
 djiprang radja
 ... talò radja djitoeëng poetròë — djihnjan sidròë that goeranta
 448 teutab djitoeëng banda ngòn nanggròë — djipeugèt meuligòë
 sabòh that raja
 djeunèh niba^s pira^s teu^s oepam — loaïh dalam siteuntang mata
 450 loaïh dalam sabòh peureusah — hantòm peureunah dilèë njang ka
 ... namribèë haïh sabòh peureusah — geulabò meuih ban silingka
 ... lingka meuligòë doem kandé meuih — tjahja peungeuih hana tara
 454 geunab malam kandé geutòt — hantòm seupòt barangdjan masa
 459 minjeu^s dòjtoen doem lam kandé — radja djahé bòih areuta
 460 dalam meuligòë keuta that indah — meuih meutatah intan pi na
 di wië di oeneun kroesi meuih — na lapanplòh ba^s keukira
 ... djipeudoeë^s di^s ateuëh doem oelèëbalang — doem sibarang njang raja-raja
 465 bandoem di oelèë koelakhkama meuih — tjahja peungeuih intan pi na
 koelakhkama njan sikoereuëng sagòë — ban mata oeròë limpah tjahja
 467 djipeungoej limòngplòh teuma aneu^s miët — roepa gèt-gèt aneu^s béntara
 469 djibri peukajan indah-indah — badjèë mirah bandoem rata
 471 siloeuë idjò bandoem djròh that — di djaròë toengkat doemdjì rata
 473 djireugam toengkat meuih doem di djaròë — teuma nam dròë aneu^s oelama
 474 njang nam dròë njan djibòh keu wadi — radja kaphé le bitjara
 482 watèë djidoeë^s radja sinan — koenangan nam sadjan seureuta
 491 lhèë di oeneun di wië pi lhèë dròë — roepa samlakòë moeda balia
 ... roepa ilò^s boekòn boebarang — ngòn peukajan djròh that roepa
 ... mata djròh that hana lawan — na doem bintang peungeuih tjahja
 ... boelèë mata pi that leubat — gigòë djròh that hana tara

- 492 njan di oeneun tjitjém djimat — meunan adat barangdjan masa
 494 tjitjémdji oetòih teungòh ragòë — djipeuroenòë ka dji^sadja
 493 teuma njang di wië djimat peunoeman — didalam njan kleumba^s djeumpa
 498 mawò ngòn ata sabòh peunoeman — njan bèë-bèëwan neungoej radja
 500 peunoeman meuih meuteurapan — djeunèh intan poedòë meutia
 'òh djipeulheueh tjitjém di djaròë — tjitjém ragòë goena biasa
 502 djipò meuhat dalam peunoeman — dilèë tjitjém njan maséng djeumba
 507 hingga rata boelèédji basah — teuma djiminah ateuëh radja
 teuma djikeupō lé ngòn sajeuëb — ië teupeureutjé^s ateuëh radja
 meuhambō ië 'òh leungò boelèë — meuhaja^s bèë gahroe tjeunana
 509 lheuëh njan tjitjém maséng djiwòë — oeba^s djaròë njang ampoenja
 511 njandoem nè^smat radja la^snat — meugahdji that ateuëh dōnja
 525 meuih pi le that radja meuleu'oen — misé karōn njang that kaja
 527 misé nameuroet njan deungòn 'at — sit that la^snat daròhaka
 529 han tjit sabé ngòn kianòih — djihujan oetòih le bitjara
 530 padoem lawét njang moemeunan — teutab^skeuradjeuën si tjilaka
 531 hantòm sakét pi meung oelèë — hantòm lajèë pi ië moeka
 533 bah meung moemang pi sit tantòm — that paléh sòm radja tjilaka
 534 hantòm timòh toemoeët ngòn koedé — radja kaphé asòë noeraka
 532 bah meung batō^s djih sit tantòm — ma^ssiët keu toehan radja tjilaka
 535 laloe djikheun dròédji toehan — kaphé djahnam daròhaka
 djikrah ra^sjat bandoem nanggròë — djioeë seumah dròë radja tjilaka
 sòë njang patéh djih njò toehan — djibri peukajan ngòn areuta
 sòë njang meu^soengki djipòh maté — that keu djahé si tjilaka
 oemoe lhèëplòh thōn teutab keuradjeuën — hantòm na mareuën
 keu djih teuka
 540 teukeudiròlah ba^s si^soeròë — radja pindòë keumeung binasa
 547 sidròë wadi peudana meuntròë — toean njan tòë that ngòn radja
 548 djipeuhaba ba^s kianòih — ateuëh keuta meuih djidoeë^s radja
 551 dèëlat toeankoe djoehan beudèëlat — lōn peu^singat doeli sròëpada
 djikheun djipòh laseuka radja parisi — that djideungki keu sròëpada
 553 djikheun djipòh toeankoe boematé — djikheun kaphé toeankoe gata
 557 ban radja ngò narit moemeunan — soesah jōhnjan até lam dada
 poetjat ngòn moeka jò ngòn badan — sròt lé jōhnjan ateuëh keuta
 559 koelahkama sròt diba^s oelèë — radja lajèë ngòn ië moeka
 564 tangò lōn peugah oereuëng njang nam dròë — njang samlakòë
 koenangan radja
 566 njang phōn tamlékha njan geupeunan — njang doea njan makeusajmina
 568 teuma njang lhèë mareutoeanòih — meunan teungkoe geutjalitra
 569 aseuhabōjjamin teudòng di oeneun — baranggadjan ngadab radja

- ... njang dòng di wië njan pi lhèè dròè — taleungò sòè lôn kheun nama
 570 noenoenòih ngòn sireuboenòih — njang keulhèè teungkoe la^sén nama
 571 paleujaseutatioenisoe njan geupeunan — njang lhèè dròè njan di wië radja
 ... djidòng ngadab ba^s kianòih — ateuëh keuta meuih teudoeë^s radja
 578 koenangan kalòn radja goendah — dji^seu oebah ngòn ië moeka
 579 jòhnjan tamlékha ka teupiké — dalam até djikira-kira
 585 djakalèè radja njan njòkeu toehan — pakòn sa ngòn manoesia
 njò radja njan boekòn toehan — sa ngòn énsan doem peukara
 586 makeuën minòm ban di tanjòè — sa^sé bandoem peuë hana bida
 588 sipheuët toehan njeum kòn meunan — teutapi han njan djikata
 591 oeròè malam sit djipiké — soesah até hana tara
 592 makeuën pi tan tidò pi han — teumanjòng rakan teuma njang lima
 594 hé tamlékha pakòn boe goendah — njan tapeugah oeba^s hamba
 595 geutanjòè nam hoekòm sabòh — peugah adòè djròh peuë keureuna
 teuma seuneu^sòt moeda samlakòè — teupiké keudròè hé tjèèdara
 teupiké keulangèt njan di manjang — meugantoeng pi tan tamèh pi hana
 pat meugantoeng han sròt keunòè — mata oeròè njan sòè poeba
 sòè hoeë boeleuën sòè bòh bintang — peungeuih bandrang keunòè tjahja
 600 boemòè teuleuëng di ateuëh la^sòt — pakri han hanjòt boekét njang na
 604 teuma teupiké oedjoet dilòn — sòè soeët lam kandòng ajah boenda
 605 jòh boenténg lôn lam proeët iboe — panè keu lôn boe sòè plara
 609 sadjan lôn piké doem habéh deuïh — kòn kianòih njang plara
 610 djih pi saban ngòn geutanjòè — pakri djinòè tòh bitjara
 613 djihnjan kaphé la^snatélah — bé^s tapatéh hé tjèèdara
 618 ban djileungò tamlékha peugah — doem geukeubah dalam dada
 620 sabét beuna ban tapeugah — djipeuseumah ba^s tamlékha
 621 ba^s kamòè njòè bitjara tan — ban njang takheun meuseureuta
 623 meung ta^sikòt radja la^snat — geutanjòè sisat asòè noeraka
 626 tamlékha kheun ba^s kapilah — hana ilah meung kòn taboengka
 634 tawèh niba^s radja tjèètan — poelang ba^s toehan alahòsama
 635 toehan njang peudjeuët langèt boemòè — keunan geutanjòè hé tjèèdara
 636 meunan moepakat oereuëng nam dròè — oedéh geutanjòé tadja^s boengka
 638 tamlékha poeblòè kajèè siba^s — keu pangkaj neudja^s la^sén hana
 639 lhèè bòh deureuham nanggròè akeusoeih — tjab kianòih di ateuëhnja
 642 deureuham pi tròih dalam djaròè — beudòih samlakòè pasang goeda
 644 peugèt peulana bòh ngòn keukang — teubiët oe blang doem meusapa
 ... djiteubiët blang tamòng gampōng — habéh djoerōng trōih oeloea
 ... nakeu lhèè mèn djara^s di mideuën — doem sikeulian ateuëh goeda
 648 kri tjit narit oereuëng sidròè — bè^s lé adòè tagidoeë^s goeda
 tabòih goeda tadja^s ngòn tapa^s — bè^s lé gala^s keu areuta

- 650 geutrôn tjông goeda geudja^s ngòn gaki — malam dan hari hana reuda
 652 toedjôhplôh peureusah dji^sôh geudja^s — beusôt tapa^s darah keuloea
 sabab hantôm peudjalanan — ngòn sabab njan djeuët binasa
 ngòn teukeudi toehan gaséh halarat — meuteumeung sahbat
 teungòh meusapa
- 655 meuteumèe teuma sidròe rakan — teukeudi toehan sangat kaja
 oereuëng toeëng oepah goebeuë kamèng — até hanèng soetji sapha
 657 djidoeë^s di glé toeëng oepahan — meuteumeung rakan sabòh agama
 659 asalamoe 'alòjkôm dalém meutoeah — kamòe that grah lapa dahga
 661 peuë na makanan ngòn minòman — kamòe rakan dji^sôh sapa
 teuka seuneu^sôt rakan oereuëng goebeuë — na ba^s kamòe hé tjèédara
 663 na makanan ngòn minòman — ië abin ngòn djabét keureuma
 669 teutapi lôn kalòn keulakoean — gata toean rakan radja
 672 peukajan le doem njang di asòe — salèh hò nanggròe takeumeung boengka
 salèh peuë sabab tabòih keuradjeuën — peuë reuën-mareuën teuka baja
 675 peugah ba^s kamòe adòe meutoeah — takheun beusah ngòn sô^ssama
 ... lheuëh makanan ngòn minòman — tangòkeu toean sabab meuboengka
 678 kamòe njòe njò rakan radja kianòih — njò bit koesoeih koenangan radja
 679 njang djeuët moewèh njan di nanggròe — radja kamòe tan agama
 681 radja kaphé asòe djahnam. — dròèdji toehan njan djikata
 684 djijoeë seumah oeba^s kamòe — aneu^s bisòe that tjilaka
 685 njankeu sabab moewèh di nanggròe — njang tròih keunòe oeba^s gata
 djinòe han meudoeë^s lé digampông — bahlé lam goenòng meudja^s tapa
 687 ada^s njò moemeunan wahé adòe — kamòe sidròe sadjan gata
 690 di lôn pi han lé koedòng di nanggròe — akhé doedòe djeuët binasa
 692 sòe boe nama dalém teungkoe dròe — sira nan geuhej dalém radja
 694 nama kamòe doenoeanòih — meunan ma^sroeih doem oelama
 695 djinòe lôn dja^s taprèh si^sat — lôn dja^s euntat kamèng tjèédara
 lôn dja^s poelang kamèng rakan — lôn pi sadjan teuma ngòn gata
 teuma djidja^s reudjang-reudjang — tròih lé jòhnjan sigra-sigra
 djinòe kamèng oelôn poelang — djinòe oelôn toean keunda^s boengka
 699 kamèng poelang oepah djilakèe — habéh meuteuntèe doem peukara
 701 toedjôh ngòn djih nam dròe dilèe — djiseutèt asèe djeuët lapan ka
 roepa djròh that wareuna le ban — beusalahan doem oelama
 ladoem geukheun idjò koenèng — meudjampoe ladoem mirah wareuna
 705 wareuna idja soepi ladoem riwajat — wareuna langèt ladoem kheun roepa
 nan pi le that han sòe toekri — sòjdina 'ali njang bôh nama
 717 nan diarah toeanteu 'ali — di dara'in nan teuntèe njan
 kéntara moedjahada — di kōrasa njan neubôh nama
 713 ébeunoe 'abaih kéteumi nan — soe'ib hameuran neubôh nama

- 728 'abeudōlah nan salam sabeuti beurasi — di wahabi takeuta nama
 734 di abi sapiah njan katimoen — hana sapeuē kheun doem oelama
 737 nama le that roēpa le ban — malingkan toehan thèē sibeuna
 740 kata moehamat ébeunoe moeti — dakaleusi sabét koenèng wareuna
 742 ahalōjtapeusé le that kilaih — teutapi alah thèē sampōna
 744 kéteumi seutèt njan di likōt — teuma djidhōt poera-poera
 747 kéteumi bè^s taba sadjan — djeuēt keudjian geutanjōē doemna
 gèt tatinggaj bè^s taba lé — doem djsaré meunan kata
 752 kéteumi leungō meunan narit — ma djilipat gaki doea
 djab ngòn dada oeba^s boemōē — seureuta djimōē ilé iē mata
 seureuta djiseuboet ngòn kalimah — bè^s takeubah oelōn taba
 755 atjeuhadoe^s an la élaha élalah — moetjab kalimah ngòn sō^s sama
 758 lōn é^s sa^s si pòkoe toehan — hana la^s én sibagōēnja
 oelōn teungkoe bè^s tatinggaj — oelōn kawaj teungkoe doemna
 764 ban djileungō narit moemeunan — djiba sadjan han lé da^s wa
 765 djiteungōh glé trōih ba^s pantōn — teuma djikalōn sabōh goeha
 768 djabaj koeloeih njan djimeunan — wasiah toean nama goeha
 goeha indah hana padan — kroeēng didalam iē moemata
 772 padoem-padoem ngòn makanan — timōh disinan djabét keureuma
 774 masa^s di ba^s srōt ba^s roengkhé — djipadjōh lé sama-sama
 778 kéteumi kawaj dji^s éh di pintō — oereuēng laloe doem djisangga
 oerōē malam teungeut dji tan — baranggadjan lam meudjaga
 782 oeba^s malingkan mawōt peureuman toehan — dja^s lèh katrōn oelam dōnja
 katoeēng njawōng oereuēng toedjōh drōē — kadja^s djinōē njan beusigra
 778 oemoe habéh doemdji sampōē — ban toedjōh drōē siseun pahna
 tinggaj kéteumi kawaj pintō — printaīh pō toehan asa
 792 ban toedjōh drōē siseun reubah — peureuman alah neujoēē plara
 794 doea drōē mala^s ikat ba^s sidrōē manjèt — meunan sabét djiplara
 795 djibalé^s wiē njan ngòn oeneun — tréb-tréb siseun meunan keureudja
 sithōn siseun njan djibalé^s — nameung bè^s brō^s toebōh meulia
 798 'ōh trōih oeba^s boeleuēn mèhram — moebalé^s siseun manjèt lam goeha
 801 soerōh toehan ba^s mata oerōē — neujoēē saweuē bè^s binasa
 na thō toebōh bè^s brō^s djasat — soerōh halarat keupadanja
 dji^s é^s oerōē keunōng badan — piha^s oeneun keunōng tjahja
 'ōh lōb oerōē blah wiē keunōng — ateuēh goenōng dalam goeha
 805 aseuhabōjkapi sinan teutab — moewōē riwayat oeba^s radja
 807 sadjan djiteubiēt njan oe mideuēn — dji^s eu koenangan hana teuka
 aneu^s nam drōē hò ka leupaīh — tjoeba peugah hò djiboengka
 teuma seuneu^s ōt tandi boedjang — leupaīh djiploeēng hé srōēpada
 813 djidja^s mita la^s én toehan — keu djoendjōngan han djipeutjaja

- 826 lheuëh njan radja djikrah ra^sjat — timoe barat djijoeë mita
 856 lapanplôhribèë kandran parisi — geuseutèt ladjoe dja^s moemita
 euntjit beukaïh tapa^s ra^sjat — moebala^s gidoeë^s goeda
 hingga trôih ba^s sabòh goenòng — teuma meuteumeung sabòh goeha
 869 ma djitamòng lé oedalam — ban djikalòn teungeut njidra
 ... teuma djimarit sabé keudròë-dròë — bè^s tapowèë teumeureuka
 ... meuhat djisé^ssa lé kianòih — radja paléh tan agama
 ... gètkeu takheun hana meuteumeung — djiwòë reudjang ra^sjat doemna
 896 'òh saré trôih ba^s kianòih — ma djikheun deuïh sigra-sigra
 898 ampòn toankoe hankeu na lé — salèh ka maté dalam rimba
 djeuëb-djeuëb seuroekan ka meutamòng — hana meuteumeung
 meudja^s mita
 901 oedéb ngòn maté hana meutoe'òh — radja kianòih han lé haba
 padoem lawét hana meuteu^sòh — kakeu gadòh han lé geumita
 hingga maté radja la^snat — oedéb lé jôhnjan oereuëng lam goeha
 906 lhèereutôi thôn ngòn sikoereuëng — hantòm oereuëng keunan teuka
 917 toehan peu^soedéb njawòng ngòn toebòh — siseun ban toedjòh sadjan djaga
 921 ban djikalòn mata oeròë — marit sidròë njang peutoea
 925 dami alah geutanjòë rakan — toewò keu toehan teungeut njidra
 simalam soentò^s ta^séh seunang — keu seumajang han takira
 teuma djibeudòih doem dji saré — dja^s mita ajé han sapat na
 kroëng habéh thō kajèë maté — òndji han lé ba^s tangkénja
 tjabeuëngdji ka brò^s ba^s treu^s tinggaj — hireuën akaj gadòh bitjara
 930 simalam ta^séh teungeut pansan — kajèë doem tan misé njang ka
 ba^s pi ka brò^s tjabeuëngdji han lé — gadòh piké geutanjòë doemna
 proëtteu pi deuë^s lagi ngòn grah — pakri ilah hé tjèëdara
 geutanjòë deuë^s makanan tan — ba^s sòë rakan na blandja
 hana sabòh na sòë seu^sòt — teuma marit njan tamlékha
 935 hana sidròë bri makanan — malingkan laman njang na blandja
 tabri dalém keu lôn peukajan — lôn dja^s oe peukan djinoë sigra
 hana adòë peukajan di kamòë — ngòn alat dròë tadjja^s gata
 tamlékha dja^s teuma sidròë — dji^seu nanggròë han ban njang ka
 940 rèt han meuhò peukan han moepat — kakeu sisat moeda balia
 942 'òh saré trôih rab ngòn mideuën — leumah djikalòn sabòh roepa
 944 meusoerat kalimah ateuëh pintò — meudjampoe lé ngòn nama 'isa
 945 la élahā élahā 'isa roehōlah — neukheun pantaïh sigra-sigra
 teuma neukoetjoeëb moeda samlakòë — ngòn doea djaròë oeba^s koepala
 951 teuma neutanjòng oeba^s rakan — kamana djalan tatròn oe banda
 hò salèh rèt tadjja^s oe peukan — kamòë sadjan teungkoe taba
 956 'òh sadjan trôih njan oe peukan — tanjòng ba^s rakan doem peukara

- 958 peuë nan mideuën teungkoe tapeugah — sòë khalipah peuë nan radja
 960 abeudōrahman radja kamòë — akeusoeih geuhej nama banda
 962 kheun tamlékha oeba^s sahbat — njan 'adjab that oeba^s hamba
 njòë na deureuham wahé rakan — tabri makanan peuë halé na
 ban djikalòn ngòn deureuham — 'adjab han ban gadòh bitjara
 965 deureuham rajeu^s siplòh maìh brat — tahekeu ra^sjat ban sineuna
 ... dji^seu teusoerat ba^s deureuham — rakam toean nama radja
 ... radja kianòih dji^seu teusoerat — hireuënkeu ra^sjat ban sineuna
 966 habaran tanjòng ba^s moeda samlakòë — pat hé adòë tateumeung
 peudeuna
 di lòn ladoem adòë meutoeah — meung han lòn peugah oeba^s radja
 tamlékha seu^sòt neumeusoempah — walah bélah kòn peudeuna
 siba^s ba^s kajèë oelòn poeblòë — na lhèë oeròë ba^s keukira
 970 oelòn boengka di madinah — han lòn seumah radja tjilaka
 di kianòih radja kamòë — na lhèë oeròë tjré ngòn radja
 habaran leungò tamlékha peugah — boekòn brakah narit peuboela
 hana patòt takheun moemeunan — keureuna radja njan tréb ka pahna
 lhèëreutòihskoereuëng thòn radja ka maté — han moepat lé
 roemòh tangga
 975 padoem-padoem radja ka meugantòë — 'adjab kamòë haba gata
 meuseuhoe that tròih oe dalam — meugah toean tròih ba^s radja
 keuleungòran oeba^s soelòtan — meugah oereuëng tròn di rimba
 978 teuma geuba njan oe dalam — ra^sjat pi sadjan moeplòh la^ssa
 980 sabda radja oeba^s boedjang — panè oereuëng njan keunòë teuka
 seu^sòt boedjang sabda soelòtan — toeankoe ampòn namièt sròëpada
 987 patòt toeankoe tatrimòng boeloeëng — bagi limòng misé njang ka
 sabòh bagi milé^s djoendjōngan — njang ka meunan hoekòm sròëpada
 njan di djihnjan han djitém peugah — patòtkeu salah teumeureuka
 992 ampòn toeankoe djaròë gaki — han peuë lòn bri hana peudeuna
 993 hana toeankoe peubandaharan — njang na deureuham njòë na doea
 995 laman toeankoe lòn poeblòë kajèë — masa dilèë lòn ploeëng ba^s radja
 1005 moewèh moebòih nanggròë — na lhèë oeròë tjré ngòn radja
 1007 mideuën akeusoeih toeankoe di kamòë — lam nanggròë njòë
 roemòh tangga
 1012 ampòn toeankoe laman lòn keunaj — meung na tinggaj roemòh hamba
 1020 sabda radja oeba^s boedjang — ka^seuntat reudjang oeba^s tangga
 1022 'òh saré tròih njan oe gampōng — tamòng djoerōng tròih oe tangga
 1023 'òh saré tròih njan oe roemòh — teuma dji^soeròh njang ampoenja
 1024 oereuëng di loa njang meu^soeròh — sòë di roemòh pintò taboeka
 ... tawèh reudjang gata sinan — djikheun meunan doemdji rata

- 1025 ban djileungò narit moemeunan — djiteubiët jöhnjan oereuëng toeha
 1028 oemoe djameun sangat leutéh — ò^sdji poetéh di koepala
 boengkō^s ngòn roeëng kröt ngòn babah — keunèng poetéh teutòb mata
 1029 oereuëng toeha sit that lawét — keunèng ka sröt ateuëh mata
 ... hantòm leumah neukalòn langèt — meunan sabét ba^s tjalitra
 1031 sòè di pintō meuhej kamòè — sòè nan geuhej panè gata
 1032 djiseu^sötkeu ra^sjat tanjòng toean siah njòè — kamòè toean soeròh radja
 1033 neujoë euntat oereuëng moeda njòè — ba^s roemòh njòè djikkeun areuta
 1035 djikkeun didjih njòè roemòh njòè — patötkeu djinòè tawèh gata
 1037 siah leungò narit moemeunan — mirah padam ngòn ië moeka
 siah tanjòng ngòn amarah — tjoeba peugah sòè nan gata
 1039 meungka meunè meungka meusòè — patöt moebòih dròè han meuda^swa
 1044 na taleungò toean siah — kamòè peugah nan tamlékha
 1045 ébeunoe kitin nama ajah — kamòè tréb ka leupaìh dalam goeha
 1056 toean siah ingat oereuëng njang gadòh — masa meuteu^sòh ngòn nabi 'isa
 1058 lajeuë keuradjeuën radja kianòih — nam dròè gadòh koenangan radja
 oereuëng geumoebeuë kamèng sadjan sidròè — meunan sabòh ròè haba'isa
 1060 asèè sabòh ngòn njan lapan — doem sikeulian tamòng lam goeha
 meunan teu^singat dalam até — siah soedjoet lé ba^s tamlékha
 seumah di gaki tjòm di djaròè — koetjhi^s kamòè njòè di gata
 tjèèdara koetjhi^s kheun njan gadòh — masa meuteu^sòh lòn ngòn 'isa
 1064 tahekeu ra^sjat ban di nanggròè — tròih moeboenjòè oeba^s radja
 1067 radja teuma pi neubrangkat — neupeu'èdat moeda balia
 1069 'òh saré tròih ba^s moeda samlakòè — neutròn lé djinòè ateuëh goeda
 1070 lheuëh njan radja moemat-mat djaròè — teuma meuntròè ngòn panglima
 doedòè teuma imeum ngòn ra^sjat — geubri 'èdat keu tamlékha
 lheuëh moemat-mat djaròè doeë^s meuhimpòn — djaròè djiseu^sòn
 ateuëh djeumala
 radja tanjòng ba^s moeda samlakòè — rakan nam dròè hò salèh ka
 1075 rakan nam dròè hana keunòè — sidéh djinòè dalam goeha
 1076 sabda radja ba^s moeda samlakòè — oedéhta djinòè dalam goeha
 ... oelòn dja^s kalòn peuroesahan — doem sikeulian asòè goeha
 1090 radja brangkat ngòn piasan — djiseutèt sadjan sabòh treu^s radja
 1093 radja nasrani pi brangkat — padoem ngòn ra^sjat balatantra
 1096 'òh saré tròih ra^sjat keunan — tamlékha jöhnjan kheun ba^s radja
 ampòn toeankoe djaròè gaki — ra^sjat bè^s tabri tamòng lam goeha
 oereuëng lam goeha habéh djoeah — keureuna soesah keu pò meukoeta
 beukit han djiwèh salèh djilawan — djiisangka rakan radja tjilaka
 1100 djiisangka ka tròih radja kianòih — djikeunda^s pòh pò meukoeta
 1103 njòkeumeunan moeda samlakòè — bahlé doedòè lòn ngòn gata

- radja nasrani teuma sidròë — lhèë ngòn kamòë tamòng lam goeha
- 1105 'òh neutamòng radja leupaìh — aleuhamdoelélah lé neubatja
- 1107 aleuhamdoelélah alladi nadjakòm mèn dakianòih — doe'a njang
ma^sroeìh niba^s radja
- 1108 radja tanjòng ba^s oereuëng njan — padoem na djameun sinòë gata
- 1109 jauman au ba^sla jaumèn — meunan djikheun doemdji rata
- 1111 beukeuhan si^soeròë sikhàn oeròë — kamòë keundòë ka lam goeha
seu^sòt radja kònkeu doemnan — lhèëreutòih thòn sinòë gata
sikoereuëng thòn lòm meutamah — dalam salasilah meunan njata
- 1115 radja kianòih tréb ka maté — meugantòë lagi padoem radja
- 1118 radja tanjòng ba^s moeda samlakòë — pakri djinòë moeda balia
peuë na hadjat diba^s kamòë — takheun djinòë meungò njata
na takheunda^s dja^s kalòn nanggròë — takheun djinòë sigra-sigra
- 1126 seu^sòt tamlékha han lé hadjat — bahlé teutab kamòë lam goeha
- 1126 hanlé hadjat njan keu nanggròë — bahlé sinòë pò meukoeta
lheuëh njan tamlékha doe'a neubeuët — seureuta neubeu^seuët djaròë doea
alahòma bihaki ajatina minan 'adja^sibi pi ampoesina éla képeuta aroeahana
walam jòteula^s 'alòëna ahakòn — meunan neukheun neubeuët doe'a
- 1132 ja toehankoe deungòn sah sibeuna — barang njang lahé niba^s hamba
kakeu leumah njang 'adjajéb — oelòn bè^s tréb tatoëng njawa
bè^s leumah lé oeròë njang la^sén — sébkeu ngòn njan ja rabana
- 1135 kalam pi habéh njawòng gadòh — siseun ban toedjòh sigò pahna
goeha teutòb radja teubiët — teuma geukeumiët doem di loea
toedjòh oeròë radja di sinan — doem sikeulian ra^sjat doemna
- 1147 radja moepakat deungòn ra^sjat — pakri mangat geutanjòë doemna
- 1149 gòb njan maté agama geutanjòë — patòt djinòë tabòh tanda
- 1150 patòt takeubah sabòh meuseudjit — teupat diarah sòë njang teuka
- 1153 radja nasrani djikheun bè^s meunan — maté gòb njan agama hamba
- 1155 patòt tapeugèt sabòh koebah — teupat takeubah patòng beurala
- 1157 doea radja han moepakat — meukòseumat di babah goeha
doea radja ka moepeugang — hinga djeuët prang meuseunòh goeha
- 1160 keureuna goeha njan ba^s tjeuë nanggròë — ban doea dròë
djikheun milé^snja
- haba poeprang han lé kisah — mit keureutaìh da^swèuët hana
'òh geukheun prang pi ka ma^sloem — beudé tamtoem hana reuda
- 1165 'òh ka djeuët prang patòt pantaìh — talò siblah kòn ban doea
meunang éseulam talò kaphé — hana sòë lé ngòn meuda^swa
geupeugèt meuseudjit han lé koebah — peureuman alah lahé njata
lanattakhidanna 'alòëhém maseudjida
- 1182 meunan neukisah sòjdina 'ali — tanjòng jahoedi asaj moela

- 1184 'ali tanjòng teuma doedòë — njò bit meunòë lam tèërit gata
 1185 seu^sòt jahoedi sabét beuna — han meutoeka hé sòjdina
 ... hé aboe hasan taleungò kamòë — bè^s nan lôn lé misé njang ka
 1186 djinòë meutamòng agama nabi — han lé jahoedi di kamòë nama
 atjeuhadoe^san la élahā élahā wa atjeuhadoe^sanna moehamadan
 rasoelōlah — 'òh nòë kisah ka sampōna
 aseuhabōjkapi kisah le that — maséng riwayat doem oelama
 1190 le that khileuēh hana saban — maséng jakin keu rabana
 tamat al kalam pada hari sabtoe — akhé leuhō awaj 'asa
 wasalalahoe 'ala sòjdina moehamadén wa^salihi wasahbihi wasalém

AANTEKENINGEN.

- 2 AB: Ébeunoe 'Abaiḥ is Ibn 'Abbās, vermeld door Huber op p. 18 etc.
- 22 B: Het vers vertoonde een gaping, die in de Latijnsche transcriptie werd gedicht door invoeging van „han lé djimòë”. Die wijziging is hier overgenomen.
- 45 AB: Over Omi Sébeujan (in Idi meen ik Oemi Sabian verstaan te hebben), de kinderduivelin, die in Arabië waar zij thuishoort, oemm ač-čibjān d.i. „moeder der kinderen” heet, zie Snouck Hurgronje's „Mekka” II pp. 123-124 en Dr Hoessein Djajadiningrat's Atjèhsch-Nederlandsch Woordenboek.
- 62 B: De eerste vier voeten mankeerden. In de lat. transcr. werd het vers gecompleteerd met „oelōn soerat lōn peuteuntèë”, als hier overgenomen.
- 70 AB: Koerān 18 :8 zegt: „Of meent ge soms, dat de lieden van de grot en van de rakim een verwonderlijk iets waren onder de teekenē?!” Bedoeling: dát was nog maar een kleinigheid! we hebben wel grooter wonderen gewrocht! (Mededeeling wijlen prof. Snouck Hurgronje). Het Arabisch is in B weergegeven naar de lat. transcr., welke er een is van Atjèhsche hand.
- 71 AB: Tha'labī noemt als zegsman van het verhaal der drie hollemannen, An-Na'mān, die zijn wetenschap zeide ontvangen te hebben van den Godsgezant. Is die An-Na'mān door slechte lezers of copïisten vervormd tot den 'Ojnōn na 'im („Oog van den lieflijke”) in Atjèhsche teksten?

- 150 A: hakoe ta'ala = den Reële, den Verhevene.
- 210 B: „Rakim” wordt hier gezegd volgens Ébeunoe 'Abaiḥ „wadi” dus een soort dal te beteekenen. Dat laat ook Tha'labī Ibn 'Abbās zeggen.
Van Ka'b en diens verklaring van Rakim als naam van de stad der hollemannen, door Tha'labī vermeld, wordt gezegen.
Sa'īd bin Gabīr, die volgens Tha'labī „rakim” vertolkt met lei of looden tafel, waarop de historie der hollemannen zou zijn gegrift geweest, heet in B: Sa'at ébeunoe Ḍabé, wien gelijke verklaring wordt toegeschreven.
- 215 AB: Dat de geschiedenis zich afspeelt in het tijdvak tusschen Jezus en Moehammad, zegt ook Tha'labī.
- 240 B: Vert: „Als ik 't niet weet te zeggen, staat dat niet!” Zijn wetenschap ging niet zoo ver. Hij zei: „Neen!”
In de lat. transcr. is „ba^s han” veranderd in „meukheun”. Daarmee is wel een schildering verkregen, hoe Oemar stond te schutteren, maar de afwijking is te grooter geworden van een vermoed voorbeeld, dat Tha'labī's tekst nader stond, waarin Oemar zegt: „'t Is geen oneer voor Oemar, zoo hij, naar iets gevraagd wat hij niet weet, antwoordt: ik weet 't niet! en als hij naar iets vraagt wat hij niet weet!”
- 242 B: Atjènsch Arabisch, overgenomen uit lat. transcr.
- 247 AB: Salmān Fārisī (Soelōjman Parisi), een Pers uit Moehammad's dagen, een van de groote heiligen der Sjiïeten.
- 242 B: Vert.: Ik getuig dat Moehammad géén profeet is, noch de godsdienst van den Islām de ware.
- 274 AB: Arab.: moesjrik billāh = „met Allah zijnde” of, in slechten zin: „die Allah genooten toekent” dus: polytheïst.
- 284 AB: Als inwoner van het mobiele graf noemt A per abuis „nabi Nòh” d.i. Noach! In B is 't Joenòih d.i. Jonas. De visch Noen, die hem logeerde, heet in B: Hoet, wat ook het teeken is van den visch in den Dierenriem.
- 292 AB: Als wezen, niet uit een moeder geboren, had in plaats van Salomo's mier, de stok (slang) van Mozes moeten zijn genoemd, als in tekst Tha'labī.
- 296 AB: Salèh, een profeet, uit het Oude Testament niet te verklaren, evenmin als Édeurih (Idris, Andreas?) en Hoet (Jahod, Juda?).
A geeft „nabi Salèh” voor „oenta nabi Salèh, een fout die werd hersteld.
- 312-322-331 B: Atjènsch Arabisch, overgenomen uit lat. transcr.
- 319 AB: Het hinnikende paard is bij Tha'labī een balkende ezel.

342-346 AB: Bij Tha'labī geven, na de oplossing hunner raadsels, twee van de drie Joden zich gewonnen; zij omhelzen den Islām. Maar de derde heeft nog één vraag: hij wenscht te hooren van de lieden, die uit 309-jarigen doodslaap door God weer in het leven werden teruggeroepen. Ali's wetenschap wil hij toetsen aan wat hemzelf uit de Thora terzake bekend is.

De Atjèhsche teksten daarentegen laten alle Joden zich bekeeren nadat hun raadsels zijn opgelost; daarna wordt geïnformeerd naar de herleefde dooden. Dat die lezing niet deugt, blijkt aan het slot, waar de vrager nog als Jood wordt aangeduid, en hij na geconstateerde overeenstemming van Ali's lezing met eigen wetenschap uit de Thora, de geloofsbelijdenis (wij merken op: ten tweede male) uitspreekt.

Bij Tha'labī wordt Ali onder het vertellen telkens in de rede gevallen door zijn Joodsch gehoor, dat opspringt om bijzonderheden te vragen, die dan feilloos door Ali worden gegeven. Daardoor wordt men er telkens aan herinnerd, dat Ali aan het woord is. In de Atjèhsche teksten merkt men niet van interrupties, en Ali wordt als verteller alleen aan het begin en aan het eind genoemd.

369: Bij Tha'labī is Ephesus de oude naam uit de dagen van vóór den Islām, van Tarsus.

In de Atjèhsche teksten is Ephesus geworden tot Akeusoih. Een nadere plaatsbepaling Bariah (= woestijn) in A, luidt in B Keuriah (= globe, sfeer).

393 A: Dat de oude sjeich een overlevende uit de dagen van Mozes heet, komt kennelijk door de nabuurschap in den tekst van oude documenten uit Mozes' dagen.

425 B: Er stond: Gèt koedja^s pòh *iblih* njan dilèë. Ik wijzigde dat in *siah*.

525/9 AB: Pra'ōn of Pra'oēn, Ar. Fir'aun, is Pharao. Zie Sn. H.'s „De Atjèhers” II 172 en Dr Hoesein's Atj.-Ned. Woordenboek.

Karōn is Korach uit Exodus en Numeri.

Nameuroet de bijbelsche Nimrod, de groote jager.

'At de gepersonificeerde rebel.

540: Bij Tha'labī schrikt de koning op het bericht dat het Perzische leger tegen hem oprukt. De kroon valt hem van 't hoofd en zelf glijdt hij van zijn troon. Tamlichā ziet dat en trekt conclusies, die door zijn makers worden gedeeld: Daqjanus is géén god, maar een kleine menselijke tiran; dus willen zij hem verlaten, om zich te wenden tot den koning van hemel en aarde.

Rudimenten van die lezing vindt men in teksten A en B, waar

- in A de waarschuwende mantri den vorst vertelt, hoe de jongelieden hem, den Perzenvorst, willen dooden; terwijl ze hem in B hebben gescholden „soldaat van den Perzenkoning”. Die dreiging tegen zijn leven brengt Kianos van zijn stuk, en maakt, dat hij zich aan Tamlicha nog eens ten overvloed doet kennen in zijn kleine menschelijkheid.
- 586 B: sa^sé, Ar. sa^sir = de rest, al 't overige.
De lat. transcr. geeft sabé.
- 609 B: mankeert in lat. transcr.
- 635/6 B: In lat. transcr. gedeeltelijk weggefallen.
- 639: Bij Tha'labī 3 drachmen, in A 3 Perzische drachmen, in B 3 drachmen van Ephesus.
- 652: A laat het zestal 7 parasangen te voet afleggen, conform Tha'labī; in B is 't 70, wat veel lijkt!
- 708 A: hisabi terwille van het rijm, voor hisab. „Zoo zegt men in de rekening” staat er.
- 713/743 AB: Over naam en kleur van den hond, en zegsmannen daaromtrent; dus veel verhaspelde namen, die bij vergelijking met opgaven van Tha'labī e.a., voor een deel wel zijn thuis te brengen.
De verzen loopen niet steeds rond, het rijm mankeert soms. Lat. transcr. B heeft herstel beproefd met onbevredigenden uitslag.
Manjēt in A en Moeti in B, en Teulheuēh in A en Kaleusi in B zijn verschillende lezingen van oorspronkelijke gelijke Arabische letterbeelden.
- 768: De berg heet bij Tha'labī *Nādjūs*, in A en B *Djabaj Koeloeih*; de grot bij Tha'labī *Al-wašīd*, in A *Ramēt*, in B *Wasēt* of *Wasiah*.
- 856/900: Tha'labī laat de opsporing der 6 uitgewekenen door 80000 ruiters geschieden, onder persoonlijke leiding van den vorst. Nadat hij hen slapende heeft aangetroffen, laat hij, tot hun straf, de grot dichtmetselen. A en B missen vorstelijke aanvoering en toemetselen. Tekst A vertoont veel borduursel.
- 794: in A twintig, in B twee engelen de persoon. Tha'labī zegt: twee engelen.
- 914 A: Over Radja Djōmdjōmah zie Sn. H.'s „De Atjèhers” II 173 en 188: „Koning Schedel, wiens schedel met Jezus sprak en die door dien profeet tot een nieuw en godzalig leven werd opgewekt”.
- 936: Tamlicha's verzoek om kleeven te mogen leenen, toen hij de grot zou gaan verlaten om te fourageeren, was blijkens Tha'labī gericht tot no. 7 van het gezelschap: den herder. Hijzelf

en zijn vijf makkers waren als hovelingen natuurlijk te mooi aangedaan, om incognito de markt op te gaan.

In B is die passage niet begrepen en krijgt Tamlicha een afwijzende beschikking op zijn verzoek, met aanbeveling om zich maar in zijn eigen plunje te steken.

945 B: Nagenoeg conform lat. transcr. Alleen *anladi* gewijzigd in *alladi* en *dinen Kianöih* in *Dakianöih*.

966: Bij Tha'labi vertoont de munt den beeldenaar van Dakianos.

1104 B: De vorsten gaan met Tamlicha mee naar binnen en spreken met de ontwaakte slapers. Dat is anders dan bij Tha'labi, die alleen Tamlicha naar binnen laat gaan en vragen stellen aan zijn makkers; de vorsten wandelen bij hem 7 dagen lang om de grot heen, zonder dat zij er in slagen daar binnen te komen.

1107: „Lof zij Allah, die U gered heeft van Kianos!” Bij Tha'labi is dit de begroeting die Tamlicha bij terugkomst gewordt van de zijde zijner makkers.

1107 - 1109 - 1128 - 1163 - 1187 B: Atjèhsch Arabisch van Atjèhsche hand, uit de lat. transcr.

1131: Het Arabische citaat is uit Kisas 247: „Wij bezweren U o God, bij de waarheid van hetgeen Gij ons hebt doen zien aan wonderlijke dingen in onze zielen, — hebt Gij dan niet onze zielen genomen? En er was niemand die van ons wist!”

1168 A: Koerān 18 : 20: „Wij zullen zekerlijk voor hem een moskee bouwen”.

1195 A: Boedoeh, geen woord, maar een samenstel van 4 letters: ba-dal-waw-ha met cijferwaarden 2-4-6-8. Schuin in den rechter bovenhoek van het adres geschreven, verzekeren zij het terechtkomen van een brief. De werking is dus als van den hondennaam Kitmir of Katmir, en naast elkaar geplaatst zullen ze elkaars werking mogelijk verhoogen.

1195: De Arabische karakters waarmee de Zeven Heiligen worden aangeduid, laten nog al verschillende uitspraak hunner namen toe.

De Atjèhsche scribe, die tekst B in Latijnsche karakters afschreef, transcribeerde:

Tamlika, Tamlikha
 Makeusajmina, Makasalémna
 Mareutoeanöih, Mareutoeanisoe
 Noenoenöih
 Sireuboenoöih, Saraboenisoe
 Paleujaseutatioenisoe
 Doe Noeanöih

In Idi hoorde ik uit tekst A oplezen:

Tamlékha
 Makeusalémina, Mòksalémina
 Mareutoenih, Mareutoeboenih
 Noenienih, Najnoenih
 Sareuboenih
 Paliaseutañoenih, Paliatañoenisoe
 Dawōnoeanisoe, Doenoeanisoë

In een boekje 10 x 16 cm, toebehoord hebbend aan een kōmpeuni's vijand Teukoe Bén Arōn, en inhoudend twee gedichten van godsdienstige strekking: Sipheuët doeaplōh en Masa^silaj, staat op de binnenzijde van het schutblad, een figuur: een combinatie naar het voorkomt van een amulet en een ex-libris: een cirkel van 72 mm middellijn, waarbuiten aanroepingen tot Allah en de vier rechtvaardige chaliëfen, en waarbinnen vlak onder het „ja Allah” buiten, een „ja Moehammad”; waarop volgen de namen van de zeven heiligen en hun hond. Dan volgt, geflankeerd door een ring van Salomo (vijfster) met aanroepingen van Allah en Moehammad het ex-libris: „Haḍa ha^s milik Si Nja^s Bén Arōn”. De Zeven Heiligen van dit amulet zijn: Maksalimina, Masalina, Tamlicha, Marnoes, Dabarnoes, Sanoes, Marṭoes.

Ook in Snouck Hurgonje's bundel transcripties van Atjèhsche schrifturen, welke opent met de „Hikajat Tamlikha” (tekst B), staat tusschen de daaropvolgende „Diverse doe^sa's” op p. 31 bovenaan: de reeks namen der Zeven Slapers, genoemd als „adjeumat” (amulet). Wij lezen: „Inilah azimat: Maksalimina wa Tamlicha wa Marṭoenis wa Naboenis (of Banoenis) wa Sarinoes wa Doewirasoe wa Kafstañoenis. Tamat.”

Gerth van Wijk (hiervoren p. 409) noemt koning van Roem: *Dakianoes*, stad *Afsoes*, van de slapers enkel: *Jamlika* en *Maksilimna*, hond: *Fatmir*, berg: *Jandjaloes* in landstreek *Oeliasin*. De zeven ashaboe'l kahfi ontwaakten uit 309 jarigen slaap onder den vromen vorst *Nidoesi*, toen twee vrome gouverneurs: *Arioës* en *Sitalioës*, Afsoes bestuurden. Twee vromen uit Dakianoes' omgeving, die hun geloof verborgen hielden, stelden het verhaal der zeven vrienden op twee looden platen, die zij aan den ingang van de grot in een aan de wand gehangen kist plaatsten.

In de door Gerth van Wijk vermelde Tapël Adam las Gunning als namen van hoeloebalang's van *Doekajanoës*, vorst van Roem: *Tamlika* of *Namlika*, *Nalika*, *Tantanoës*, *Oenoës*, *Maroenoës*. De hond heette *Patmir*, en was eigenlijk de pandita *Balaoem* (Bileam uit Numeri 22). Een Tapël Adam uit de Leidsche Universiteitsbibliotheek (872 F 144) van 1903

schijnt overeen te stemmen met de door Gerth van Wijk bedoelde.

Voor namen in diverse Arabische teksten zie Huber p. 94 e.v.

Orientatie inzake de Zeven-Slapers-legende geven vooral:

1. Enzyklopaedie des Islām, I, Aṣḥāb al-kahf.
2. I Guidi: Seven Sleepers, in *Encyclopaedia of Religion and Ethics*, edited by James Hastings XI 1920.
3. P. Michael Huber O.S.B.: *Die Wanderlegende von den Siebenschläfern*. Leipzig 1910.

Litteratuuropgaven in 1 op p. 497, in 3 pp. 214/221.